

ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการ
อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

นายธีระพงศ์ แก้วทอง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2556

**The Opinions of Secondary Level Students toward the Services of
Nakhon Si Thammarat City Learning Park**

Mr. Thiraphong Kaewthong

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Technology and Communications

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2013

ชื่อการศึกษา **คั่นคว้ออิสระ** ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยาน
การเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

ผู้ศึกษา นายธีระพงศ์ แก้วทอง รหัสนักศึกษา 2552701290

ปริญญา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เข้าใช้บริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ จำนวน 353 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย ปรากฏว่า ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ (1) ด้านสื่อการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นว่าประทับใจหอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน (2) ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ นักเรียนมีความคิดเห็นว่าเจ้าหน้าที่แต่งกายสุภาพ (3) ด้านการประชาสัมพันธ์ นักเรียนมีความคิดเห็นว่าข้อมูล ข่าวสาร มีประโยชน์ น่าสนใจ (4) ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการบริการมีระบบไม่ยุ่งยากซับซ้อน และ (5) ด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก นักเรียนมีความคิดเห็นว่าสถานที่มีการระบายอากาศดี

คำสำคัญ **ความคิดเห็น** อุทยานการเรียนรู้ นครศรีธรรมราช มัธยมศึกษา

Independent Study title: The Opinions of Secondary Level Students toward the Services of Nakhon Si Thammarat City Learning Park

Author: Mr. Thiraphong Kaewthong; **ID:** 2552701290;

Degree: Master of Education (Educational Technology and Communications);

Independent Study advisor: Dr. Taweewat Watthanakuljaroen, Assistant Professor;

Academic year: 2013

Abstract

The purpose of this study was to investigate opinions of secondary level students toward the services of Nakhon Si Thammarat City Learning Park.

The research sample consisted of 353 secondary level students who used the services of Nakhon Si Thammarat City Learning Park, obtained by incidental sampling. The employed research instrument was a questionnaire. Statistics employed for data analysis were the percentage, mean, and standard deviation.

Research findings revealed that the overall opinion of secondary level students toward the services of Nakhon Si Thammarat City Learning Park was at the high level; when specific aspects of the services were considered, it was found that their opinions were at the high level for all aspects, which could be further elaborated as follows: (1) in the aspect of learning media, the students were impressed with Mueang Khon Contemporary Arts Hall; (2) in the aspect of the personnel's provision of services, the students had opinions that the personnel were politely dressed; (3) in the aspect of public relations, the students had opinions that the provided information was interesting and useful; (4) in the aspect of the process and steps of service provision, the students had opinions that the service process were systematic and not complex nor difficult; and (5) in the aspect of physical setting and facilities, the students had opinions that the place was well ventilated.

Keywords: Opinion, Learning park, Nakhon Si Thammarat, Secondary education

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขและติดตามงานวิจัยเล่มนี้ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกถึงในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา โตโพธิ์ไทย กรรมการตรวจสอบ การศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำแนะนำและเสนอแนะงานวิจัยฉบับนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถนัย บัณฑิตย์ อาจารย์ ดร. จุฬารัตน์ บุญบงก์ อาจารย์ ดร. กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์ ที่ให้ความกรุณาในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้คำปรึกษา ชี้แนะจนทำให้งานวิจัยสำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจ สำหรับผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา และขอบคุณนักเรียนมัธยมศึกษาที่กรุณาตอบแบบสอบถาม ทำให้ การวิจัยครั้งนี้สามารถดำเนินการวิจัยต่อไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย คุณค่า และประโยชน์อันพึงเกิดจากงานวิจัยเล่มนี้

ขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ที่เป็นนักศึกษาแขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่เป็นกำลังใจซึ่งกันและกันในการศึกษาค้นคว้าวิจัยของแต่ละคน

สุดท้าย ขอขอบพระคุณผู้มีพระคุณต่อผู้วิจัยสูงสุดคือ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ซึ่งเป็นแรงผลักดัน และวางรากฐานการศึกษาเล่าเรียน อบรม สั่งสอน สนับสนุนช่วยเหลือ ให้กำลังใจผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ธีระพงศ์ แก้วทอง

กรกฎาคม 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการ.....	10
อุทยานการศึกษา.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งความรู้สำหรับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน.....	34
แนวคิดเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้สำหรับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน.....	47
แนวความคิดเกี่ยวกับห้องสมุดมีชีวิต.....	59
อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช.....	62
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง.....	67
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
การรวบรวมข้อมูล.....	70
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	73

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้ เมืองนครศรีธรรมราช	76
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการให้บริการอุทยานการเรียนรู้ เมืองนครศรีธรรมราช	88
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	89
สรุปผลการวิจัย	89
อภิปรายผล	91
ข้อเสนอแนะ	93
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	102
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	103
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	105
ค ผลการประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม	114
ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	142
ประวัติผู้ศึกษา	148

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	73
ตารางที่ 4.2 ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้ เมืองนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม.....	76
ตารางที่ 4.3 คิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้ เมืองนครศรีธรรมราช ด้านสื่อการเรียนรู้.....	77
ตารางที่ 4.4 คิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้ เมืองนครศรีธรรมราช เกี่ยวกับโซนอินเทอร์เน็ต.....	78
ตารางที่ 4.5 คิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้ เมืองนครศรีธรรมราช เกี่ยวกับโซนสื่อมัลติมีเดีย.....	79
ตารางที่ 4.6 คิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้ เมืองนครศรีธรรมราช เกี่ยวกับห้องสัมมนา.....	80
ตารางที่ 4.7 คิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้ เมืองนครศรีธรรมราช เกี่ยวกับโรงภาพยนตร์.....	81
ตารางที่ 4.8 คิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้ เมืองนครศรีธรรมราช เกี่ยวกับห้องสมุด.....	82
ตารางที่ 4.9 คิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้ เมืองนครศรีธรรมราช เกี่ยวกับหอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน.....	83
ตารางที่ 4.10 คิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้ เมืองนครศรีธรรมราช ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่.....	84
ตารางที่ 4.11 คิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้ เมืองนครศรีธรรมราช ด้านการประชาสัมพันธ์.....	85
ตารางที่ 4.12 คิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้ เมืองนครศรีธรรมราช ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ.....	86
ตารางที่ 4.13 คิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้ เมืองนครศรีธรรมราช ด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก.....	87

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แสดงประเภทแหล่งเรียนรู้.....	26

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุทยานการเรียนรู้เป็นพื้นที่สำหรับวัยรุ่นและเด็กๆในการเรียนรู้เพื่อค้นหาและพัฒนาตัวเองด้วยกระบวนการคิดที่เป็นวิทยาศาสตร์ ส่งเสริมและกระตุ้นการสังเกต การตั้งคำถาม การเข้าใจเหตุและผล การคิดวิธีจัดการปัญหาอย่างเป็นวิทยาศาสตร์มีการส่งเสริมให้เยาวชนมีทัศนคติต่อโลกแห่งเทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาให้เกิดสิ่งที่ดีงามโดยมุ่งเน้นให้เยาวชนได้รู้จักจริงโดยการเรียนและการฝึกทักษะได้ทำกิจกรรมเชื่อมโยงความรู้และความเชี่ยวชาญต่างๆเพื่อนำสู่การตัดสินใจเลือกสิ่งที่คุณชอบที่คุณถนัด ที่คุณอยากสร้างสรรค์ มีความสุขกับการสร้างสรรค์ในสาขาวิชาต่างๆอันจะเป็นก้าวสำคัญสำหรับการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม อุทยานการเรียนรู้มีบทบาทการเป็นองค์กรที่สร้างปัญญาให้สังคมไทยในด้านการสร้างความรู้ การถ่ายทอดความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การต่อยอดความรู้ การส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ การปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน นิสัยใฝ่รู้ และการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นทางเลือกใหม่ของการเรียนรู้ในรูปแบบและวิธีการต่างๆอย่างสร้างสรรค์โดยเฉพาะการเรียนรู้จากประสบการณ์ด้วยการฝึกปฏิบัติจริงซึ่งส่งผลให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการซึ่งออร์ศรี งามวิทยาพงศ์และคณะ (2553 : 24) กล่าวถึงอุทยานการเรียนรู้ไว้ว่าการทำงานของอุทยานการเรียนรู้มีความแตกต่างจากการทำงานของภาคส่วนอื่นคือมีการรวบรวมและพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆเป็นจำนวนมากและมีบทบาทในการสนับสนุนการรวบรวมความรู้แนวคิดและแนวปฏิบัติในการส่งเสริมการอ่านตลอดจนการส่งเสริมงานวิจัยต่างๆเป็นจำนวนมากซึ่งความแตกต่างดังกล่าวเป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างวัฒนธรรมการอ่านที่ยั่งยืนให้เกิดขึ้นต่อไปเพราะการส่งเสริมการอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ระยะเวลาต่อเนื่องยาวนานต้องอาศัยความรู้ทางวิชาการหนุนเสริมการสรุปบทเรียนถอดองค์ความรู้ การสร้างและพัฒนาความรู้ใหม่ งานศึกษาวิจัยหลายเรื่องได้ทำขึ้นอย่างเป็นระบบและค่อนข้างครอบคลุมเมื่อเทียบกับการดำเนินงานของภาคส่วนอื่นๆและดำเนินการควบคู่ไปกับการทำกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ

1.1 สภาพที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนรู้ในชุมชน กล่าวคือ การปฏิรูปการศึกษา ควบคู่กับการแก้ปัญหาความทุกข์ยากให้แก่คนส่วนใหญ่ของประเทศโดยกระจายการเรียนรู้ออกจากสถานศึกษาไปสู่ชุมชน หรือคืนการศึกษาให้ชุมชนเพื่อให้การเรียนรู้นั้นตอบสนองความต้องการของชุมชนและทำให้เกิดการสะสมองค์ความรู้ในท้องถิ่นซึ่งจะเป็นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนการสอนในสถานศึกษาทั้งยังช่วยทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชนและสถานศึกษาต่างฝ่ายต่างช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งซึ่งกันและกัน

สภาพที่พึงประสงค์ด้านแหล่งเรียนรู้ในชุมชน กล่าวคือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 มาตราที่ 25 กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2545 : 10) ดังนั้น จังหวัดนครศรีธรรมราชจึงควรมีการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ที่เป็นแหล่งศึกษา ค้นคว้าของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดใกล้เคียง เพื่อช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้เพื่อใช้ในการศึกษาตลอดชีวิต

สภาพที่พึงประสงค์ด้านการให้บริการของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน กล่าวคือ การให้บริการของแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นแหล่งเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของชุมชน อีกทั้งเป็นแหล่งบริการชุมชนด้านต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการเรียนรู้ ของชุมชน โดยเน้นการกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ และมุ่งการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง เป็นศูนย์การเรียนรู้ของประชาชนที่ดำเนินการ โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ที่จะก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน ซึ่งนิพนธ์ สุขปรดี (2538 : 3) ได้ให้ความหมายว่า แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในชุมชน ซึ่งครูหรือนักเรียนนำมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษาได้ เช่น พิพิธภัณฑ์ สถานที่ราชการ โบราณสถาน โรงพยาบาล แม่น้ำลำธาร โรงงาน และบุคคลที่โรงเรียนอาจเชิญมาเป็นวิทยากร หรือวิทยากรที่ทางโรงเรียนออกไปสัมภาษณ์ เยี่ยมเยียน เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา เช่น บุรุษไปรษณีย์ ตำรวจ ชาวนา ชาวสวน พ่อค้า หรือเจ้าหน้าที่ของทางราชการ เป็นต้น

1.2 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้านการจัดการเรียนรู้ในชุมชน กล่าวคือ อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชจัดตั้งขึ้นเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ (1) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของเยาวชนผ่านสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและหลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจของเยาวชนให้เข้าไปสัมผัสและเรียนเพื่อรู้อย่างสนุกสนาน (2) เพื่อสนับสนุนเยาวชนในการเรียนรู้เพื่อค้นหาความชอบและความถนัดของตนนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพทางปัญญาของบุคคลและสังคมต่อไป (3) เพื่อเป็นแหล่งพบปะของเยาวชนแห่งใหม่ที่ทันสมัยและสร้างสรรค์หลีกเลี่ยงการใช้เวลาในอบายมุข ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นนักเรียนนักศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช (อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช 2555 : ออนไลน์)

สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้านแหล่งเรียนรู้ในชุมชน กล่าวคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยมีการจัดตั้งอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในทางสร้างสรรค์ของเยาวชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช มุ่งเน้นการเรียนรู้สมัยใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ในการเชื่อมโยงเครือข่ายและกระจายความรู้ที่สะดวกต่อการเข้าถึงและการใช้งานเป็นแหล่งเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ศิลปะ ประวัติศาสตร์ ดนตรี กีฬาผ่านสื่อเทคโนโลยีมัลติมีเดีย เช่น อินเทอร์เน็ตวีซีดี ซีดี ภาพเคลื่อนไหว และภาพสามมิติ การสร้างภาพเสมือนจริงระบบห้องสมุดดิจิทัล การประชุมอบรมผ่านเว็บและแผนที่ความรู้ (อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช 2555 : ออนไลน์)

สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้านการให้บริการของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน กล่าวคือ อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชแห่งชาติ มีเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 10 คน เปิดให้บริการทุกวัน ตั้งแต่เวลา 10.00 – 19.00 น. ซึ่งการให้บริการได้แบ่งออกเป็นศูนย์ต่างๆ เช่น (1) ศูนย์การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบด้วย โชนตะลอนเน็ต โชนมหาวิทยาลัยไซเบอร์ โชนเอทีเอ็มความรู้ห้องสมาธิไอที (2) ศูนย์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย ห้องเรียนขาลุยปฏิบัติการประเทืองปัญญา ลานแสดงพลังภายใน ลานแสดงพลังภายนอก โชนปัญญามาโคร (3) ศูนย์การเรียนรู้ผ่านอักษร ประกอบด้วย ห้องสีสันทันอักษร ห้องพายุสมอง หอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน (4) ศูนย์การเรียนรู้ผ่านจอ ประกอบด้วย ห้องวิกิวิบบ์ โชนเรียนรู้ร้อยช่องมีการถ่ายทอดสาระความรู้ผ่านทางจอพลาสมา

1.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านการจัดการเรียนรู้ในชุมชน กล่าวคือ ปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ของอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่นการเรียนรู้ผ่านระบบ

อินเทอร์เน็ต การเรียนรู้ผ่านสื่อมัลติมีเดีย และการเรียนรู้ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งการเรียนรู้ในแต่ละรูปแบบนั้นพบว่า การเรียนรู้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตมีการเข้าถึงข้อมูลได้ช้า การเรียนรู้ผ่านสื่อมัลติมีเดียมีสื่อไม่หลากหลายไม่เพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ และการเรียนรู้ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์มีจำนวนน้อยส่วนใหญ่เป็นสื่อสำหรับเด็ก ส่งผลให้ผู้ใหญ่ที่มาใช้บริการได้สื่อสิ่งพิมพ์ไม่ตรงตามความต้องการ

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านแหล่งเรียนรู้ในชุมชน กล่าวคือ อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีความทันสมัย และได้รับความนิยมจากประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นอย่างมาก ซึ่งสภาพปัญหาที่พบในด้านแหล่งการเรียนรู้คือ ผู้ใช้บริการใช้แหล่งการเรียนรู้ได้อย่างไม่เต็มที่ เนื่องจากแหล่งการเรียนรู้ในแต่ละด้านมีจำนวนน้อย ไม่หลากหลาย ไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้มาใช้บริการ

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านการให้บริการของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน กล่าวคือ อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชเปิดให้บริการทุกวันตั้งแต่เวลา 10.00 น. – 19.00 น. ด้านการให้บริการพบว่า ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ยังให้บริการไม่ทั่วถึง ด้านสื่อการเรียนรู้มีจำนวนสื่อ น้อย ไม่หลากหลาย ไม่เพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ ด้านการประชาสัมพันธ์มีการประชาสัมพันธ์ ที่ค่อนข้างน้อย ด้านกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ ยังไม่ชัดเจนมีการบริการที่ช้า ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในแต่ละโซนมีพื้นที่คับแคบรองรับผู้มาใช้บริการได้น้อย

1.4 ความพยายามในการแก้ปัญหา

ความพยายามในการแก้ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ในชุมชน กล่าวคือ จากสภาพปัญหาด้านระบบอินเทอร์เน็ตมีการเข้าถึงข้อมูลได้ช้า อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ได้มีความพยายามในการดำเนินการแก้ไขโดยให้เจ้าหน้าที่สารสนเทศของอุทยานตรวจเช็คระบบอินเทอร์เน็ตและปรับปรุงระบบใหม่ให้ดีขึ้น ด้านสื่อมัลติมีเดียและสื่อสิ่งพิมพ์ ทางอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ได้ของบประมาณมาจัดซื้อสื่อในรูปแบบที่หลากหลายและมีความทันสมัยมากขึ้น

ความพยายามในการแก้ปัญหาด้านแหล่งเรียนรู้ในชุมชน กล่าวคือ จากสภาพปัญหาด้านแหล่งการเรียนรู้มีจำนวนน้อย อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ได้มีความพยายามในการดำเนินการแก้ไข โดยเพิ่มแหล่งการเรียนรู้ในแต่ละโซนขึ้นให้เพียงพอต่อจำนวนผู้มาใช้บริการ เพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

ความพยายามในการแก้ปัญหาด้านการให้บริการของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน กล่าวคือจากสภาพปัญหาด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

ได้มีความพยายามในการดำเนินการแก้ไขโดยการจัดประชุมเจ้าหน้าที่และแบ่งหน้าที่ในการรับผิดชอบการให้บริการแต่ละโซนใหม่ พร้อมทั้งร่วมกันจัดระบบการให้บริการที่มีขั้นตอนเป็นระบบมากยิ่งขึ้น ด้านสื่อการเรียนรู้ ทางอุทยานฯ ได้จัดซื้อสื่อใหม่ๆ เพิ่มขึ้น และมีความหลากหลายรูปแบบมากยิ่งขึ้น ด้านการประชาสัมพันธ์ ทางอุทยานฯ ได้ประชาสัมพันธ์เชิญชวนผู้มาใช้บริการให้เข้าร่วมกิจกรรมที่แต่ละโซนจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ทางอุทยานฯ ได้จัดปรับปรุงโซนแต่ละโซนในรูปแบบใหม่ให้เป็นสัดส่วนมากยิ่งขึ้น

ในส่วนของความพยายามแก้ไขปัญหาจากการวิจัยที่ผ่านมาในช่วง พ.ศ. 2541-2552 พบว่า จากการศึกษาค้นคว้ายังไม่ปรากฏผลงานวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช แต่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับอุทยานการเรียนรู้ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ (1) บุญเรือน เดชเพิ่มสุข (2540) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดอุทยานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพด้านขั้นการเตรียมการ ผู้บริหารครูไม่ได้รับการอบรมการจัดอุทยานการศึกษาปัญหา ได้แก่ นโยบายการจัดไม่ชัดเจนแน่นอนบุคลากรไม่มีความรู้เรื่องการจัดอุทยานการศึกษาไม่มีการจัดสรรงบประมาณ สภาพด้านขั้นการดำเนินงาน มีการจัดกิจกรรมโดยพิจารณาความพร้อม หรือความเหมาะสม มีการถ่ายโอนทรัพยากรเน้นการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นแหล่งวิชาการและแหล่งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม มีการปรับแต่งต้นไม้ที่มีอยู่เดิมให้สวยงาม ร่มรื่น สะอาด เปิดให้ประชาชนเข้าพักผ่อนหย่อนใจ เรียนรู้ข้อพันธุ์ไม้จากป้าย ไม่เสียค่าเข้าบริการ ใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่สื่อกลางในการจัดกิจกรรมวิชาการ มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่เหมาะสมโดยการอบรมและนั่งสมาธิ สอนให้รู้จักการอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโดยการจัดทำเอกสารแผ่นพับ ปัญหาได้แก่ ขาดคู่มือ ขาดงบประมาณ ไม่มีเวลาประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ขาดบุคลากรในการอำนวยความสะดวกและให้ความรู้แก่ประชาชน ขาดผู้เชี่ยวชาญในแหล่งวิชาการที่มีอยู่ในและใกล้เคียงบริเวณ โรงเรียน ครูขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียน โดยใช้อุทยานการศึกษา สภาพด้านขั้นการประเมินติดตามผล ใช้วิธีการประชุมครู ปัญหาได้แก่ ขาดการประเมินติดตามผลและรวบรวมการรายงานผลอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานต้นสังกัด ดวงใจ ไตรถาวรทรัพย์ (2549) ทำการวิจัยเรื่องอุทยานการเรียนรู้สำหรับคนรุ่นใหม่ วิเคราะห์กรณีศึกษาทีเคปาร์ค พบว่า ทีเคปาร์คเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมสมัยที่เปลี่ยนทัศนคติและมุมมองของสังคมที่มีต่อห้องสมุดแบบดั้งเดิมซึ่งมีการให้บริการความรู้เพียงหนังสือ และบรรยากาศที่เคร่งเครียดเป็นทางการให้เป็นสถานที่ที่สามารถศึกษาหาความรู้ได้อย่างเพลิดเพลินมีบรรยากาศผ่อนคลาย และมี

พื้นที่ที่สามารถประกอบกิจกรรมสร้างสรรค์ส่งเสริมการเรียนรู้สามารถมาพักผ่อนหย่อนใจในยามว่างได้มีการจัดพื้นที่ที่ให้ความรู้สึกกลิ่นไหลไม่หยุดนิ่งมีการตกแต่งที่ดึงดูดแก่ผู้พบเห็นให้มีความรู้สึกอยากเข้ามาสัมผัสทั้งในแง่พื้นที่และกิจกรรมมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยแทรกเข้าไปในทุกส่วนของพื้นที่มีการหมุนเวียนกิจกรรมในบริเวณลานสานฝันทำให้เกิดความหลากหลายและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความสนใจต่างกันได้ (3) สกุล จันดี (2551) ได้ทำวิจัยเรื่อง การใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันจิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายประเภท เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประเภทศิลปวัฒนธรรมและจารีตประเพณี อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือประเภทอาคาร สถานที่ และสิ่งก่อสร้าง อยู่ในระดับปานกลาง และประเภทสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายประเภทเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประเภทสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี อยู่ในระดับน้อย รองลงมาคือ ประเภทบุคคลและองค์กรในชุมชน อยู่ในระดับน้อย และประเภทศิลปวัฒนธรรมและจารีตประเพณี อยู่ในระดับน้อย และ (4) พรทิพย์ ตรีภบุตร (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของอุทยานการเรียนรู้เทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของอุทยานการเรียนรู้เทศบาลเมืองพะเยา โดยภาพรวมประชาชนหรือผู้ใช้บริการเห็นว่ามีความคุณภาพการให้บริการในระดับปานกลาง สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านสถานที่ที่ให้บริการ รองลงมา ได้แก่ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการประชาชน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการให้บริการอุทยานการเรียนรู้เทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ประชาชนหรือผู้ใช้บริการพบปัญหาและอุปสรรคดังนี้ ปัญหาอาคารพื้นที่ใช้สอย สถานที่จอดรถ และห้องน้ำไม่เพียงพอต่อการให้บริการ จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอรวมทั้งขาดความรู้และขาดการแนะนำที่ดีพอ จุดให้บริการน้ำดื่มสะอาดไม่เพียงพอ จุดให้บริการโทรศัพท์สาธารณะมีไม่เพียงพอ และขาดแคลนสื่อมัลติมีเดียที่มีประสิทธิภาพ

โดยสรุป จากงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า วิจัยเรื่องอุทยานการเรียนรู้สำหรับคนรุ่นใหม่การวิเคราะห์กรณีศึกษาที่เคปาร์ค สามารถเปลี่ยนทัศนคติและมุมมองของสังคมที่มีต่อห้องสมุดแบบดั้งเดิมซึ่งมีการให้บริการความรู้เพียงหนังสือและบรรยากาศที่เคร่งเครียดเป็นทางการ

ให้เป็นสถานที่ที่สามารถศึกษาหาความรู้ได้อย่างเพลิดเพลินมีบรรยากาศผ่อนคลายและมีพื้นที่ที่สามารถประกอบกิจกรรมสร้างสรรค์ส่งเสริมการเรียนรู้สามารถมาพักผ่อนหย่อนใจในยามว่างได้

1.5 แนวทางที่ผู้วิจัยจะดำเนินการแก้ปัญหา

จากสภาพปัญหา ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการแก้ปัญหา โดยการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชในด้านความคิดเห็นต่อการให้บริการทั่วไปและปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ด้านต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะนำมาวางแผนปรับปรุงการให้บริการของอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นด้านสื่อการเรียนรู้อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

2.2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

2.2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นด้านการประชาสัมพันธ์อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

2.2.4 เพื่อศึกษาความคิดเห็นด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

2.2.5 เพื่อศึกษาความคิดเห็นด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

3.2 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ที่เข้ามาใช้บริการในช่วงเดือน มีนาคม พ.ศ.2557 ตามสถิติการใช้บริการของอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช จำนวน 3,000 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ จำนวน 353 คน ตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ความเชื่อมั่น 95 %

3.3 เนื้อหาสาระในการวิจัย

เนื้อหาสาระในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช โดยแบ่งปัญหาในการให้บริการของอุทยานฯ เป็น 5 ด้าน คือ (1) การให้บริการด้านสื่อการเรียนรู้ (2) การให้บริการด้านเจ้าหน้าที่ (3) การให้บริการด้านการประชาสัมพันธ์ (4) การให้บริการด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ และ (5) การให้บริการด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

3.5 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

เดือนมกราคม 2557 – เดือนพฤษภาคม 2557

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 ความคิดเห็นต่อการบริการ หมายถึง การให้บริการด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านเจ้าหน้าที่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการ และด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

4.2 อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช หมายถึง แหล่งเรียนรู้ในทางสร้างสรรค์ของเยาวชนมุ่งเน้นการเรียนรู้สมัยใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีด้านสารสนเทศและการสื่อสารในการเชื่อมโยงเครือข่ายและกระจายความรู้ที่สะดวกต่อการเข้าถึง ตั้งอยู่ที่สนามหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

4.3 สื่อการเรียนรู้ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวนักเรียน ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชครอบคลุม (1) โชนอินเทอร์เนต (2) โชนสื่อมัลติมีเดีย (3) ห้องสัมมนา (4) โรงภาพยนตร์ (5) ห้องสมุด และ (6) หอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน

4.4 การให้บริการของเจ้าหน้าที่ หมายถึง การให้บริการ ที่จะทำให้ผู้ที่มาใช้บริการของอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช เกิดความพึงพอใจ ความสะดวกสบาย ความเพลิดเพลิน และ นำมาซึ่งความประทับใจ

4.5 การประชาสัมพันธ์ หมายถึง เครื่องมือหรือตัวกลางที่ใช้ในการนำข่าวสาร เรื่องราวจากอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชไปสู่ผู้เรียน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ด้านการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์มีความรวดเร็ว ข้อมูลข่าวสารถูกต้อง เทียบตรง มีประโยชน์ น่าสนใจ ช่องทางการประชาสัมพันธ์มีความหลากหลาย และเหมาะสม

4.6 กระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ หมายถึง ขั้นตอน และรูปแบบการดำเนินงาน เพื่อให้การบริการของอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4.7 สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ที่สนามหน้าเมือง ถนนราชดำเนิน ตำบลคลัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นสภาพแวดล้อมที่สะดวกสบายรวมทั้งสื่อ อุปกรณ์ในการอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย ทั้งทางกายภาพ จิตภาพ และสังคมของผู้ใช้บริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

4.8 นักเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 -มัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2556 ที่มาใช้บริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชในช่วงเดือนมีนาคม 2557 - เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2557

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ได้ข้อมูลความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

5.2 ได้แนวทางในการพัฒนาการให้บริการของอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้รวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาดังต่อไปนี้ (1) แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการ (2) อุทยานการศึกษา (3) แหล่งเรียนรู้ในชุมชน (4) แนวคิดเกี่ยวกับห้องสมุดมีชีวิต (5) อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช และ (6) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ ผู้วิจัยรวบรวมวรรณกรรมครอบคลุม (1) ความหมายของการบริการ และ (2) เทคนิคการให้บริการ

1.1 ความหมายของการให้บริการ

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการให้บริการไว้ดังนี้

เชาว์ โรจนแสง (2542 : 248-249) กล่าวว่า ประเภทของการบริการเป็น 2 ส่วน คือ การบริการที่มีตัวตน และการบริการที่ไม่มีตัวตน

1. บริการที่มีตัวตน จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 บริการที่มีการเป็นเจ้าของสินค้า เป็นสินค้าที่มีตัวตน ผู้บริโภคเป็นเจ้าของสินค้าและได้รับบริการโดยผู้อื่น สิ่งที่สำคัญ คือ ผู้บริโภคเป็นเจ้าของสินค้า สินค้าสามารถกักตุนได้ สามารถตรวจนับหรือขายต่อ ผู้ใช้บริการประเภทนี้กระทำเพื่อซื้อเวลาคือยอมที่จะเสียเงิน คือบริการเพื่อไม่ให้เสียเวลาและตัดความยุ่งยาก และต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะในการซ่อมบำรุง วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการบริการคือ การปรับปรุงบริการ บริการดังกล่าวเช่น ร้านบริการซ่อมรถยนต์ ร้านซ่อมเฟอร์นิเจอร์ เป็นต้น

1.2 บริการที่ไม่มีกิจการเป็นเจ้าของในตัวสินค้า เป็นบริการที่เกิดจากการเช่าหรือให้ยืม โดยผู้ให้บริการ ซึ่งหมายถึงลูกค้า ลูกค้าไม่สามารถกักตุนหรือขายต่อได้ วัตถุประสงค์ของผู้ใช้คือ เพื่อเพียงต้องการใช้เป็นการชั่วคราวโดยไม่ต้องเป็นเจ้าของ การบริการสินค้านี้ดังกล่าวเช่น

บริการรถเช่า บริการรถบรรทุก บริการให้เช่าชุดแต่งงาน เป็นต้น และยังรวมถึงบริการขององค์กรที่ไม่หวังผลกำไร

2. บริการที่ไม่มีตัวตน จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 บริการทั่วไป เป็นบริการที่ไม่มีตัวตน และมีอัตราประโยชน์ทางด้านจิตใจต่อผู้บริโภคเป็นบริการที่ผู้ให้บริการกระทำให้กับผู้ใช้บริการ บริการประเภทนี้ไม่สามารถที่จะเก็บคืนหรือขายต่อให้ผู้ใช้บริการเพราะต้องการซื้อเวลาและความชำนาญการและไม่มีค่าประสงค์

เป็นเจ้าของ การใช้บริการทั่วไปมีความสำคัญมากกว่าตัวบริการ บริการดังกล่าวเช่น การแสดงดนตรี การกีฬา เป็นต้น จินตนาการและความพึงพอใจส่วนตัวบุคคลจะมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเลือกใช้บริการของผู้บริโภค

2.2 การบริการเฉพาะรายบุคคล เป็นการบริการที่ไม่มีตัวตนที่ผู้เชี่ยวชาญในวิชา ชีพเป็นผู้ให้บริการที่เป็นประโยชน์กับผู้บริโภคโดยตรงเป็นรายบุคคล เป็นบริการที่ไม่สามารถจัดเก็บหรือจำหน่ายต่อ ผู้บริโภคจะพิจารณาจากเวลาและความเชี่ยวชาญของผู้ให้บริการเป็นหลัก การบริการเป็นการบริการตัวต่อตัว ผู้ให้บริการเป็นส่วนที่มีความสำคัญมากกว่าบริการบริการประเภทนี้มีความคล้ายคลึงกับการบริการทั่วไป บริการดังกล่าวได้แก่ บริการวิชาชีพบัญชีบริการแต่งผม บริการทนายความ เป็นต้น หลักที่สำคัญของการบริการประเภทนี้ คือ ความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างผู้ใช้บริการกับผู้ให้บริการ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2553 : 196-197) กล่าวว่า การบริการ (Service) หมายถึง การกระทำหรือผลงานที่ผู้ประกอบการมอบให้กับผู้บริโภคโดยเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ (Intangible) ผู้บริโภคเมื่อจ่ายเงินซื้อบริการแล้วก็ได้มีสิทธิเป็นเจ้าของทรัพย์สินใดๆ นอกจากสิทธิในการได้รับบริการตามที่ตกลงกันเท่านั้น โดยมีลักษณะที่สำคัญของการบริการ 4 ประการ ดังนี้

1. สัมผัสไม่ได้ (Intangibility) “บริการ” เป็นสิ่งที่สัมผัสได้ก่อนข้างยาก ผู้บริโภคที่ซื้อบริการจึงไม่อาจมองเห็นผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นกับตนก่อนตัดสินใจซื้อ เพื่อลดความไม่แน่ใจ ผู้บริโภคจะมองหาหลักฐานที่พอจะบอกได้ว่า ผู้ให้บริการมีความน่าเชื่อถือ ด้วยเหตุนี้ผู้ประกอบการด้านการให้บริการจึงต้องบริหารหลักฐาน (Manage the Evidence) หรือ ทำในสิ่งที่จับต้องไม่ได้ดูเสมือนหนึ่งจับต้องได้ (Tangible the Intangible) เช่น

1.1 สถานที่ (Place) ต้องสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อ

1.2 บุคคล (People) พนักงานที่ขายบริการต้องมีการแต่งกายที่เหมาะสม หน้าตา ยิ้มแย้มแจ่มใส เพื่อให้ลูกค้าเกิดความประทับใจและเกิดความเชื่อมั่นว่าบริการที่ซื้อจะดีด้วย

1.3 เครื่องมือ (Equipment) อุปกรณ์ภายในสำนักงานจะต้องมีประสิทธิภาพในการให้บริการที่รวดเร็วและทำให้ลูกค้าพอใจ

1.4 วัสดุสื่อสาร (Communication Material) สื่อโฆษณาและเอกสารการโฆษณาต่าง ๆ จะต้องสอดคล้องกับลักษณะของบริการที่เสนอขายและลักษณะของลูกค้า

1.5 สัญลักษณ์ (Symbols) คือ ชื่อ ตราสินค้าหรือเครื่องหมายตราสินค้าที่ใช้ในการให้บริการเพื่อให้ผู้บริโภคเรียกชื่อได้ถูก มีลักษณะสื่อความหมายที่ดีเกี่ยวกับบริการที่เสนอขาย

1.6 ราคา (Price) การกำหนดราคาการให้บริการ ความเหมาะสมกับระดับการให้บริการ ชัดเจน และง่ายต่อการจำแนกระดับบริการที่แตกต่างกัน

2. แยกบริโภคไม่ได้ (Inseparability) เมื่อซื้อบริการ ผู้บริโภคต้องรับบริการนั้นอย่างต่อเนื่องจนแล้วเสร็จ จะแยกเก็บไว้บริโภคเป็นคราวๆ ไม่ได้ นอกจากนี้ผลลัพธ์ของการบริการ จะออกมาดีหรือไม่ ยังขึ้นอยู่กับทั้งตัวผู้ให้บริการและผู้รับบริการอีกด้วย เช่นวิทยากรที่ประสบความสำเร็จกับผู้ฟังกลุ่มที่หนึ่ง ก็ไม่แน่ว่าจะประสบความสำเร็จกับกลุ่มที่สอง ทั้งที่เนื้อหา ที่บรรยายอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

3. ผลลัพธ์ของการให้บริการมีความแปรปรวน (Variability) ชุมชนชาติข้อนี้ยังผลทำให้ผู้ประกอบการควบคุมคุณภาพของการให้บริการได้ยากยิ่ง แพทย์ที่อยู่ในโรงพยาบาลเดียวกันอาจให้บริการรักษาโรคที่เหมือนกันออกมาได้ประทับใจคนไข้ไม่เท่ากัน ผู้บริหารด้านการให้บริการ มีแนวทางในการรับมือปัญหาดังกล่าวได้ดังนี้

3.1 ลงทุนในการคัดเลือกบุคลากร และการฝึกอบรมพัฒนา เพราะคนคือหัวใจของธุรกิจบริการ

3.2 กำหนดวิธีในการให้บริการที่เป็นมาตรฐาน เช่น เมื่อลูกค้ามานั่งโต๊ะที่รับบริการ ทุกคนจะต้องได้รับน้ำเย็น 1 แก้ว โดยไม่ร้องขอ

3.3 จัดให้มีระบบการติดตามและประเมินผล ความพึงพอใจในการรับบริการของลูกค้า

4. เสียหายได้ (Perishability) “บริการ” จะเกิดความเสียหายในลักษณะ “เสียโอกาส” ความเสียหายในลักษณะ “เสียโอกาส” มีกลยุทธ์ ในการรับมือดังนี้

4.1 การตั้งราคาที่แตกต่างกัน (Differential Pricing)

4.2 การเปิดให้บริการช่วง (Nonpeak)

4.3 การจัดบริการเสริม (Complementary Service)

4.4 จ้างพนักงาน (Part Time เสริมในช่วง Peak Demand)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2546 : 142) กล่าวว่า การบริการเป็นกิจกรรมผลประโยชน์ หรือความพึงพอใจที่สนองความต้องการของลูกค้า

ศุภนิษฐ์ โชครัตนชัย (2546 : 13) ได้กล่าวไว้ว่า การบริการเป็นการกระทำที่เกิดจากจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยความปรารถนาดี ช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เอื้ออาทรมีน้ำใจไมตรี ให้ความสะดวก รวดเร็ว ให้ความเป็นธรรมและความเสมอภาค ซึ่งการให้บริการจะมีทั้งผู้ให้และผู้รับกล่าว คือ ถ้าเป็นการบริการที่ดี เมื่อผู้ให้บริการไปแล้ว ผู้รับบริการจะเกิดความประทับใจ หรือเกิดทัศนคติที่ดีต่อการบริการดังกล่าว

สมิต ทัชฌกร (2542) การบริการ หมายถึง การปฏิบัติงานที่กระทำติดต่อกันและเกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการ โดยให้บุคคลนั้น ได้รับประโยชน์หรือได้รับความช่วยเหลือ

ก็อตเลอร์ (Kotler 2000 : 47) กล่าวว่า การบริการหมายถึง กิจ หรือปฏิบัติการใดๆ ที่กลุ่มบุคคลหนึ่ง สามารถนำเสนอให้อีกกลุ่มบุคคลหนึ่งซึ่งไม่สามารถจับต้องได้ และไม่ได้ส่งผลของความเป็นเจ้าของสิ่งใด ทั้งนี้การกระทำดังกล่าวอาจจะรวมหรือไม่รวมอยู่กับสินค้าที่มีตัวตนได้

สรุปได้ว่า การบริการ หมายถึง กิจกรรม หรือกระบวนการในการดำเนินงานของ ผู้ให้บริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ให้เกิดความพึงพอใจจากผลของการกระทำนั้น พร้อมทั้งให้บุคคลดังกล่าวเกิดความประทับใจ และหรือเกิดทัศนคติที่ดีต่อการบริการในสิ่งที่ได้รับในเวลาเดียวกัน

1.2 เทคนิคการให้บริการที่ดี

นักการศึกษาได้กล่าวถึงเทคนิคการให้บริการที่ดีไว้ดังนี้
พรณี ชุติวฒนธาดา (2555 : ออนไลน์) กล่าวว่า กระบวนการของการปฏิบัติเพื่อให้ผู้อื่นได้รับความสุข ความสะดวก หรือความสบายอันเป็น การกระทำที่เกิดจากจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยความปรารถนาดี ช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้ออาทร มีน้ำใจไมตรี ให้ความเป็นธรรมและเสมอภาค การให้บริการจะมีทั้งผู้ให้และผู้รับ ถ้าเป็นการบริการที่ดี ผู้รับจะเกิดความประทับใจหรือเกิดทัศนคติที่ดีต่อการบริการดังกล่าว

S = Smiling & Sympathy ยิ้มแย้ม เอาใจเขาใส่ใจเรา เห็นใจในความจำเป็นของผู้รับบริการ

E = Early Response ตอบสนองความประสงค์ของผู้รับบริการอย่างรวดเร็ว

R = Respectful แสดงออกถึงการให้เกียรติแก่ผู้รับบริการ

V = Voluntariness Manner ลักษณะการให้บริการอย่างเต็มใจ

I = Image Enhancing แสดงออกซึ่งการรักษาภาพพจน์ของผู้ให้บริการขององค์กร

C = Courtesy ความมีไมตรีจิตในการบริการ

E = Enthusiasm ความกระตือรือร้นในการบริการ

สรุปได้ว่า การให้บริการ หมายถึง งานบริการที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความพอใจ สะดวกสบายทำให้ประชาชนพอใจ ซึ่งการให้บริการที่ดีนั้นจะต้องมีความเต็มใจ กระตือรือร้นและรวดเร็ว

2. อุทยานการศึกษา

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุทยานการศึกษาผู้วิจัยรวบรวมวรรณกรรมครอบคลุม (1) ความหมายอุทยานการศึกษา (2) ความเป็นมาของอุทยานการศึกษา (3) ประเภทของอุทยานการศึกษา (5) องค์ประกอบของอุทยานการศึกษา และ (6) ประโยชน์ของอุทยานการศึกษา

2.1 ความหมายอุทยานการศึกษา

นักการศึกษาได้ให้ความหมายอุทยานการศึกษาไว้ดังนี้

โกวิท วรพิพัฒน์ (2536 : 1) กล่าวว่า อุทยาน หมายถึง ที่ร่มรื่น สะอาด เรียบร้อย อุทยานการศึกษา จึงเป็นที่ที่เข้าไปแล้วต้องสะอาด ร่มรื่น เรียบร้อย รวมทั้งให้การศึกษาด้วย

กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ (2535 : 2) กล่าวว่า อุทยาน การศึกษา หมายถึง บริเวณพื้นดินที่มีต้นไม้หรือสิ่งอื่นใดจำนวนมากมีขอบเขตชัดเจน จัดให้ผู้พบเห็นผู้ใช้บริการเกิดความสบายใจหรือบันเทิงใจจนสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีงาม

โชติ เอกศศิธร (2536 : 41) กล่าวว่า อุทยานการศึกษา หมายถึง บริเวณที่มีต้นไม้หรือสิ่งศึกษาจำนวนมากมีขอบเขตชัดเจนผู้ใช้บริการสามารถรับความรู้โดยการอบรมศึกษาด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้ และและได้รับประสบการณ์ ด้วยความสบายใจจนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงาม

เรียรชัย เอี่ยมวรเมธ (2536 : 433) กล่าวว่า อุทยานการศึกษา หมายถึง สวน การศึกษา ใช้ชื่อบวนการศึกษาแบบผสมจากอนุบาลจนถึงมหาวิทยาลัย ในรูปแบบ สวนสาธารณะ

วิจิตร ศรีสอ้าน และนิพนธ์ สุขปริดี (2530 : 579) กล่าวว่า อุทยานการศึกษาเป็น คำสมาสของคำที่มาจากภาษาสันสกฤตสองคำ คือ คำว่าอุทยานกับคำว่าการศึกษา มาจากคำ ภาษาอังกฤษว่า Educational Park และตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ.2530 ที่ระบุว่า อุทยาน หมายถึง สวนเป็นที่รื่นรมย์ ซึ่งคำว่ารื่นรมย์เป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง สบายใจหรือบันเทิง ฉะนั้นคำว่าอุทยานน่าจะ หมายถึง บริเวณพื้นที่มีต้นไม้ หรือสิ่งอื่นใดจำนวนมากมีขอบเขตชัดเจน

ทำให้ผู้พบเห็นและใช้บริการสบายใจ หรือบันเทิง ส่วนคำว่าการศึกษา หมายถึง การเล่าเรียน ฟังฟัง และอบรม ดังนั้นอุทยานการศึกษาจึงหมายถึง บริเวณพื้นที่ที่มีต้นไม้ในขอบเขตที่ชัดเจน จัดให้ผู้พบเห็น ผู้ใช้บริการ สามารถฝึกฝนรับการอบรม ศึกษาเล่าเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ด้วยความสบายใจหรือบันเทิง

อุดมการ สมานประชาธรรม (2536 : 83) กล่าวว่า อุทยานการศึกษา คือสถานที่ใดๆ ที่มีเนื้อที่พอสมควรสามารถจัดให้สะอาดร่มรื่น เป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นสถานที่ที่สามารถให้ผู้คนทุกคน ทุกเพศทุกวัยได้เข้าไปพักผ่อน เล่นกีฬา ศึกษาหาความรู้จากสื่อต่างๆ ในขณะที่เดียวกันในบางครั้งบางคราวก็จัดให้มีกิจกรรม การบรรยาย สาธิตโดยผู้รู้ในเรื่องราวต่างๆ หรือเรียกได้ว่า อุทยานการศึกษาทำหน้าที่เป็นครูของผู้ใฝ่รู้นอกเหนือจากครูอาจารย์ที่สอนอยู่ในห้องเรียนทั่วไป

สรุปได้ว่า อุทยานการศึกษาเป็นสถานที่สำหรับศึกษา หรือ อบรมเพื่อให้ได้รับความรู้ และประสบการณ์ด้วยความพร้อมและสบายใจโดยมีรูปแบบและรายละเอียดแตกต่างกันไปตามสภาพ แต่เน้นในหลักการแห่งความสะอาด สงบ และเป็นแหล่งวิชาการ มีการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมจนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์

2.2 ความเป็นมาของอุทยานการศึกษา

นักการศึกษาได้ให้กล่าวถึงความเป็นมาของอุทยานการศึกษาไว้ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2533 : 15) มุ่งขยายบริการการศึกษานอกระบบควบคู่กันไปด้วย จึงได้จัดทำโครงการอุทยานศึกษารัชมนังคลาภิเษก เพื่อให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยจะพึงแสวงหาโอกาสเพิ่มพูนความรู้ตามอัธยาศัยและเป็นอุทยานการศึกษาสมบูรณ์แบบแห่งแรกของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเป็นแหล่งให้การศึกษาตามอัธยาศัย อันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระบบแก่ประชาชน เพื่อให้บุคคลทุกเพศทุกวัยได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้พัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง
2. เป็นแหล่งวิชาการสำหรับนักเรียน และนักศึกษาในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเป็นเสริมการศึกษาในระบบให้สมบูรณ์ขึ้น
3. เป็นศูนย์กลางของชุมชนในการจัดกิจกรรมทางวิชาการนันทนาการศิลปวัฒนธรรมและงานประเพณีในเทศกาลต่าง ๆ
4. เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาการฝึกอบรมและการประชุมสัมมนาทางวิชาการ ของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ
5. เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนโดยทั่วไป รวมทั้งเป็นแหล่งทัศนศึกษาสำหรับประชาชนชาวไทย และชาวต่างประเทศ

วิจิตร ศรีสอ้าน และนิพนธ์ สุขปรีดี (2530 : 562-570) กล่าวว่า ความเป็นมาของ อุทยานการศึกษาต่างประเทศไว้ดังนี้

1. อุทยานการศึกษาในสหรัฐอเมริกา ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยแก้ปัญหาความขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ที่มีราคาแพงและหายาก อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยนำเอาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มารวมกันเพื่อบริการแก่ประชาชนทั้งทางด้านความรู้ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และวิชาชีพ เพื่อทำให้ประชาชนเป็นพลเมืองดี

2. อุทยานการศึกษาในประเทศญี่ปุ่น หลังจากงานเอ็กซ์โป 85 ที่เมืองซึคุบะ ประเทศญี่ปุ่นได้พัฒนาวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกให้เป็นอุทยานการศึกษา ซึคุบะ เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ (2535 : 11) มีนโยบายในการพัฒนาศาสนสถาน และสถานศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียนให้เป็นอุทยานการศึกษา ในปี พ.ศ.2539 จึงได้จัดโครงการอุทยานการศึกษาขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมให้ศาสนสถานเป็นแหล่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน
2. เพื่อจัดบริเวณศาสนสถานให้ร่มรื่นเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ
3. เพื่อเป็นศูนย์แม่ข่ายของระบบเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชนในระดับตำบล
4. เพื่อเป็นศูนย์รวบรวมการบริการข้อมูลข่าวสารและสื่อแก่ประชาชน

สรุปได้ว่า อุทยานการศึกษาจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับนักเรียน และนักศึกษาในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

2.3 ประเภทของอุทยานการศึกษา

นักการศึกษาได้กล่าวถึงประเภทของอุทยานการศึกษาไว้ดังนี้

วิจิตร ศรีสอ้าน และนิพนธ์ สุขปรีดี (2530 : 565-576) กล่าวว่า อุทยานการศึกษามี 3 ประเภท ได้แก่อุทยานการศึกษาในระบบโรงเรียน อุทยานการศึกษานอกระบบโรงเรียน และอุทยานการศึกษาตามอัธยาศัย

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2535 : 11-14) ได้แบ่งอุทยานการศึกษาไว้ 2 ประเภท คือ ศาสนสถาน และสถานศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ดังนี้

1. ศาสนสถาน ได้แก่ วัด มัสยิด โบสถ์ และสำนักสงฆ์อื่นๆ โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาให้เป็นอุทยานการศึกษา จำนวน 6,954 แห่ง ภายในปี 2539

2. สถานศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ ศูนย์ภาค ศูนย์จังหวัดศูนย์ ฝึก ศูนย์อำเภอ ห้องสมุดจังหวัด ห้องสมุดอำเภอ ห้องสมุดตำบล โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาให้เป็น อุทยานการศึกษา จำนวน 8,639 แห่ง ภายในปี 2539

สรุปได้ว่า ประเภทอุทยานการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ศาสนสถาน และ สถานศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

2.4 รูปแบบของอุทยานการศึกษา

นักการศึกษาได้กล่าวถึงรูปแบบของอุทยานการศึกษาไว้ดังนี้

วิจิตร ศรีสอาน และนิพนธ์ สุขปรีดี (2530 : 589-590) กล่าวว่า รูปแบบของอุทยาน เป็นศูนย์การศึกษาหลังเวลาเรียนตามปกติ เป็นโรงเรียนมัธยมภาคค่ำ เป็นศูนย์การศึกษาสำหรับ ประชาชน เป็นโรงเรียนฤดูร้อนสำหรับนักเรียน เป็นแหล่งให้การศึกษิตตามอัชฌาศัยแก่ประชาชน เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม และนันทนาการเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมการศึกษาการ ฝึกอบรม และเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ

พิชชา พิทยขจรวุฒิ (2537 : 4) กล่าวว่า อุทยานการศึกษาเพื่อความรื่นรมย์หรือ บันเทิงใจ เพื่อให้คนได้สร้างความสมบูรณ์ให้แก่ตนเองทั้งกายและใจ เป็นการส่งเสริมธรรมชาติให้ มีความสมดุลกันเองและเป็นสถานที่กระตุ้นการศึกษาให้ดีขึ้น

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2537: 1-14) กล่าวว่า ศูนย์บริการเพื่อการศึกษา ดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ดาราศาสตร์และ ศิลปวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมของศูนย์บริการ เพื่อการศึกษามุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วย ตนเอง โดยจัดแหล่งข้อมูล ข่าวสารด้านต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาตลอดเวลาและตลอดชีวิต ประกอบด้วย (1) พิพิธภัณฑ์สำหรับประชาชน ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์เด็กแห่งแรกของชาติ มีการดำเนิน กิจกรรมต่างๆ เช่น นิทรรศการถาวรนิทรรศการชั่วคราว การบรรยาย การสาธิต การทดลอง การประชุมฝึกอบรม สนามเด็กเล่น สวนพฤกษศาสตร์ ฉายภาพยนตร์ สไลด์ และห้องสมุด (2) ห้องฟ้าจำลอง มีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้านดาราศาสตร์ อวกาศและการแสดงทางท้องฟ้า (3) พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ เป็นพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ขนาดใหญ่แห่งแรกแห่งเดียวของประเทศ ไทย ดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น นิทรรศการถาวร นิทรรศการชั่วคราว การประชุมสัมมนา การฝึกอบรม การจัดค่ายวิทยาศาสตร์ การเผยแพร่ความรู้วิทยาศาสตร์ผ่านสื่อวิทยุและโทรทัศน์ การ ฉายภาพยนตร์ การบรรยาย อภิปราย สาธิต ทดลอง และกิจกรรมการศึกษา อื่นๆ (4) พิพิธภัณฑ์ ธรรมชาติวิทยา ให้การศึกษาแก่ประชาชนทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนเกี่ยวกับวัตถุ ที่เป็นผลผลิตของธรรมชาติ (5) พิพิธภัณฑ์เคลื่อนที่ เป็นการนำ ความรู้ด้าน วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และธรรมชาติวิทยา บรรจุในยานพาหนะขนาดต่างๆ ไปเปิดให้บริการแก่ประชาชน

พุทธทาสภิกขุ (2536 : 54) กล่าวว่า อุทยานการศึกษาประเภทศาสนาสถานที่เห็นชัดเจนและเป็นรูปธรรม ได้แก่สวนโมกข์พลาราม จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาธรรม เพื่อปฏิบัติธรรมและเผยแผ่ธรรมะ มีโรงมหรสพทางวิญญาณสำหรับการศึกษาธรรมด้วยตนเอง

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2537: 1-2) กล่าวว่า อุทยานวิทยาศาสตร์พระจอมเกล้า ณ หว้ากอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นแหล่งวิทยบริการที่เปิดให้ความรู้ทางด้านความเป็นเอกลักษณ์ของไทย ทางด้านวิทยาศาสตร์ ความเด่นสง่าของพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อุทยานชายทะเล พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสวนรุกขชาติและต้นไม้อันเขียวชอุ่ม ค่ายพักแรมและศูนย์ฝึกอบรมทางวิทยาศาสตร์ ศูนย์วิจัยศึกษาทางดาราศาสตร์และอวกาศ และศูนย์วิจัยวิทยาศาสตร์และพิพิธภัณฑสถานสัตว์ทะเล

สรุปได้ว่า รูปแบบอุทยานการศึกษามี 5 รูปแบบ คือ (1) อุทยานการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (2) เพื่อความรื่นรมย์หรือบันเทิงใจ (3) อุทยานการศึกษาของส่วนอุทยานแห่งชาติ (4) อุทยานการศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียน และ (5) อุทยานการศึกษาประเภทศาสนาสถานที่เห็นชัดเจนและเป็นรูปธรรม

2.5 องค์ประกอบของอุทยานการศึกษา

นักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของอุทยานการศึกษาไว้ดังนี้

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2535: 5) กล่าวว่า รูปแบบของอุทยานการศึกษาควรจะมีองค์ประกอบ 2 ส่วนคือ (1) อาณาบริเวณ และ (2) กระบวนการให้การศึกษา ซึ่งหมายถึงรูปแบบและวิธีการศึกษาจากองค์ประกอบ 2 ส่วนนี้ สามารถแยกองค์ประกอบได้ดังนี้คือ

1. เป็นแหล่งให้การศึกษาที่มีบริเวณบรรยากาศที่อิสระ เอื้อต่อการศึกษาเรียนรู้ รื่นรมย์
2. รูปแบบของการศึกษาเรียนรู้ สอดคล้องกับสภาพของอาณาบริเวณ โดยหลายสิ่งหลายอย่างในนั้น สามารถเป็นการให้ความรู้โดยตัวของมันเอง
3. วิธีการศึกษาเรียนรู้ที่สนองความสนใจ หรือความต้องการของผู้มาใช้บริการโดยมุ่งเน้นที่การศึกษา หรือฝึกฝนด้วยตนเอง อาศัยสื่อการเรียนและวิทยากรตามสภาพและความจำเป็น
4. มีรูปแบบและวิธีการศึกษาที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับสภาพและความพร้อมของการจัดพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตามความต้องการ ความเหมาะสมและสภาวะของสังคม

โกวิท วรพิพัฒน์ (2536 : 83) กล่าวว่า อุทยานการศึกษา ควรจะมีองค์ประกอบและรูปแบบแตกต่างกันไปตามสภาพ แต่เน้นในหลักการแห่งความสะอาดสงบ ร่มรื่น และเป็นแหล่งวิชาการการเรียนรู้ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

โชติ เอกศศิธร (2536: 41) กล่าวว่า องค์ประกอบอุทยานการศึกษา คือ (1) บริเวณพื้นที่ พื้นที่จัดตั้ง ต้องเหมาะสมมีบริเวณกว้างขวางพอที่จะจัดอุทยานการศึกษาได้ (2) กระบวนการให้การศึกษาต้องเป็นสถานที่ที่มีบรรยากาศอิสระเอื้อต่อการศึกษา และรูปแบบของการศึกษานั้น การให้ความรู้ด้วยตนเอง วิธีการให้การศึกษาจะสนองต่อความสนใจของผู้เข้ารับบริการ เน้นการศึกษาด้วยตนเอง บางครั้งอาศัยสื่อ หรือวิทยากรในเรื่องนั้นๆ มีรูปแบบและวิธีการหลากหลาย ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ความพร้อม การพัฒนา และสอดคล้องกับสังคม

บุญถิ่น โยระไชยสาร (2536: 11) กล่าวว่า ส่วนประกอบที่สำคัญของอุทยานการศึกษา ต้องมีอย่างน้อย 3 ประการ คือ (1) มีบริเวณ กว้างขวาง ร่มรื่น สะอาด สวยงาม และสงบร่มเย็น (2) มีอาคารสถานที่เพียงพอสำหรับจัดให้มีการศึกษา ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อ โสตทัศนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคลและสื่ออื่นๆ ที่กลมกลืนกับธรรมชาติ (3) มีการบริการกิจกรรมให้ความรู้ และแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูล ความรู้เป็นประจำและต่อเนื่อง

วิจิตร ศรีสอ้าน และนิพนธ์ สุขปริดี (2530 : 589) กล่าวว่า ลักษณะเด่นของอุทยานการศึกษาจะประกอบด้วย (1) ตั้งในเขตชุมชนเมืองที่มีบริเวณประชากรหนาแน่น (2) เป็นสถานที่รวบรวมแหล่งสื่อการศึกษา และแหล่งวิทยาการชุมชน (3) ให้การศึกษาและฝึกอบรม (4) ปริมาณสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอกับความต้องการของชุมชน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของอุทยานการศึกษา โดยภาพรวมแล้วควรจะต้องประกอบด้วย

1. บริเวณพื้นที่ที่จัดตั้งต้องเหมาะสม กว้างขวางพอที่จะจัดอุทยานการศึกษาได้
2. กระบวนการให้การศึกษา ต้องเป็นสถานที่ที่มีบรรยากาศอิสระ เอื้อต่อการศึกษา และรูปแบบของการศึกษา เน้นการให้ความรู้ด้วยตนเอง
3. วิธีการให้การศึกษา จะสนองความสนใจผู้เข้ารับบริการการศึกษา เรียนรู้ บางครั้ง อาศัยสื่อวิทยากรในบางเรื่อง มีรูปแบบและวิธีการหลากหลายหรือผสมผสานขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ความพร้อม การพัฒนา สอดคล้องกับสังคม และชุมชน

2.6 ประโยชน์ของอุทยานการศึกษา

นักการศึกษาได้กล่าวถึงประโยชน์ของอุทยานการศึกษาไว้ดังนี้

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2535: 11) กล่าวว่า ประโยชน์ของอุทยานเป็นศูนย์กลางให้การศึกษาตลอดชีวิต มีบรรยากาศที่ช่วยให้ประชาชนได้ศึกษาหาความรู้ และพักผ่อนหย่อนใจ วิจิตร ศรีสอ้าน และนิพนธ์ สุขปริดี (2530: 564-575) กล่าวว่า ประโยชน์ของอุทยานเป็นการแก้ความขาดแคลน วัสดุ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และบุคลากรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เป็นการบริการการศึกษาแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัย ตอบสนองต่อความต้องการของ

ผู้เรียนหลายรูปแบบ มีโอกาสร่วมกิจกรรมทางการศึกษาในสภาพแวดล้อมที่ดึงดูด มีบรรยากาศทางวิชาการที่เหมาะสม มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ในสภาพแวดล้อมที่สวยงามตามธรรมชาติ เป็น การบริการคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัย

สรุปได้ว่า อุทยานการศึกษามีประโยชน์ต่อการศึกษาแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัย ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนหลายรูปแบบ

3. แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนผู้วิจัยรวบรวม วรรณกรรมครอบคลุม (1) ความหมายและความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน (2) ประเภทของ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และ (3) รูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้

3.1 ความหมายและความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

แหล่งเรียนรู้ในชุมชนอาจเรียกว่าแหล่งวิชาการชุมชน แหล่งวิทยาการในชุมชน หรือแหล่งทรัพยากรในชุมชน ซึ่งตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Community Resource หรือ Local Resources นักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายอย่างแต่มีความหมายคล้ายคลึงกันเป็นส่วนมาก ได้ให้ความหมาย คำว่า แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 26) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติ ชุมชนและธรรมชาติเป็นชุมทรัพย์มหาศาล สามารถเรียนรู้จากชุมชนในเรื่องต่างๆ มากมาย เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนต่าง ๆ ในชุมชน ประวัติ ประเพณี พิธีกรรมของชุมชนแหล่งเรียนรู้ ทางศาสนา วัฒนธรรม งานอาชีพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 229) กล่าวว่า แหล่งการเรียนรู้ หมายถึงแหล่งข้อมูล ข่าวสารสนเทศและประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ และ เรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็น บุคคลแห่งการเรียนรู้

เกศินี โชติกเสถียร (2533 : 38) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง สภาพทาง ภูมิศาสตร์และสภาพทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ตลอดจนบุคคลที่สถาบันการศึกษาตั้งอยู่ หรือ บริเวณใกล้เคียง หากเป็นชุมชนอื่นที่ไกลออกไปจะถือว่าเป็น การศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) หรือการศึกษาชุมชน (Community Study)

นฤมล ตันธสุรเศรษฐ์ (2533 : 6) กล่าวว่า แหล่งชุมชน หมายถึงทุกสิ่ง ทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเรา สามารถกระทบด้วยประสาทสัมผัสได้ทั้งทางตา ทางจมูก ทางหู ลิ้น กาย ใจ ทำให้เกิด

ความรู้ ความเข้าใจ ความเท่ากัน ความเป็นไป และการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ช่วยให้เป็นคนทันโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นสุขตามอัธยาศัย

นิพนธ์ สุขปริดี (2538 : 67) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในชุมชน ซึ่งครูหรือนักเรียนนำมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษาได้ เช่น พิพิธภัณฑ์สถานที่ราชการ โบราณสถาน โรงพยาบาล แม่น้ำลำธาร โรงงาน และบุคคลที่โรงเรียนอาจเชิญมาเป็นวิทยากร หรือวิทยากรที่ทางโรงเรียนออกไปสัมภาษณ์เยี่ยมชม เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา เช่น บุรุษไปรษณีย์ ตำรวจ ชาวสวน ชาวนา พ่อค้า หรือเจ้าหน้าที่ของทางราชการ เป็นต้น

ศุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2545 : 107) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง

1. สถาบันของชุมชนที่มีอยู่แล้วในวิถีชีวิตและการทำมาหากินในชุมชน เช่น วัด โบสถ์วิหาร ตลาด ร้านขายของชำ ลานนวดข้าว ป่า ห้วย หนอง บึง เก็บเห็ด หาปลา เป็นต้น
2. สถานที่หรือสถาบันที่รัฐและประชาชนจัดตั้งขึ้น เช่น อุทยานการศึกษาในวัด และชุมชนอุทยานประวัติศาสตร์ อุทยานแห่งชาติทางทะเล ศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์ศิลปาชีพ ศูนย์เยาวชนศูนย์หัตถกรรมชุมชน หอสมุด ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเกี่ยวกับสัตว์ พืช ดิน หิน แร่ เป็นต้น
3. สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในโรงเรียนและชุมชน เช่น วิทยุทัศน์ โปรแกรมสำเร็จรูป ภาพยนตร์ หุ่นหรือโมเดลจำลอง ของจริง เป็นต้น
4. สื่อเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียนและชุมชน เช่น หนังสือสารานุกรม วารสาร ตำราฯพื้นบ้าน ภาพจิตรกรรมฝาผนัง ภาพถ่าย เป็นต้น
5. บุคลากรผู้ที่มีความรู้ด้านต่างๆ ในชุมชน เช่น ผู้นำทางศาสนา เกษตรกร ศิลปิน หมอพื้นบ้าน ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น

กูซ ซี วี (Good C. V, 1993: 496) กล่าวว่า แหล่งชุมชน หมายถึง สถาบัน องค์กรต่างๆ ตลอดจนทั้งบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในการชุมชน รวมทั้งวัตถุสิ่งของที่มีอิทธิพลต่อนักเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม

โอลเซน , เอ็ดเวิร์ด จี (Olsen Edward G, 1992: 73) กล่าวว่า แหล่งชุมชน คือ ทรัพยากรที่ประกอบด้วยสิ่ง ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งหมด รวมทั้งประสบการณ์ซึ่งอาจได้รับจากชุมชนใดชุมชนหนึ่ง หรือหลายชุมชนที่แวดล้อมโรงเรียน ส่วนประกอบดังกล่าวได้แก่ ธรรมชาติ ประชากรไร่นา โรงงานอุตสาหกรรมกลุ่มชุมชน องค์กร และสถาบันต่าง ๆ ตลอดจนทั้งโครงสร้างและกระบวนการของสังคม และแนวโน้มแห่งการเปลี่ยนแปลงของสังคม

สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นบุคคล สถานที่ สถาบัน องค์กร ตลอดจนทั้งวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และวัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนความเชื่อที่จัดขึ้นในชุมชนที่มีคุณค่าเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน สิ่งเหล่านั้นถ้าครูผู้สอนรู้จักสำรวจ แสวงหา นำมาใช้ในโรงเรียน และนำนักเรียนออกไปสัมผัสกับสภาพจริงของแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเหล่านั้นด้วยตัวนักเรียนเอง แล้วย่อมจะเพิ่มพูนประสบการณ์ตรงให้แก่เด็กเรียนมากยิ่งขึ้น ทั้งยังทำให้บทเรียนน่าเรียนอีกด้วย เพราะผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและยังสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น สิ่งเหล่านั้นครูผู้สอนสามารถนำไปประกอบการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพต่อนักเรียนได้

3.2 ประเภทของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

นักการศึกษาได้จำแนกประเภทแหล่งเรียนรู้ในชุมชนไว้หลายประเภทด้วยกันที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนจำแนกประเภทต่าง ๆ ดังนี้

นิพนธ์ สุขปริดี (2538: 69) ได้จำแนกแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่อาจนำมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษาไว้ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ได้แก่ ต้นไม้ ดอกไม้ แมลง ก้อนหิน ดิน สวนครัว ครูเป็นต้น
2. บุคลากรที่โรงเรียนเชิญมาเป็นวิทยากร เช่น ข้าราชการ ช่างนา ช่างสวน ช่างไม้ ชาวประมง บุรุษไปรษณีย์ ตำรวจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ภิภุสงฆ์ เป็นต้น
3. แหล่งชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เช่น โบสถ์ บ้านเรือน สถานที่สำคัญทางศาสนา ประวัติศาสตร์ สถาบันทางเศรษฐกิจ สถาบันทางครอบครัว สถานที่ราชการ ผลงานด้านศิลปะ เช่น ด้านสถาปัตยกรรม ดนตรี วรรณคดี เป็นต้น
4. การศึกษานอกสถานที่จากการจำแนกประเภทของแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่สามารถนำมาประกอบการจัดการเรียนการสอนดังที่นักการศึกษาได้กล่าวมา จะเห็นได้ว่าแหล่งเรียนรู้ในชุมชนจำแนกออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้คือ

- 4.1 ประเภทบุคคล
- 4.2 ประเภททรัพยากรธรรมชาติ
- 4.3 ประเภทโบราณสถาน โบราณวัตถุ
- 4.4 ประเภทสถานที่
- 4.5 ประเภทวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ

สุทิน เนียมพลับ (2532 : 132) ได้แบ่งประเภทของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชน ออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ทรัพยากรบุคคล ได้แก่
  - 1.1 ผู้เชี่ยวชาญหรือชำนาญพิเศษ ได้แก่ บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ โดยเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งหรือมีความถนัดเฉพาะด้าน เช่น ช่างแกะสลัก ช่างเครื่องยนต์ ช่างปั้น ฯลฯ
  - 1.2 ผู้ปกครองที่มีความสามารถพิเศษ เช่น ข้าราชการต่าง ๆ
2. แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่
  - 2.1 สภาพภูมิศาสตร์ ภูเขา พืช สัตว์ป่า ฯลฯ
  - 2.2 ลักษณะของหิน ดิน แร่ ที่มีค่าของมนุษย์ในชุมชน ฯลฯ
  - 2.3 แม่น้ำ น้ำตก ฯลฯ
3. แหล่งทรัพยากรทางวัฒนธรรม ได้แก่ ชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณีท้องถิ่น
4. แหล่งทรัพยากรทางด้านสังคม ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรม สถาปัตยกรรม เทศบาลสถานที่ราชการต่าง ๆ

จรรยา เรืองมาลัย และคณะ (2533 : 21) ได้แบ่งแหล่งเรียนรู้ในชุมชนไว้ดังนี้

1. สถานที่ ซึ่งประกอบไปด้วย โรงเรียน วิทยาลัย วัด ตลาด ร้านค้า สมาคม สถานีอนามัย สถานีตำรวจ แม่น้ำลำคลอง ถนน โรงพยาบาล เป็นต้น
  2. บุคคล แหล่งวิชาความรู้ที่เกี่ยวกับบุคคล หรือเรียกว่าวิทยากร ได้แก่ ครูอาจารย์ พระภิกษุ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจ เจ้าหน้าที่อนามัย พัฒนาการ คนขับรถ ช่างต่าง ๆ ฯลฯ
- นฤมล ดันธสุเรศฐ์ (2533 : 13) ได้จำแนกแหล่งวิทยากรที่มีอยู่ในชุมชนที่จะสามารถนำมาประกอบการเรียนการสอนได้ดังนี้
1. ประเภทบุคคล หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ ที่อยู่ในชุมชนนั้น
  2. ประเภททรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ
  3. ประเภทสื่อต่าง ๆ รวมทั้งเทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์ชนิดต่าง ๆ
  4. ประเภทวัตถุ และอาคารสถานที่

วิชัย ราษฎร์ศิริ (2534 : 72) ได้จำแนกแหล่งเรียนรู้ที่มีในชุมชนออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทบุคคล ในแต่ละชุมชนจะประกอบไปด้วยบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ความถนัดพิเศษในสาขาต่าง ๆ อาชีพ ศาสนา วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 วิทยากรในชุมชน ได้แก่ ผู้ที่มีถิ่นฐานและประกอบอาชีพอยู่ในท้องถิ่นนั้น ได้แก่ ข้าราชการ พ่อค้า ชาวไร่ ชาวนา ชาวสวน ศึกษสงฆ์ เป็นต้น

1.2 วิทยากรผู้มาเยือน หมายถึง ผู้ที่มีถิ่นฐานอยู่แห่งอื่นที่มาเยี่ยมเยือนเป็นแขกของโรงเรียน โดยการเชิญจากครูเป็นครั้งคราวให้มาเป็นวิทยากรผู้ให้ความรู้แก่นักเรียน ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ พัฒนาการ เจ้าหน้าที่อนามัย เจ้าหน้าที่ปกครอง เป็นต้น

2. ประเภททรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ สิ่งของต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ซึ่งครูสามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ได้แก่ แม่น้ำลำคลอง ทะเล ป่าไม้ ภูเขา เป็นต้น

3. ประเภทสังคม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่สังคมสร้างขึ้นใช้ทุกประเภท เช่น เพื่อความรู้ความเข้าใจ ความสุขและความเพลิดเพลิน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่ วัด สมาคม ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน โรงภาพยนตร์ สนามกีฬา เป็นต้น

ลัดดา สุขปรีดี (2534 : 77) ได้จำแนกประเภทของแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ได้แก่ โรงฝึกงาน อาคารเรียน วัสดุ อุปกรณ์ ต้นไม้ ใบหญ้า ห้องสมุด สวนครัว ครู นักเรียน คนงานภารโรง เป็นต้น

2. บุคคลที่โรงเรียนเชิญมาเป็นวิทยากร เช่น ชาวนา ชาวประมง ช่างไม้ พ่อค้า ข้าราชการตำรวจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ศึกษสงฆ์ บัณฑิตไปรษณีย์ เป็นต้น

3. แหล่งวิชาการภายในชุมชนและนอกชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เช่น สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ปุชนิยสถาน สถานที่ราชการ สถานที่ทางศาสนา พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

4. กิจกรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน ได้แก่ ผลงานด้านศิลปะ สถาปัตยกรรม วรรณคดี ประเพณีพื้นบ้าน การละเล่นพื้นเมือง เป็นต้น

ประหยัด จิรวรพงษ์ (2535 : 93) ได้แบ่งแหล่งความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. บุคคล หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในสาขาอาชีพต่าง ๆ
2. สถานที่ในชุมชนที่เป็นสถานที่ตามธรรมชาติ ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ ทุ่งนา เป็นต้น นอกนี้ยังเป็นสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ โรงเรียน วัด สมาคม ห้องสมุด

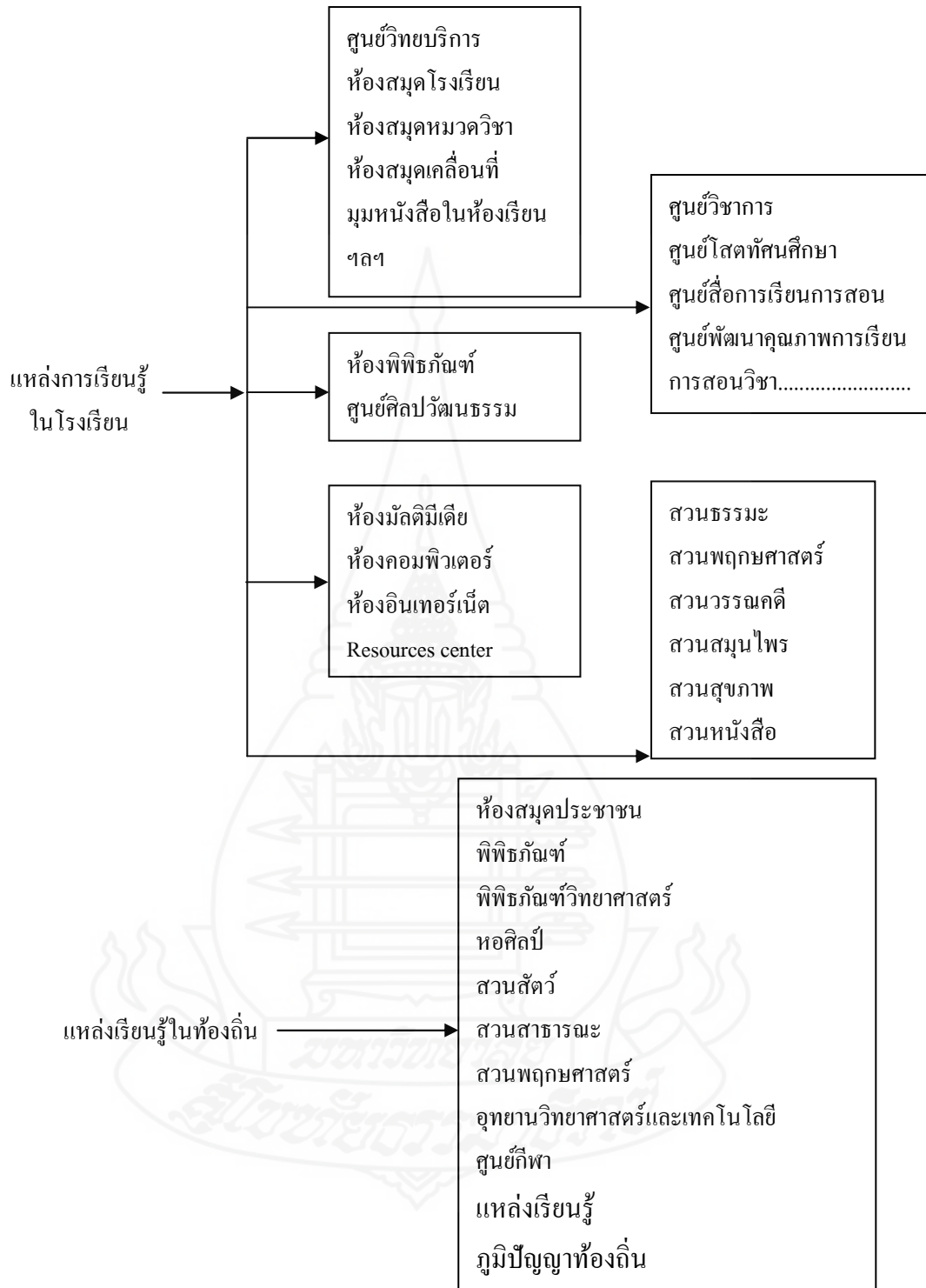
ปรีชา นิพนธ์พิทยา (2535 : 258 - 259) ได้กล่าวถึงแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้ 4 ประเภท คือ

1. แหล่งเรียนรู้ทางบุคคล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญพิเศษที่มีความรู้ความสามารถ เฉพาะเช่น ช่างแกะสลัก ช่างเครื่องยนต์ ช่างปั้น รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียน ตำรวจ ข้าราชการ เป็นต้น
2. แหล่งเรียนรู้ทางทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ สภาพภูมิศาสตร์ ภูเขา พืช สัตว์ป่า ลักษณะของหิน ดิน น้ำ แร่ สิ่งที่มีค่าของชุมชนในท้องถิ่น เป็นต้น
3. แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ได้แก่ ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ประเพณี ของท้องถิ่น เช่น บุญบั้งไฟ การทำขวัญ แต่งงาน งานบวช เป็นต้น
4. แหล่งเรียนรู้ทางสังคม ได้แก่ การดำเนินชีวิตของชุมชน อาชีพต่าง ๆ เช่น พ่อค้า ชาวไร่ ชาวนา ชาวสวน ช่างตัดผม ช่างตัดเสื้อ ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า การศึกษานอกสถานที่ในแหล่งต่าง ๆ เช่น โรงงานต่าง ๆ สถานที่ราชการ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 9) ได้แบ่งประเภท แหล่งการเรียนรู้ จำแนกตามลักษณะดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แสดงประเภทแหล่งเรียนรู้

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 9)

ชนิดา วิสะมิตนันท์ (2541: 5) ได้กล่าวว่า แหล่งการเรียนรู้มีอยู่ 2 ประเภท คือ

1. แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน แบ่งตามลักษณะหรือรูปแบบการจัด 4 ลักษณะ ดังนี้

- 1.1 แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นอุทยานการศึกษารอบบริเวณ โรงเรียน
- 1.2 แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นห้องสมุดกลาง
- 1.3 แหล่งการเรียนรู้ที่จัดในลักษณะของห้องวิชา/งาน หรือศูนย์การเรียนรู้วิชา งานต่าง ๆ ในโรงเรียนที่มีชื่ออย่างอื่น

1.4 แหล่งการเรียนรู้ในห้องเรียน

2. แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1 แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติหรือแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ

2.2 แหล่งการเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น

2.3 แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชัยพจน์ รักราม (2542 :10) ได้จำแนกประเภทของแหล่งชุมชนที่ให้ความรู้ต่อการศึกษาดังนี้

1. แหล่งความรู้ที่เป็นธรรมชาติ เช่น แสงแดด อากาศ น้ำ พืช ภูเขา ป่าไม้ ภูมิอากาศ ฤดูกาล อุณหภูมิ และความชื้น

2. แหล่งความรู้ที่เป็นมนุษย์ ได้แก่ บุคคลทั่วไปที่มีอยู่ในชุมชน

3. แหล่งความรู้ที่เป็นเทคโนโลยี ได้แก่ แหล่งความรู้ที่เป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ การประดิษฐ์ต่าง ๆ เช่น อากาศยาน รถยนต์ และเคมีภัณฑ์

4. แหล่งความรู้ที่เป็นสถาบัน เช่น สถาบันต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นต้นว่า โรงเรียน วิทยาลัย โบสถ์ ที่ทำการไปรษณีย์ ตลาด โรงพยาบาล

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 229) ได้กล่าวไว้ว่า แหล่งเรียนรู้มี 2 ประเภท คือ

1. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องอินเตอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์โสตทัศนศึกษา ศูนย์สื่อการเรียนการสอน ศูนย์พัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอน (วิชา) Resource Center สวนพฤกษศาสตร์ สวนวรรณคดี สวนสมุนไพร สวนสุขภาพ สวนหนังสือ สวนธรรมะ เป็นต้น

2. แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์ วิทยาศาสตร์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ ศูนย์กีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัด ครอบครัว ชุมชน สถานประกอบการ องค์กรภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

เจาโรลิม เจ (Jarolimck J , 1997 : 341-347) ได้แบ่งประเภทของแหล่งเรียนรู้ ที่มีในชุมชนไว้ดังนี้

1. ผู้ชำนาญพิเศษ เช่น นักดนตรี จิตรกร ผู้ชำนาญการพิเศษ นักกีฬา พนักงาน ซื้อขาย และบริการ พ่อค้า นักธุรกิจ นายธนาคาร นักอุตสาหกรรม ชาวนา พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียน
2. ตัวแทนขององค์กรต่าง ๆ ได้แก่ ตัวแทนของสังคม เทศบาล ศูนย์วัฒนธรรม และหน่วยงานอื่น ๆ
3. ผู้แทนด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม ได้แก่ บุคคลที่ทำงานทางด้านธุรกิจการค้าขาย หรือโรงงานอุตสาหกรรม เช่น บริษัทขนส่ง เหมืองแร่ บริษัทห้างร้านต่าง ๆ การเงิน การประกันภัย เป็นต้น
4. ผู้แทนรัฐบาล เช่น ตำรวจ นายกเทศมนตรี เจ้าหน้าที่อนามัย เป็นต้น
5. คณะกรรมการที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำแก่ประชาชน เช่น กรรมการบริหารโรงเรียน คณะที่ปรึกษาโรงเรียน และคณะครูภายในโรงเรียน เป็นต้น
6. ทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย พืช สัตว์ป่า น้ำ ดิน แร่ และวัสดุชนิดต่าง ๆ ทางธรรมชาติ
7. สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อาคารสถานที่ เครื่องบิน ถนน รถไฟ ห้องสมุด คอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ พิกซิกัทซ์ ปูนยีสถาน เป็นต้น

สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ได้แก่ แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ หรือแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ แหล่งการเรียนรู้ที่มีมนุษย์สร้างขึ้น และแหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.3 รูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้

นักการศึกษาได้กล่าวถึงรูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

ชนิดา วิสะมิตนันท์ (2541 : 44) กล่าวว่า การใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการศึกษามีขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ (Plan) การวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนและครูผู้สอนใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและในท้องถิ่น ร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน หรือมอบหมายให้คณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นดำเนินการ เพื่อนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนตามหลักสูตรของโรงเรียนและจัดทำสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ในชุมชน/ท้องถิ่น การ

จัดทำสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในท้องถิ่น สามารถทำได้หลายรูปแบบตามความต้องการของผู้ใช้ และประเภทแหล่งเรียนรู้ จำแนกได้ดังนี้

1.1 จำแนกตามประเภทของแหล่งเรียนรู้

1.2 จำแนกตามสาระการเรียนรู้/กลุ่มวิชา

2. การปฏิบัติการใช้แหล่งการเรียนรู้ (Do) การใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าต่อผู้เรียนมากที่สุดโรงเรียนควรดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 การเตรียมการ

2.1.1 ประชุมชี้แจงบุคลากร ทำความเข้าใจ รายละเอียดของแผนงานการจัดและใช้แหล่งการเรียนรู้

2.1.2 กำหนดรายละเอียดการดำเนินงาน

2.1.3 จัดหางบประมาณ

2.1.4 จัดเตรียมเอกสารประกอบการศึกษา (ใบงาน)

2.1.5 เตรียมอาหาร พาหนะ และสถานที่

2.2 การประสานงาน

2.2.1 ติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน องค์กร หรือผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ก่อนไปใช้บริการ

2.2.2 ประสานงานติดต่อกับวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ (ถ้ามี)

2.2.3 ประสานงานกับครูผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถนำมาบูรณาการได้

2.3 การปฏิบัติ

2.3.1 ปฐมนิเทศผู้เรียนกับวิธีการใช้ ระเบียบ มารยาท และข้อปฏิบัติในการใช้แหล่งการเรียนรู้

2.3.2 กำหนดให้ผู้เรียนบันทึก สรุปรายงานผลการใช้แหล่งเรียนรู้

2.3.3 ดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติการกำหนด

2.4 การประเมินผลและสรุป

2.4.1 ให้ผู้เรียนรายงานการใช้แหล่งเรียนรู้

2.4.2 ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

3. การประเมินผลการใช้แหล่งการเรียนรู้ (Check) วิธีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน เพื่อทราบความสำเร็จของการดำเนินงานในรอบปี หรือประเมินผลเป็นระยะตลอดปีการศึกษา อาจทำได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

3.1 การประเมินก่อนการใช้แหล่งเรียนรู้

3.2 ประเมินระหว่างการใช้แหล่งเรียนรู้

3.3 ประเมินหลังการใช้แหล่งเรียนรู้

4. การปฏิบัติเป็นมาตรฐานในการเรียนรู้ของผู้เรียน (Act) แหล่งเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญ ในการพัฒนาผู้เรียน เมื่อผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ในการศึกษาค้นคว้าแล้ว จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรดังนี้

4.1 ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของแหล่งเรียนรู้ และมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพตนเอง

4.2 รู้จักแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายได้ศึกษาค้นคว้าตามความถนัดและความสนใจ

4.3 ผู้เรียนมีลักษณะเป็นคนช่างสังเกต รู้จักวิเคราะห์ กล้าคิด กล้าพูด

4.4 มีทักษะและขั้นตอนในการเรียนรู้ กระตือรือร้น รักการอ่าน ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และรักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

4.5 มีโอกาสทำ งานในสิ่งที่ตนสนใจ มีความถนัด เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ

4.6 ปฏิบัติงานได้อย่างมีระบบ รู้จักการวางแผน วิธีการดำเนินงานตามแผนการปรับปรุงพัฒนางาน และการสรุปรายงาน

4.7 สามารถทำงานกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

4.8 นำความรู้มาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน และเป็นแนวทางประกอบอาชีพในอนาคต

ลัดดา สุขปรีดี (2534 : 81) กล่าวว่า วิธีการนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาว่า

1. การนำเอาแหล่งชุมชนมาสู่ห้องเรียน เช่น การนำวัสดุ อุปกรณ์บางอย่างในชุมชน มาประกอบการสอนในบทเรียน เป็นต้นว่า การเชิญวิทยากรมาบรรยายให้นักเรียนฟัง

2. การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ในชุมชน

จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษา พอสรุปลักษณะและวิธีการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการเรียนการสอนมีหลายวิธีการ ซึ่งแต่ละวิธีมีวิธีการใช้แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอนที่เห็นว่าจะมีความเหมาะสมกับกิจกรรมที่จัดขึ้นระยะเวลาในการใช้ ตลอดจนประโยชน์ที่จะได้รับคุ้มค่าเพียงใด ซึ่งพอสรุปถึงลักษณะและวิธีการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

2.1 การนำแหล่งชุมชนมาสู่ห้องเรียน เช่น การเชิญวิทยากรมาบรรยาย สาธิต ตลอดจนวัสดุ อุปกรณ์ตัวอย่าง เป็นต้น

2.2 การนำนักเรียนไปสู่ชุมชน เช่น การศึกษานอกสถานที่ ฝึกงานตามสถานประกอบการ การสำรวจชุมชน การสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ เป็นต้น

ปรีชา นิพนธ์พิทยา (2535 : 256-257) กล่าวว่า การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนไว้ว่าสามารถใช้ได้ 2 วิธี คือ

1. การนำชุมชนสู่โรงเรียน

1.1 เชิญบุคคล ผู้ปกครองมาเป็นวิทยากรบรรยายในโรงเรียน ตามความสามารถพิเศษ เช่น แพทย์ หนายความ นักเกษตร

1.2 นำเอาเอกสารและสิ่งตีพิมพ์ของชุมชน เช่น ประกาศ หนังสือพิมพ์ โฆษณางานต่าง ๆ มาเผยแพร่ในโรงเรียน

1.3 การร่วมกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน เช่น เชิญผู้ปกครองมาร่วมงานจัดนิทรรศการ แจกประกาศนียบัตร ดนตรี สังสรรค์

1.4 จัดตั้งสมาคมครู – ผู้ปกครอง

2. การนำโรงเรียนสู่ชุมชน

2.1 จัดศูนย์สนใจอาชีพขึ้นในโรงเรียนเพื่อบริการแก่ชุมชน

2.2 ครูออกไปเยี่ยมชุมชน ศึกษาสำรวจชุมชน แล้วหาแนวทางนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการสอน

2.3 ให้ความร่วมมือช่วยเหลือ พัฒนาชุมชนทุกวิถีทางตามความสามารถ เข้าร่วมกิจกรรมและประเพณีของท้องถิ่น

2.4 จัดทัศนศึกษาเยี่ยมชมโรงงานอุตสาหกรรม การทำไร่ ทำนา ทำสวน การประกอบอาชีพอื่นๆ ในท้องถิ่น เป็นต้น

วรลักษณ์ รัตติกาลชลากร (2535 : 20) กล่าวว่า การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนการสอนนั้นทำได้หลายวิธีทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้สอนว่าจะเลือกใช้ยุทธวิธีแบบใดจึงเหมาะสม

กับเนื้อหาวิชากระบวนการเรียนการสอนและเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ประโยชน์แก่ผู้เรียนมากที่สุด

ประดม แสงสว่าง (2539 : 28) กล่าวว่า วิธีการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาการงาน-อาชีพไว้ 2 วิธี คือ

1. การพานักเรียนออกไปหาชุมชน มีวิธีการดังนี้ คือ
  - 1.1 การท่องเที่ยวหาความรู้
  - 1.2 การสำรวจ
  - 1.3 การไปพักผ่อน
  - 1.4 การไปสัมภาษณ์
  - 1.5 การให้ความร่วมมือกับกิจกรรมทางสังคม
  - 1.6 การให้ประสบการณ์ในการทำงาน
2. พาชุมชนเข้าสู่สถานศึกษา มีวิธีการดำเนินการจัดหาหรือดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้
  - 2.1 ข่าวสาร วัสดุสิ่งพิมพ์
  - 2.2 โสตทัศนศึกษา
  - 2.3 บุคคลที่เป็นวิทยากร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 101) กล่าวว่า การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนท้องถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ โดยเฉพาะการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกหนทุกแห่ง บ้านและชุมชน จึงเป็นการศึกษาตลอดชีวิต และที่สำคัญการศึกษา ตลอดชีวิตจะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทุกแห่งการเรียนรู้ รวมทั้งประชาชนในท้องถิ่น

ไมเคิลลิส (Michaclis , 1992 : 466 - 476) ได้เสนอแนะการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การนำประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมาใช้ในการเรียนการสอน (Daily Experiences) ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่นักเรียนได้พบเห็น ได้ยินได้ฟังในชีวิตประจำวันมีมากมาย เช่น ข่าว เหตุการณ์ การประกอบอาชีพของชุมชน กิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้สามารถนำมาประกอบบทเรียน ได้โดยการอภิปราย ชักถามกันระหว่างครูกับนักเรียน หรือ นักเรียนกับนักเรียน
2. การทัศนศึกษา (Study Trips) ในชุมชนมีสถานที่มากมายที่ครูสามารถนำนักเรียนไปทัศนศึกษาได้ เช่น โรงงาน ฟาร์ม โคนม โรงสี สถานที่เพาะพันธุ์พืช ห้องสมุด เป็นต้น

ซึ่งอาจจะใช้เวลา ในการเดินทางมากขึ้นอยู่กับระยะทางของสถานที่ที่จะไป อาจจะไปใน ชั่วโมงเรียนไป เต็มวัน เต็มสัปดาห์ หรือไปในวันหยุดราชการ

3. การเชิญผู้มีความรู้ ความชำนาญมาบรรยายให้นักเรียนฟัง หรือสาธิตให้นักเรียน ดูในโรงเรียน

4. การให้นักเรียนไปสัมผัสกับผู้รู้ ชำนาญเฉพาะด้านในท้องถิ่น

เคนวอร์ดี เลียวนาร์ด เอส (Kenworthy Leonard S , 1992 : 167) ได้เสนอแนะการใช้ แหล่งเรียนรู้ในชุมชนไว้ดังนี้

1. การนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ เช่น โรงเรียน แหล่งธุรกิจ สหภาพแรงงาน พรรคการเมือง วัด พิพิธภัณฑฯ ฯลฯ

2. การศึกษาชุมชน โดยศึกษาประวัติของชุมชน กระบวนการทางสังคม การประกอบอาชีพ เป็นต้น

3. การให้นักเรียนไปสัมผัสกับผู้รู้

4. การเชิญวิทยากรมาบรรยายให้นักเรียนฟัง หรือสาธิตให้นักเรียนดูในห้องเรียน

5. การให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง เช่น พาไปดูศาลา คลินิก โรงพยาบาล

6. การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์สำหรับใช้ในห้องเรียนให้เพียงพอ เช่น หนังสือ รูปภาพ

7. การโครงการบริการสังคม

8. การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีประสบการณ์ใหม่ๆ เช่นการแสดงดนตรี แสดงละคร จัดนิทรรศการ แสดงผลงานของนักเรียน หรือเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

9. ให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการทำงาน เช่น ฝึกงานกับผู้ใหญ่ เป็นต้น เพื่อให้ นักเรียนได้สำรวจความสนใจของตัวเองว่า ตัวเองชอบอาชีพอะไร และจะประกอบอาชีพอะไร เมื่อจบจากโรงเรียนไปแล้ว

โอลเซน เอ็ดเวิร์ด จี (Olsen Edward G , 1992 : 73) กล่าวว่า โรงเรียนควรจะใช้ แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อให้หลักสูตรและวิธีการสอนสอดคล้องกับชีวิตจริงของสังคม ช่วยให้การ สอนมีความหมายลึกซึ้ง และช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง การสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนและชุมชนอาศัยสะพานเชื่อมโยง ดังนี้

1. นำเอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จากภายนอกโรงเรียนมาให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า

2. ใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนมาประกอบการเรียนการสอน

3. เชิญวิทยากรมาบรรยายหรือสาธิตในโรงเรียน

4. ให้นักเรียนไปสัมผัสกับผู้มีความรู้ในชุมชน

5. พานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่

6. การสำรวจแหล่งความรู้ต่าง ๆ ในชุมชน
7. การศึกษานอกสถานที่ไกลออกไป
8. การตั้งค่ายพักแรม
9. โครงการบริการชุมชน
10. การจัดให้นักเรียนมีประสบการณ์จากการฝึกงาน เช่น ฝึกงานบางอย่างที่บ้าน หรือฝึกงานในสถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพในท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งอาจจะฝึกเป็นกลุ่ม หรือรายบุคคลก็ได้

โอลเซน เอ็ดเวิร์ด จี (Olsen Edward G , 1992 : 73) กล่าวว่า วิธีการใช้แหล่งเรียนรู้ ในชุมชนโดยวิธีดังนี้ คือ

1. การนำเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จากภายนอกโรงเรียนมาให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า
2. การใช้วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนมาประกอบการเรียนการสอน
3. การเชิญวิทยากรมาบรรยาย หรือสาธิตในโรงเรียน
4. การให้นักเรียนไปสัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้ในชุมชน
5. การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่
6. การสำรวจแหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน
7. การตั้งค่ายพักแรม
8. โครงการบริการสังคม
9. การจัดให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการฝึกงาน

สรุปได้ว่า การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ โดยเฉพาะการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ทำได้หลายวิธีทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้สอนว่าจะเลือกใช้ยุทธวิธีแบบใดจึงเหมาะสมกับเนื้อหาวิชากระบวนการเรียนการสอนและเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ประโยชน์แก่ผู้เรียนมากที่สุด

4. แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งความรู้สำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับแหล่งความรู้สำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน ผู้วิจัยรวบรวมวรรณกรรมครอบคลุม (1) ความหมายของแหล่งความรู้ (2) ความสำคัญของแหล่งความรู้ (3) ความเป็นมาของแหล่งความรู้ (4) ประเภทของแหล่งความรู้ (5) บทบาทของแหล่งความรู้ (6) ปัญหาและอุปสรรคของแหล่งความรู้ และ (7) แนวโน้มของแหล่งความรู้

4.1 ความหมายของแหล่งเรียนรู้

แหล่งความรู้ถือเป็นสื่อการสอนประเภทกิจกรรมที่เป็นศูนย์รวม เป็นสื่อกลาง และเป็นประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสมควรจัดให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ และเข้าศึกษาทั้งแหล่งความรู้ที่อยู่ในสถานศึกษาและแหล่งความรู้นอกสถานศึกษา โดยให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ อาจมีคำเรียกชื่อที่แตกต่างกันออกไปตามนักวิชาการแต่ละคน อย่างไรก็ตาม มีนักวิชาการที่ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2526 : 35) กล่าวว่า แหล่งความรู้ชุมชน หมายถึง สถานที่หรือบุคคลที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ หรือประสบการณ์ตามที่ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ซึ่งแหล่งความรู้ในลักษณะนี้ คือ แหล่งความรู้ประเภทสถานที่และประเภทบุคคล

บุญเลิศ มาแสง (2532 : 30) กล่าวว่า แหล่งความรู้ หมายถึง แหล่งรวมกิจกรรมที่กระตุ้นเตือนให้เกิดความสำนึก และตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องศึกษาหาความรู้ตลอดเวลา แหล่งความรู้จะอยู่ที่ไหนมีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความจำเป็นแต่ละท้องถิ่น

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) กล่าวว่า แหล่ง หมายถึง ถิ่น ที่อยู่ บริเวณ ศูนย์รวม บ่อเกิด และคำว่า วิทยา หมายถึง ความรู้ โดยคำว่า วิทยา มักใช้ประกอบกับคำอื่น อาทิ วิทยาการ ดังนั้น คำว่า แหล่งความรู้ น่าจะ หมายถึง ถิ่น ที่อยู่ บริเวณ ศูนย์รวมหรือบ่อเกิดของความรู้ ส่วนคำว่า แหล่งความรู้ หมายถึง ถิ่น ที่อยู่ บริเวณ ศูนย์รวมหรือบ่อเกิดของความรู้ที่มีอยู่ในชุมชน

สรุปได้ว่า แหล่งความรู้เป็นสถานที่ที่มีการจัดระบบสื่อการสอนเพื่อการเรียนรู้ สำหรับให้ผู้เรียนและผู้สนใจเข้าไปศึกษาหาความรู้ โดยมีการจัดกิจกรรม และการบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

4.2 ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2554 : 34) กล่าวว่า ความรู้ต่างๆ ทั้งจากแหล่งกำเนิด การได้ลงมือปฏิบัติจริง และการได้ค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่างๆ ในชุมชนนี้ จะเป็นไปตามความต้องการ ความสนใจ ความชอบ และความพร้อมของบุคคลแต่ละคนเท่าที่ความหลากหลายของแหล่งความรู้จะมีอยู่ เพื่อตอบสนองความต้องการของทุกคนได้ ซึ่งถ้ามองในเชิงของปรัชญาการศึกษาแล้วจะเห็นว่าความสำคัญของแหล่งความรู้จะอยู่ที่ความหลากหลายที่จะตอบสนองต่อความต้องการของเอกัตบุคคลในการแสวงหาความรู้ต่างๆ ด้วยตนเองได้

ดังนั้น แหล่งความรู้จึงเป็นสถานที่สำหรับค้นคว้าหาความรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้สำหรับการเรียนในชั้นเรียน และการศึกษา

ความรู้เสริมประสบการณ์ชีวิตของตนเอง แหล่งความรู้ประเภทต่างๆ ที่ผู้เรียนเข้าถึงไม่ว่าจะเป็น แหล่งความรู้ที่ตั้งอยู่ในสถานศึกษา แหล่งความรู้ระดับชาติ และแหล่งความรู้ระดับท้องถิ่นต่างก็มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งสิ้น โดยสามารถสรุปความสำคัญของแหล่งความรู้ได้ดังนี้

1. แหล่งความรู้เป็นสถานที่สำหรับจัดประสบการณ์การเรียนรู้หลักแก่ผู้เรียน กล่าวคือ แหล่งความรู้มีความสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้บางประเภทไม่สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียนได้ดีเท่ากับการเรียนรู้จากแหล่งความรู้ที่มีอยู่ อาทิ การเรียนเนื้อหาเรื่องประวัติศาสตร์จากการบรรยายในชั้นเรียน ประกอบการอ่านตำรา และวีดิทัศน์ย่อมาให้ความรู้และประสบการณ์ตรงได้ไม่เท่ากับการไปศึกษาแหล่งความรู้ทางประวัติศาสตร์ที่มีอยู่จริง

2. แหล่งความรู้เป็นสถานที่สำหรับจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริม กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถใช้แหล่งความรู้ที่ตนสามารถเข้าถึงได้ในการเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ และเพิ่มความรู้ในเรื่องที่ตนสนใจ

3. แหล่งความรู้เป็นแหล่งที่ผู้สอน และผู้เรียนสามารถเข้าไปปฏิสัมพันธ์เพื่อหาความรู้จากแหล่งกำเนิดได้ กล่าวคือ แหล่งความรู้มีความสำคัญที่ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนเข้าไปศึกษาอย่างใกล้ชิดเพื่อศึกษาถึงพัฒนาการ ชีวิตความเป็นอยู่ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาทิ การเข้าไปศึกษาพันธุ์ไม้หรือการศึกษาพันธุ์สัตว์ สภาพชีวิตความเป็นอยู่ตามธรรมชาติของสัตว์ชนิดต่างๆ ถึงแหล่งที่อยู่อาศัยในป่า การศึกษาประวัติศาสตร์จากโบราณสถาน เป็นต้น

4. แหล่งความรู้เป็นแหล่งที่ผู้สอนและผู้เรียนสามารถเข้าไปปฏิสัมพันธ์เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง ลงมือปฏิบัติจริงได้ กล่าวคือ แหล่งความรู้มีความสำคัญช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติ ประดิษฐ์ ปูรง ตกแต่งจากสื่อของจริงที่มีในท้องถิ่น อาทิ การแก้เครื่องยนต์ การประดิษฐ์เครื่องใช้ต่างๆ การทำอาหาร-ขนม หรือดอกไม้ประดิษฐ์ เป็นต้น

5. แหล่งความรู้เป็นแหล่งที่ผู้สอนและผู้เรียนสามารถเข้าไปปฏิสัมพันธ์ เพื่อให้ได้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาที่มีการคิดค้นขึ้น กล่าวคือ แหล่งความรู้ มีความสำคัญช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าไปศึกษาแหล่งที่เป็นต้นกำเนิดของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หาได้ยาก อาทิ การศึกษาวิถีการประดิษฐ์เครื่องจักรสานจากปราชญ์ชาวบ้าน การศึกษาวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นนี้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่

5.1 เป็นแหล่งให้ข่าวสาร เปิดโลกทัศน์ของผู้ศึกษาให้กว้างไกลกว่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของตน ช่วยให้เกิดความสนใจในเรื่องที่สำคัญ ช่วยยกระดับความทะเยอทะยาน

โดยการเสนอภาพในอุดมคติ หรือเสนอผลสำเร็จและความก้าวหน้าของงานและบุคคลต่างๆ ซึ่งจะ
ช่วยสร้างบรรยากาศของการพัฒนาด้วย

5.2 เป็นสิ่งช่วยเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยม เพื่อให้เกิดการยอมรับสิ่งใหม่ๆ
แนวคิดใหม่ๆ เกิดมุมมองใหม่ๆ ขึ้น

5.3 เป็นสื่อการสอนสมัยใหม่ ที่ให้ทั้งความรู้ ก่อให้เกิดทักษะ ช่วยให้การ
เรียนรู้เร็วขึ้น

6. แหล่งความรู้เป็นสถานที่ช่วยปลูกฝังเจตคติในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาของ
ประเทศ กล่าวคือ การให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาแหล่งความรู้ทั้งแหล่งความรู้ทางภูมิปัญญา แหล่ง
ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม และแหล่งความรู้ที่เป็นบุคคลย่อมเป็นการปลูกฝังเจตคติที่ดีในการมี
ส่วนร่วมอนุรักษ์สิ่งที่ผู้เรียนได้ศึกษา และสืบทอดไปยังอนุชนรุ่นหลัง

สรุปได้ว่า แหล่งความรู้มีความสำคัญต่อการเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
คือ เป็นสถานที่สำหรับจัดประสบการณ์การเรียนรู้หลักแก่ผู้เรียน เป็นสถานที่สำหรับจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้เสริม เป็นแหล่งที่ผู้สอนและผู้เรียนสามารถเข้าไปปฏิสัมพันธ์เพื่อหาความรู้
จากแหล่งกำเนิดได้ เป็นแหล่งที่ผู้สอนและผู้เรียนสามารถเข้าไปปฏิสัมพันธ์เพื่อก่อให้เกิด
ประสบการณ์ตรง และลงมือปฏิบัติการจริงได้ และเป็นแหล่งที่ผู้สอนและผู้เรียนสามารถเข้าไป
ปฏิสัมพันธ์ เพื่อให้ได้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆ ที่มีการคิดค้นขึ้น และเป็นแหล่งที่ปลูกฝังเจต
คติในการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาของประเทศ

4.3 ความเป็นมาของแหล่งความรู้

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความเป็นมาของแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2554 : 24) กล่าวว่า พัฒนาการของแหล่งความรู้ในประเทศไทย
ไทยอาจกล่าวได้ว่ามีจุดเริ่มต้นมาจากสถานที่ที่รวบรวมความรู้ไว้ในสถานที่เดียวกัน โดยกล่าวได้ว่า
มีจุดเริ่มต้นมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย โดยมีการเก็บคัมภีร์พระไตรปิฎกซึ่งจารึกลงในใบลานไว้ที่ “หอ
ไตรหรือหอพระไตรปิฎก” ในวัดอารามต่างๆ นอกจากนี้ ในสมัยของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้มีการ
จารึกในหลักศิลาจารึก และมีการจารึกงานวรรณคดีทางศาสนาโดนเฉพาะอีกด้วย

แหล่งความรู้ที่เป็นรูปธรรมที่สุดในยุคสมัยสุโขทัย คือ “หอพระสมุด” หรือที่ใน
ปัจจุบันเรียกว่า “ห้องสมุด” เหตุที่เรียกห้องสมุดนั้นเนื่องมาจากโบราณเรียกว่าหอพระสมุด เพราะ
เมื่อก่อนไม่มีหนังสือ คำว่าหนังสือจะหมายถึง ตัวอักษร (ลายมือ) หอพระสมุดเป็นที่เก็บสมุดไทย
(เป็นพับๆ แบบรัฐธรรมนูญ) จึงเรียกว่า หอพระสมุด เมื่อมีการพิมพ์หนังสือขึ้นมา ซึ่งมีลักษณะต่าง
จากสมุดไทย เราจึงเรียกแบบพิมพ์ว่า หนังสือ แต่คำเรียกห้องสมุดก็คงเดิม ก็คงยังใช้จนถึงปัจจุบันนี้

ในสมัยอยุธยา พัฒนาการของแหล่งความรู้ยังเป็นรูปแบบของแหล่งความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาแหล่งความรู้หลักจึงอยู่ที่วัด โดยเป็นแหล่งสำหรับการแสวงหาความรู้ การเล่าเรียนทางธรรม และการเล่าเรียนเพื่อให้อ่านออกเขียนได้ ในส่วนของงานศิลปวัฒนธรรม มีแหล่งความรู้ที่สำคัญ คือ พระบรมมหาราชวังโดยเป็นแหล่งความรู้ทางช่างสิบหมู่ มีส่วนที่เพิ่มเติมจากสุโขทัย คือ การสร้างแหล่งความรู้ตามบ้านคหบดี ข้าราชการชั้นสูง และผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางศาสตร์ใดศาสตร์หนึ่ง โดยเป็นแหล่งความรู้ในเรื่องของวิชาความรู้เกี่ยวกับการฟันดาบ การศึกสงคราม การตีดาบ การหล่อพระ ฯลฯ

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้สร้าง “หอพระมณเฑียรธรรม” ขึ้นกลางสระน้ำตรงมณฑปวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เพื่อให้เป็นที่เก็บคัมภีร์พระไตรปิฎก จึงนับได้ว่าหอพระมณเฑียรธรรมทำหน้าที่เป็นแหล่งความรู้แห่งแรกของกรุงรัตนโกสินทร์

ในสมัยพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ได้โปรดให้มีการปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม หรือวัดโพธิ์ เพื่อให้เป็นแหล่งศึกษาความรู้ของประชาชนทั่วไป วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามจึงเป็นแหล่งความรู้สำหรับประชาชนแห่งแรกของประเทศ นอกจากนี้ ยังถือว่าเป็นมหาวิทยาลัยประชาชน หรือมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ด้วย โดยองค์การยูเนสโกได้ประกาศให้จารึกวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามเป็นมรดกความทรงจำแห่งโลก (Memory of the World)

ส่วนแหล่งความรู้สมัยใหม่ เริ่มต้นที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) และสมเด็จพระลูกยาเธอในรัชกาลที่ 4 ทรงบริจาครทรัพย์ร่วมกันสร้าง “หอสมุดวชิรญาณ” ขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีลักษณะการดำเนินงานคือ สมาชิกของห้องสมุดต้องเสียค่าบำรุง มีกรรมการเป็นผู้บริหารและดำเนินงาน รัชกาลที่ 5 ยังโปรดให้สร้าง “หอพระพุทธศาสนสังคหะ” เพื่อใช้เก็บหนังสือและพระไตรปิฎก รวมทั้งโปรดให้รวมหนังสือต่างๆ จากหอสมุดวชิรญาณ หอพระมณเฑียรธรรม และหอสมุดศาสนสังคหะ แล้วเปิดเป็นหอสมุดใหม่ชื่อว่า “หอสมุดสำหรับพระนคร” เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2448 เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้ใช้เป็นสถานศึกษาหาความรู้ ซึ่งหอพระสมุดแห่งนี้ถือว่าเป็นรากฐานแห่งแหล่งเรียนรู้ในปัจจุบัน แหล่งความรู้ในประเทศไทยได้รับการพัฒนาและขยายการให้บริการแก่ผู้ใช้อย่างทั่วถึง โดยได้นำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยงานเป็นครั้งแรกที่สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย Asian Institution of Technology (AIT) เมื่อ พ.ศ.2519 และแพร่ขยายไปยังสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง อาทิ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้ชื่อว่า สถาบันวิทยบริการ และเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น สถาบันวิทยบริการในปัจจุบัน สำหรับแหล่งความรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเริ่มมีการกำหนดให้มีแหล่งความรู้ประเภทห้องสมุดประจำโรงเรียนขึ้น และเมื่อศาสตร์ทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

ขยายวงกว้าง และเป็นที่ยอมรับมากขึ้น จึงเริ่มมีการจัดแหล่งความรู้ประเภทศูนย์โสตทัศนศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หรือแหล่งความรู้ที่เรียกชื่ออื่นๆ มากขึ้น

สำหรับแหล่งเรียนรู้รูปแบบอื่นๆ ที่ใช้เทคนิคการนำเสนอและการจัดแสดงโดยใช้เทคโนโลยีประกอบนั้น เริ่มมีจำนวนมากขึ้นเมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ให้ความสำคัญกับแหล่งความรู้ และบัญญัติไว้ในหมวด 4 มาตรา 25 ระบุว่า “รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้กันอย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ” ด้วยเหตุนี้ทำให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเริ่มให้ความสนใจ และจัดตั้งแหล่งความรู้ทั้งระดับชาติ อาทิ การจัดตั้งอุทยานการเรียนรู้ TK Park พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ พิพิธภัณฑ์สยาม สวนพฤกษศาสตร์ทั้งระดับภูมิภาค และระดับสถานศึกษา สวนสาธารณะระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ตลาดน้ำดำเนินสะดวก ตลาดน้ำอัมพวา รวมทั้งให้ความสำคัญกับการจัดตั้งแหล่งความรู้ด้านภูมิปัญญาไทยแขนงต่างๆ มากขึ้น อาทิ การแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร แหล่งความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในแต่ละท้องถิ่น เป็นต้น

สรุปได้ว่า ความเป็นมาของแหล่งความรู้ในประเทศไทยเริ่มในสมัยสุโขทัย โดยเป็นการจารึกในศิลาจารึกและคัมภีร์ใบลาน สมัยอยุธยา เป็นแหล่งความรู้ที่อยู่ในวัด วัง บ้าน ข้าราชการชั้นสูง และผู้มีความรู้ในศาสตร์เฉพาะทาง พัฒนาการของแหล่งความรู้สมัยเริ่มต้นในสมัยของรัชกาลที่ 3 คือ การสร้างวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม สำหรับแหล่งความรู้สมัยใหม่ที่มีการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้เกิดขึ้นในปี พ.ศ.2519 ที่สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) และเริ่มมีแหล่งความรู้รูปแบบใหม่ๆ เกิดขึ้นภายหลังจากที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

4.4 ประเภทของแหล่งความรู้

นักการศึกษาได้กล่าวถึงประเภทของแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2554 : 27) กล่าวว่า แหล่งความรู้เป็นสถานที่ที่มีการจัดระบบสื่อการสอน เพื่อการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนและผู้สนใจเข้าไปศึกษาหาความรู้ โดยมีการจัดกิจกรรม และการบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ในที่นี้จะแบ่งแหล่งความรู้ ออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ (1) แหล่งความรู้ประเภทบุคคล (2) แหล่งความรู้ประเภทสถานที่ (3) แหล่งความรู้ประเภทนิทรรศการ (4) แหล่งความรู้ประเภทกิจกรรม (5) แหล่งความรู้ประเภทสื่อมวลชน และ (6) แหล่งความรู้ประเภทเว็บไซต์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แหล่งความรู้ประเภทบุคคล หมายถึง บุคคล และกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ความชำนาญเฉพาะทางในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่อง และสามารถ

นำมาใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ตัวอย่างแหล่งความรู้ประเภทบุคคล อาทิ เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่จากองค์กรเอกชน และรัฐวิสาหกิจ ผู้นำทางศาสนา ปราชญ์ ชาวบ้าน เกษตรกร ทหาร แพทย์ เป็นต้น

2. แหล่งความรู้ประเภทสถานที่ หมายถึง สถานที่ที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน มีการจัดเตรียมสื่อการสอน และกิจกรรม เพื่อให้ความรู้แก่ผู้เข้าชม ทั้งสถานที่ที่อยู่ในชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ สถานที่ในระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ โดยแบ่งออกได้เป็น 6 ประเภท คือ สถานที่ทางธรรมชาติ สถานที่ทางประวัติศาสตร์ สถานที่ทางศาสนา สถานที่ที่เป็นแหล่งรวมสื่อเพื่อการเรียนรู้ สถานที่ราชการและรัฐวิสาหกิจ และสถานที่องค์กรเอกชน

2.1 สถานที่ทางธรรมชาติ คือ สถานที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และมีส่วนเกี่ยวข้องในการถ่ายทอดความรู้ในด้านสิ่งแวดล้อม การประกอบอาชีพในชุมชน การอยู่ร่วมกันระหว่างชุมชนกับป่า การดำเนินชีวิตและการอนุรักษ์สัตว์ป่า ตัวอย่างสถานที่ธรรมชาติ อาทิ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า น้ำตก ทะเล ถ้ำ เป็นต้น

2.2 สถานที่ทางประวัติศาสตร์ คือสถานที่ที่มีการรวบรวมประวัติศาสตร์ของชนชาติไทยในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องไว้ในสถานที่เดียวกัน เป็นแหล่งความรู้ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม ความรุ่งเรืองในอดีต มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกรักประเทศชาติ ความรักความผูกพันความภูมิใจของคนในชาติ ตัวอย่างสถานที่ทางประวัติศาสตร์ อาทิ อุทยานประวัติศาสตร์ โบราณสถานต่างๆ เป็นต้น

2.3 สถานที่ทางศาสนา คือ สถานที่ที่เป็นแหล่งปฏิบัติศาสนกิจของศาสนาต่างๆ เป็นแหล่งความรู้ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับพิธีกรรมทางศาสนา จิตกรรม ประติมากรรม และช่วยกล่อมเกลাজิตใจในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม แบบอย่างในการดำเนินชีวิต และส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี ตัวอย่างสถานที่ทางศาสนา อาทิ วัด มัสยิด โบสถ์ของศาสนาคริสต์ เป็นต้น

2.4 สถานที่รวมสื่อเพื่อการเรียนรู้ คือ สถานที่ที่เป็นแหล่งรวบรวมสื่อเพื่อการเรียนรู้ประเภทต่างๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อกิจกรรม เป็นแหล่งความรู้ที่นำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายครอบคลุมความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ผู้เรียน หรือประชาชน ช่วยให้ผู้เรียนใช้ศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียน และหาความรู้เสริมประสบการณ์ชีวิต ตัวอย่างสถานที่ที่เป็นแหล่งรวมสื่อเพื่อการเรียนรู้ คือ ห้องสมุด ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์สื่อการศึกษา ศูนย์โสตทัศนศึกษา ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน พิพิธภัณฑ์ อุทยานการศึกษา เป็นต้น

2.5 สถานที่ราชการและรัฐวิสาหกิจ คือ สถานที่ปฏิบัติงานของข้าราชการที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่สถานศึกษาตั้งอยู่ เป็นแหล่งความรู้ที่นำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับกฎระเบียบและข้อปฏิบัติที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างสถานที่ราชการ อาทิ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

2.6 สถานที่องค์กรเอกชน คือ สถานที่ที่ดำเนินกิจกรรมของบุคคล และกลุ่มบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เชิงพาณิชย์ เป็นแหล่งความรู้ที่นำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับทักษะการงานพื้นฐานอาชีพ การฝึกความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ ตัวอย่างสถานที่องค์กรเอกชน อาทิ บริษัท ห้าง ร้าน ธนาคาร โรงเรียน ไร่สวนผสมตามเทคโนโลยีพื้นบ้าน เป็นต้น

3. แหล่งความรู้ประเภทนิทรรศการ หมายถึง สื่อการสอนที่ใช้เนื้อหาความรู้เรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสื่อการสอนมุ่งนำเสนอเนื้อหาความรู้ของแหล่งความรู้ประเภทสถานที่ที่สถานศึกษาไม่สามารถเดินทางไปยังสถานที่นั้นๆ ได้ จำเป็นต้องจำลองเนื้อหาสาระความรู้ในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ อาทิ การจำลองเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของป่าดงดิบ การจำลองการปฏิบัติตนตามข้อกำหนดในชีวิตประจำวัน การจำลองสถานการณ์การซื้อขายในตลาดสด เป็นต้น

4. แหล่งความรู้ประเภทกิจกรรม หมายถึง กิจกรรมที่แหล่งความรู้จัดขึ้นโดยใช้สถานการณ์จริง หรือสถานการณ์จำลอง เพื่อนำเสนอเนื้อหาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่เป็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี งานเทศกาล การละเล่นต่างๆ ที่ไม่สามารถไปศึกษาถึงสถานที่จริงได้ อาทิ การจัดกิจกรรมการร้องเพลงเรือ เพลงฉ่อย การจัดกิจกรรมวันลอยกระทง การจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน เป็นต้น

5. แหล่งความรู้ประเภทสื่อสารมวลชน หมายถึง รูปแบบหนึ่งของการสื่อสารที่สามารถกระจายเรื่องราวความรู้เปิดเผยไปสู่คนส่วนใหญ่ โดยเน้นนำเสนอเนื้อหาสาระความรู้ประเภทต่างๆ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สื่อสารมวลชนที่ใช้เป็นแหล่งความรู้ ประกอบด้วย หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และภาพยนตร์ ปัจจุบันแหล่งความรู้ประเภทสื่อมวลชนมีจำนวนมากขึ้น โดยเฉพาะสื่อวิทยุโทรทัศน์มีแหล่งความรู้ที่เป็นช่องรายการของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งเป็นแหล่งความรู้สำหรับผู้เรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลสามารถเรียนได้

6. แหล่งความรู้ประเภทเว็บไซต์ หมายถึง เว็บไซต์ที่ให้บริการความรู้ทั่วไป หรือความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ โดเน้นการให้ความรู้ และข่าวสารความเจริญก้าวหน้าในศาสตร์ความรู้ต่างๆ มีการนำเสนอด้วยภาพ เสียง วิดิทัศน์ และแอนิเมชันประกอบการนำเสนอ

อาทิ เว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์ Smithsonian ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์ที่ใหญ่ที่สุดของโลก และเว็บไซต์ขององค์การนาซาที่เป็นแหล่งความรู้ด้านของอวกาศ เป็นต้น

สรุปได้ว่า แหล่งความรู้มี 6 ประเภท คือ แหล่งความรู้ประเภทบุคคล ประเภทสถานที่ ประเภทนิตยสาร ประเภทกิจกรรม ประเภทสื่อมวลชน และประเภทเว็บไซต์

4.5 บทบาทของแหล่งความรู้

นักการศึกษาได้กล่าวถึงบทบาทของแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2554 : 34) กล่าวว่า บทบาทของแหล่งเรียนรู้สำหรับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานมี 3 บทบาท คือ (1) บทบาทการเป็นแหล่งความรู้ประกอบการเรียนการสอน (2) บทบาทการเป็นแหล่งอนุรักษ์ภูมิปัญญา และศิลปวัฒนธรรม และ(3) บทบาทการเป็นแหล่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการแสวงหาความรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. บทบาทการเป็นแหล่งความรู้ประกอบการเรียนการสอน กล่าวคือ การเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นช่วงที่ผู้เรียนมีพัฒนาการทางความคิดและจำเป็นต้องแสวงหาความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับสูง การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตประจำวันในอนาคต ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติยังไม่ครอบคลุมความต้องการของการเรียนรู้ และการใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น บทบาทของแหล่งความรู้ประเภทต่างๆ จึงเป็นแหล่งที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน และเพื่อเติมเต็มประสบการณ์ชีวิต บทบาทของแหล่งความรู้สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนสามารถใช้ได้ 2 แนวทาง คือ (1) ใช้เป็นสื่อหลักสำหรับการถ่ายทอดความรู้ เนื้อหาสาระตามหลักสูตรโดยตรง และ(2) ใช้เป็นสื่อเสริมสำหรับการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

2. บทบาทการเป็นแหล่งอนุรักษ์ภูมิปัญญา และศิลปวัฒนธรรม กล่าวคือ การใช้แหล่งความรู้ประเภทต่างๆ ที่เสนอเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญา และศิลปวัฒนธรรม นอกจากผู้เรียนจะได้รับความรู้ตามที่จัดไว้แล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้เรียนได้รับจากการศึกษาจากแหล่งความรู้ประเภทนี้ คือ จิตสำนึกในการรักและหวงแหนภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของประเทศไทย ดังนั้น แหล่งความรู้จึงเป็นแหล่งที่ผู้สอนสามารถใช้สร้างจิตสำนึกให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

3. บทบาทการเป็นแหล่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการแสวงหาความรู้ กล่าวคือ กิจกรรมที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาความรู้จากแหล่งความรู้ประเภทต่างๆ อาทิ การมอบหมายให้ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลจากแหล่งความรู้ทางเว็บไซต์ ย่อมเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนอ่านหนังสือ ค้นคว้า และแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งเป็นผลต่อผู้เรียนมากกว่าการเรียนรู้แบบท่องจำเพียงอย่างเดียว

สรุปได้ว่า บทบาทของแหล่งความรู้สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานมี 3 บทบาท คือ การเป็นแหล่งความรู้ประกอบการเรียนการสอน การเป็นแหล่งอนุรักษ์ภูมิปัญญา และศิลปวัฒนธรรม และการเป็นแหล่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้

4.6 ปัญหาและอุปสรรคของแหล่งความรู้

นักการศึกษาได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2554 : 3) กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคของแหล่งความรู้ที่เกิดขึ้น แบ่งออกเป็นปัญหาและอุปสรรค จำแนกเป็น 2 ประเด็น คือ (1) ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับแหล่งความรู้ และ(2) ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับแหล่งความรู้ มี 7 ประการ ได้แก่ (1) ปัญหาจำนวนแหล่งความรู้ในส่วภูมิภาค (2) ปัญหาด้านเนื้อหาการนำเสนอ (3) ปัญหาด้านจำนวนผู้ใช้บริการ (4) ปัญหาด้านงบประมาณ (5) ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ (6) ปัญหาด้านบุคลากร และ (7) ปัญหาด้านฐานข้อมูลที่เข้าถึงแหล่งความรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ปัญหาจำนวนแหล่งความรู้ในส่วนภูมิภาค กล่าวคือ ปัจจุบันจำนวนแหล่งความรู้ที่มีคุณภาพ และแหล่งความรู้ระดับชาติส่วนมากตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทำให้ผู้เรียนในส่วนภูมิภาคขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งความรู้ที่มีคุณภาพดังกล่าว ส่วนแหล่งความรู้ในส่วนภูมิภาคส่วนมากเป็นแหล่งความรู้ที่เป็นเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น ในด้านภูมิปัญญาทางประวัติศาสตร์ และภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการทำเกษตรกรรม ซึ่งผู้เรียนสามารถเข้าไปศึกษาหาความรู้ได้ อย่างไรก็ตาม แหล่งความรู้ที่มีอยู่จำนวนมากแต่ขาดความหลากหลาย ย่อมไม่สามารถประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ได้ทั้งหมด

1.2 ปัญหาด้านเนื้อหาและการนำเสนอ กล่าวคือ แหล่งความรู้มักเน้นการนำเสนอเนื้อหาผ่านสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อประเภทสื่อของจริง เนื่องจากจัดหาง่าย และใช้งบประมาณไม่มากนัก การนำเสนอใช้วิธีการจัดนิทรรศการ การบรรยายประกอบการสาธิต การเยี่ยมชมตัวอย่าง แปลงเกษตร และการบรรยายประกอบการเยี่ยมชมสถานที่จริง ซึ่งวิธีการนำเสนอนี้หาดังกล่าวเป็นวิธีการที่ไม่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ซึ่งวัยในช่วงอายุรู้้อยากเห็น และต้องการทดลองฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้ ทำให้ผู้เรียนที่ศึกษาเนื้อหาด้วยวิธีการนำเสนอดังกล่าวเรียนรู้ด้วยการท่องจำ จดบันทึก จึงไม่ได้รับผลสัมฤทธิ์จากการศึกษาแหล่งความรู้เท่าที่ควร

1.3 ปัญหาด้านจำนวนผู้ใช้บริการ กล่าวคือ แหล่งความรู้ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่น มักไม่ได้รับความสนใจจากผู้เรียน อาทิ จำนวนผู้เรียนที่ใช้บริการแหล่งความรู้ประเภทห้องสมุดประชาชน และที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแต่ละแห่งมีจำนวนน้อยมาก

เนื่องจากผู้เรียนให้ความสนใจกับเทคโนโลยี และสื่อสารมวลชนที่มีความน่าสนใจและผู้เรียนสามารถใช้บริการได้ง่ายกว่า ประเด็นนี้ทำให้แหล่งความรู้ที่อยู่ในท้องถิ่นไม่ได้รับการพัฒนา และใช้บริการอย่างคุ้มค่าเท่าที่ควร

1.4 ปัญหาด้านงบประมาณ กล่าวคือ แหล่งความรู้ประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ปราชญ์ชาวบ้าน ภาคเอกชนและคนในท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเองไม่ได้รับงบประมาณจากทางภาครัฐ ทำให้ต้องใช้เงินงบประมาณในการดำเนินการเอง บางแหล่งความรู้มีการเก็บค่าเข้าชม แต่ก็เป็นเงินจำนวนน้อย และมักไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ประเด็นนี้ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ และการดำเนินการของแหล่งความรู้เหล่านี้

1.5 ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ กล่าวคือ แหล่งความรู้ที่มีคุณค่าทั้งแหล่งความรู้ประเภทสถานที่ และแหล่งความรู้ประเภทบุคคลในท้องถิ่นมักไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์ และยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง แหล่งความรู้ประเภทปราชญ์ชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่นมักรู้จักเฉพาะในท้องถิ่นของตนเอง มีเฉพาะบางสถานที่ที่ได้รับรางวัล หรือมีสื่อมวลชนไปทำข่าวจะได้รับการประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง ประเด็นนี้ทำให้จำนวนผู้เข้าศึกษาแหล่งความรู้มีจำนวนน้อย และผู้เรียนขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งความรู้ที่มีคุณภาพ แต่ขาดการประชาสัมพันธ์

1.6 ปัญหาด้านบุคลากร กล่าวคือ แหล่งความรู้ส่วนมากขาดบุคลากรทำหน้าที่บริการ จัดการ ประสานงาน และดำเนินงานของแหล่งความรู้ โดยส่วนมากการบริหาร การจัดการ การประสานงาน และการดำเนินงานเป็นหน้าที่ของปราชญ์ชาวบ้าน ทำให้ปราชญ์ชาวบ้านต้องรับภาระหนักในทุกๆ ด้าน ปัญหาด้านบุคลากรที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ปัญหาการสื่อทงแหล่งเรียนรู้ เนื่องจากปราชญ์ชาวบ้าน หรือเจ้าของแหล่งความรู้ส่วนมากเป็นผู้อาวุโสที่มีอายุมากหากไม่มีการสืบทอดมรดกทางปัญญาเหล่านี้ไปยังรุ่นต่อไป ประเด็นนี้ทำให้แหล่งความรู้ประเภทบุคคลที่ประเมินค่ามิได้มีจำนวนลดลง

1.7 ปัญหาด้านฐานข้อมูลที่เข้าถึงแหล่งความรู้ กล่าวคือ ปัจจุบันการใช้เว็บไซต์เพื่อเผยแพร่แหล่งความรู้ยังเป็นรูปแบบเอาเทส คือ แหล่งความรู้แต่ละแห่งดำเนินการด้วยตนเองไม่มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายฐานข้อมูลที่ชัดเจน ทำให้การศึกษาค้นคว้าด้านแหล่งความรู้ในภาพรวมของประเทศกระทำได้ยาก นอกจากนั้น แหล่งความรู้ประเภทเอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งความรู้กระจายอยู่ตามสถาบันการศึกษาอุดมศึกษาแต่ละแห่งตามที่ได้มีการศึกษาวิจัย ยังไม่ได้มีการรวบรวมเป็นฐานข้อมูลด้านแหล่งความรู้ของประเทศอย่างชัดเจน ประเด็นนี้ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนที่ต้องการศึกษาความรู้จากแหล่งความรู้ไม่สามารถสืบค้นข้อมูลที่ต้องการใช้ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างเจาะลึก

2. ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 3 ประเด็น ได้แก่ (1) ปัญหาการบูรณาการความรู้จากแหล่งความรู้เข้ากับเนื้อหาในหลักสูตรแกนกลาง (2) ปัญหาการจัดหาสื่อการสอนในแหล่งความรู้ของสถานศึกษา และ (3) ปัญหาการขาดแคลนผู้สอนที่บูรณาการแหล่งความรู้เข้ากับการเรียนการสอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ปัญหาการบูรณาการความรู้จากแหล่งความรู้เข้ากับเนื้อหาในหลักสูตรแกนกลาง กล่าวคือ แหล่งความรู้ประเภทต่างๆ มีความหลากหลายด้านเนื้อหาสาระของแหล่งความรู้แต่ละแห่ง เมื่อผู้สอนนำแหล่งความรู้มาใช้ประกอบเรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จำเป็นต้องเลือกสรรแหล่งความรู้ที่ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการเรียน ซึ่งบางครั้งไม่สามารถหาแหล่งความรู้ตามที่ต้องการได้ ส่วนมากการไปศึกษายังแหล่งความรู้จึงเน้นวัตถุประสงค์เพื่อการทัศนศึกษา และการเพิ่มพูนประสบการณ์นอกห้องเรียนมากกว่าการเรียนรู้เนื้อหา ประเด็นนี้ทำให้การใช้ประโยชน์จากแหล่งความรู้ไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร ใช้งบประมาณสูง และเสี่ยงอันตรายที่เกิดจากการเดินทาง

2.2 ปัญหาการจัดหาสื่อการสอนในแหล่งความรู้ของสถานศึกษา กล่าวคือ แหล่งความรู้ในสถานศึกษา ได้แก่ ห้องสมุด ศูนย์โสตทัศนศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา อุทยานการศึกษา สวนพฤกษศาสตร์ และแหล่งความรู้ประเภทอื่นๆ ที่ตั้งอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กมักประสบปัญหาการขาดแคลนงบประมาณในการจัดหาสื่อการสอนมาใช้ในแหล่งความรู้ ปัญหานี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนและผู้เรียนไม่สามารถศึกษาความรู้ประกอบการเรียนการสอนได้

2.3 ปัญหาการขาดแคลนผู้สอนที่บูรณาการแหล่งความรู้เข้ากับการเรียนการสอน กล่าวคือ การบูรณาการแหล่งความรู้เข้ากับการเรียนการสอนเป็นเรื่องที่ต้องมีการวางแผนและการเตรียมการมากกว่าการสอนตามปกติที่เน้นการบรรยายหน้าชั้นเรียน ประกอบกับภาระงานของผู้สอนที่มีจำนวนมาก ทำให้ผู้สอนอาจจะเลยการบูรณาการแหล่งความรู้เข้ากับการเรียนการสอน ปัญหานี้ส่งผลต่อการปลูกฝังผู้เรียนให้รู้จักใฝ่เรียนใฝ่รู้ และสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากการเรียนปกติ

สรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคของแหล่งความรู้ แบ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับแหล่งความรู้และปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน

4.7 แนวโน้มของแหล่งความรู้

นักการศึกษาได้กล่าวถึงแนวโน้มของแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2554 : 38) กล่าวว่า ปัจจุบันแหล่งความรู้ทั้งในและต่างประเทศมีจำนวนมากขึ้น การเข้าถึงแหล่งความรู้เป็นเรื่องปกติธรรมดาที่ผู้เรียนสามารถศึกษาหา

ความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ทั่วโลก ดังนั้นแนวโน้มของแหล่งความรู้สามารถสรุปได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) การสร้างแหล่งความรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (2) การพัฒนารูปแบบการนำเสนอสาระความรู้แบบเสมือนจริง และ (3) การจัดตั้งแหล่งความรู้แต่ละศาสตร์แบบเจาะลึก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การสร้างแหล่งความรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พัฒนาการของแหล่งเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 (ค.ศ.2001 ถึง ค.ศ.2100) จะเป็นยุคของการศึกษาความรู้จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีผู้ใช้งานทั่วโลกมากกว่า 1,800 ล้านคนในปี พ.ศ.2551 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสนใจกับการสร้างแหล่งความรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต เนื่องจากการลงทุนด้วยโครงสร้างของสถานที่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก การพัฒนาเว็บไซต์เพื่อใช้เป็นแหล่งความรู้ลงทุนน้อยกว่ามาก และสามารถรองรับการเข้าใช้งานของผู้สนใจได้ไม่จำกัดจำนวน เวลา และสถานที่ ในส่วนของผู้เรียนสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ทดแทนการเดินทางไปยังแหล่งความรู้ในประเทศ

ทั้งนี้ ในปัจจุบันแหล่งความรู้ต่างๆ นิยมพัฒนาเว็บไซต์เพื่อใช้เป็นแหล่งความรู้ควบคู่กับการดำเนินงาน แต่จำนวนผู้ใช้บริการยังมีจำนวนจำกัด เนื่องจากผู้สนใจยังให้ความสำคัญกับการไปศึกษาความรู้ยังสถานที่จริงมากกว่าการศึกษาผ่านเว็บไซต์ที่นำเสนอด้วยภาพ เสียง วิดิทัศน์ และแอนิเมชันเป็นส่วนใหญ่ ในอนาคตความเจริญทางด้านเทคโนโลยีเครือข่ายคอมพิวเตอร์มีความเจริญมากขึ้นย่อมสามารถให้ความสมจริงของการนำเสนอได้ทัดเทียมกับการไปศึกษาแหล่งความรู้อื่นๆ

แนวโน้มการสร้างแหล่งความรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตยังครอบคลุมแหล่งความรู้ประเภทสื่อสารมวลชนจะเน้นการใช้เว็บไซต์ในการนำเสนอเนื้อหาสาระความรู้ควบคู่กับการนำเสนอรายการผ่านรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นแม่เหล็ก และคลื่นไมโครเวฟเป็นตัวนำด้วย

2. การพัฒนาวิธีการนำเสนอสาระความรู้แบบเสมือนจริง เทคโนโลยีการนำเสนอในปัจจุบันเป็นยุคของการใช้ภาพสามมิติที่มีความสมจริงในการนำเสนอ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกเสมือนหนึ่งเข้าไปเกี่ยวข้อง สัมผัสกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ความเจริญดังกล่าวทำให้แนวโน้มของการนำเสนอเนื้อหาสาระความรู้ของแหล่งความรู้จะเปลี่ยนไป จากการนำเสนอด้วยสื่อของจริง ของจำลอง ข้อความ ภาพ เสียง และสื่อมัลติมีเดีย จะเปลี่ยนเป็นการนำเสนอด้วยรูปแบบสามมิติที่เน้นให้ผู้เข้าศึกษาหาความรู้ในแหล่งความรู้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของการนำเสนอ ผู้เข้าศึกษาไม่ใช่ผู้รับชมเพียงฝ่ายเดียว แต่จะเน้นการมีส่วนร่วม และให้ผู้เข้าศึกษาเป็นผู้ควบคุม และกำหนดประเด็นของ

การเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ แนวโน้มของรูปแบบการนำเสนอจึงใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการนำเสนอด้วยความถูกต้องและแม่นยำ

3. การจัดตั้งแหล่งความรู้แต่ละศาสตร์แบบเจาะลึก แนวโน้มการจัดตั้งแหล่งความรู้จะสนองตอบความต้องการของผู้สนใจมากขึ้น แหล่งความรู้ที่รวมความรู้ทุกประเภทยังคงมีอยู่ต่อไป แต่แหล่งความรู้ที่เป็นที่สนใจจะตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มคนเฉพาะกลุ่มจะมีมากขึ้น จากเดิมที่คนกลุ่มที่มีความสนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มักจะรวมกลุ่มและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในรูปแบบของชมรม และสมาคม ในอนาคตจะมีการรวมกลุ่มและจัดตั้งเป็นแหล่งความรู้เฉพาะเรื่องหรือเฉพาะทางมากขึ้นทั้งแหล่งความรู้เฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแหล่งความรู้ที่เป็นงานอดิเรกของกลุ่มคนเฉพาะกลุ่ม อาทิ พืชภัณฑ์หายาก พืชภัณฑ์แมลง พืชภัณฑ์ของเล่น พืชภัณฑ์มด เป็นต้น

สรุปได้ว่า แนวโน้มแหล่งความรู้จะมีการสร้างแหล่งความรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีการพัฒนารูปแบบการนำเสนอสาระความรู้แบบเสมือนจริง และการจัดตั้งแหล่งความรู้แต่ละศาสตร์แบบเจาะลึก

5. แนวคิดเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้สำหรับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้สำหรับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยรวบรวมวรรณกรรมครอบคลุม (1) ความหมายของศูนย์การเรียนรู้ (2) ความสำคัญของศูนย์การเรียนรู้ (3) ความเป็นมาของศูนย์การเรียนรู้ (4) ประเภทของศูนย์การเรียนรู้ (5) บทบาทของศูนย์การเรียนรู้ (6) ปัญหาและอุปสรรคของศูนย์การเรียนรู้ และ (7) แนวโน้มของศูนย์การเรียนรู้

5.1 ความหมายของศูนย์การเรียนรู้

ความหมายของศูนย์การเรียนรู้ที่เป็นแหล่งความรู้

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของศูนย์การเรียนรู้ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2540 : 4) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้ เป็นศูนย์รวมกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชน ตลอดจนเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดสังคมการเรียนรู้ และการพึ่งพาตนเอง รวมทั้งเสริมสร้างชีวิตที่ป็น ประชาธิปไตย

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2543 : 34) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้ หมายถึง สถานที่รวบรวมวัสดุ อุปกรณ์ที่ได้รับการออกแบบอย่างมีเป้าหมาย เป็นแหล่งการจัดกิจกรรมการเรียนการ

สอน เพื่อทดแทน และเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียนโดยผู้เรียนมีอิสระในการเลือกการเรียนรู้จากสื่อ การสอนที่ตนเองต้องการ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 12) บัญญัติว่า ศูนย์การเรียนรู้ หมายถึง สถานที่เรียนที่ หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทาง การแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคม

อรจิริย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2545 : 149-150) ได้แปลความหมายของศูนย์การเรียนรู้จาก ตำรายอดคฤทศการจัดการชั้นเรียนของเบอร์เดน (Berdin) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้ เป็นสถานที่ รวบรวมวัสดุอุปกรณ์ที่ถูกออกแบบอย่างมีเป้าหมาย ผู้เรียนทำงานในศูนย์การเรียนรู้เพื่อพัฒนา ค้นคว้า สร้างและเรียนรู้งานตามอัตราความก้าวหน้าของตนเองผู้เรียนต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของ ตนเอง

กู๊ด (Good, 1959 : 12) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนหรือ ห้องเรียน ซึ่งเป็นที่รวบรวมแหล่งความรู้ทั้งหมด สำหรับเพื่อการศึกษา และเป็นที่ยังจะส่งเสริมการ เรียน ประสบการณ์ และทักษะต่างๆ ให้ผู้เรียนมากขึ้น รวมทั้งเป็นที่ช่วยทำให้ผู้เรียนรู้จักช่วยเหลือ ตนเองในการเรียนรู้

ดอน เอ. เวลตี และโดโรธี เวลตี (Don A. Welty and Dorothy R. Welty, 1976 : 37) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้เป็นอาณาบริเวณแห่งหนึ่งของห้องเรียนซึ่งมีบทเรียน กิจกรรม และสื่อ การสอน จัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บางอย่าง หรือฝึกทักษะด้านใดด้านหนึ่ง ศูนย์การเรียนรู้ อาจ จัดสำหรับผู้เรียนรายบุคคล เป็นกลุ่ม หรือทุกคนในห้อง เนื้อหาที่จัดไว้เรียงตามลำดับความยากง่าย ศูนย์การเรียนรู้ อาจให้สอนมนทัศน์ใหม่ หรือใช้เสริมบทเรียนที่ผู้เรียนเรียนไปแล้ว หรือเพื่อขยาย ขอบข่ายความรู้ ความสนใจของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ประกอบด้วยแผนปฏิบัติงาน แบบฝึกหัด กิจกรรม เกมส์ต่างๆ และวัสดุทัศนูปกรณ์ เช่น ฟิล์มสตริป สไลด์ แผ่นเสียง เครื่องบันทึกเสียง ฯลฯ แต่อาจจะมีไม่ครบทุกศูนย์ก็ได้ และควรมีแฟ้มให้เด็กเก็บผลงานด้วย

ความหมายของศูนย์การเรียนรู้ที่เป็นวิธีการสอน

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของศูนย์การเรียนรู้ที่เป็นวิธีการสอนไว้ดังนี้

อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร (2541 : 12) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กตามสมรรถภาพ และยังพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจด้วย ตนเอง เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้มีลักษณะกิจกรรมที่เด็กส่วนใหญ่ สามารถทำงานเองเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่มเล็กๆ เป็นการเรียนรู้ที่让孩子มีอิสระในการเลือกทำ

กิจกรรมตามความสนใจ และเปิดโอกาสให้เด็กดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้แนะนำและอำนวยความสะดวก

บุญเกื้อ คอรวาเวช (2542 : 3) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หรือสถานศึกษาที่ให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเองตามความสามารถ โดยการประกอบกิจกรรมต่างๆ ตามที่โปรแกรมได้กำหนดไว้ ซึ่งจะอาศัยสื่อการสอนแบบประสมที่จัดเอาไว้ในรูปของชุดการสอนภายใต้การดูแลของผู้สอน ซึ่งทำหน้าที่ประสานงาน ที่ปรึกษาและควบคุมโปรแกรมของผู้เรียนพร้อมทั้งจัดเตรียมหาชุดการสอนตามความต้องการของผู้เรียนในระดับต่างๆ โดยศูนย์การเรียน อาจเป็นการขยายห้องเรียนปกติก็ได้ โดยการจัดระบบการสอนและแหล่งความรู้ใหม่ ให้ผู้เรียนในชั้นแบ่งกลุ่มย่อยๆ ประมาณ 6-8 คน ร่วมกันประกอบกิจกรรมในศูนย์ต่างๆ ที่จัดไว้ในห้องเรียน เวียนไปจนครบทุกศูนย์ จัดว่าเป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะได้อีกวิธีหนึ่ง

ทิสนา แคมมณี (2550 : 24) กล่าวว่า วิธีการสอนโดยใช้ศูนย์การเรียน คือ กระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากศูนย์การเรียนหรือมุมความรู้ซึ่งผู้สอนได้จัดเตรียมเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่ใช้สื่อการเรียนการสอนหลายๆ อย่างประสมกันไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ปกติศูนย์การเรียนจะมีหลายศูนย์ แต่ละศูนย์การเรียนจะมีเนื้อหาเบ็ดเสร็จในตัวเอง ผู้เรียนจะหมุนเวียนกันเข้าศูนย์ต่างๆ จนครบทุกศูนย์โดยมีศูนย์สำรองไว้สำหรับผู้เรียนที่เรียนรู้ได้เร็วและทำกิจกรรมเสร็จก่อนคนอื่นๆ ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้จัดเตรียมผลการเรียน ให้คำแนะนำช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

สรุปได้ว่า ความหมายของศูนย์การเรียนมี 2 ความหมาย คือ ความหมายของศูนย์การเรียนที่เป็นแหล่งความรู้ที่จะให้บริการความรู้ สื่อการเรียนการสอนต่างๆ และเป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนมีโอกาสในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่วนความหมายของศูนย์การเรียนที่เป็นวิธีการสอน เป็นการแบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองหรือเป็นกลุ่มย่อย โดยให้แต่ละบุคคลหรือกลุ่มมีการประกอบกิจกรรมที่แตกต่างกันไปตามที่กำหนดไว้ชุดการสอน จนกระทั่งเวียนไปจนครบทุกศูนย์

5.2 ความสำคัญของศูนย์การเรียน

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของศูนย์การเรียนไว้ดังนี้

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2554 : 8) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญในการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากผู้เรียนในระดับนี้เป็นผู้เรียนที่มีพัฒนาการทางความคิด มีความแตกต่างทางความรู้ และสติปัญญา และเป็นช่วงวัยที่ต้องการ

แสวงหาความรู้เพิ่มเติม ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนต้องจัดสถานที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมที่เหมาะสมทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม โดยศูนย์การเรียนรู้มีความสำคัญต่อ (1) ผู้สอน (2) ผู้เรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความสำคัญของศูนย์การเรียนรู้ต่อผู้สอน ได้แก่

1.1 ศูนย์การเรียนรู้เป็นแหล่งรวมสื่อการสอน และกิจกรรมที่ผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอน และช่วยให้การถ่ายทอดความรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ศูนย์การเรียนรู้เป็นแหล่งศึกษาวิจัยที่ผู้สอนจะใช้เป็นตัวแปรในการศึกษาวิจัยความรู้ใหม่เพื่อใช้ในการเรียนการสอน และทำให้ผู้สอนมีการตื่นตัวค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา

1.3 ศูนย์การเรียนรู้เป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้สอนได้ใกล้ชิดกับเด็กทุกกลุ่ม

1.4 ศูนย์การเรียนรู้เป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้สอนสร้างบรรยากาศการเรียนตามความสนใจของผู้เรียน

2. ความสำคัญของศูนย์การเรียนรู้ต่อผู้เรียน ได้แก่

2.1 ศูนย์การเรียนรู้เป็นแหล่งส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ และสร้างประสบการณ์ตรงของตนเอง

2.2 ศูนย์การเรียนรู้เป็นแหล่งความรู้ที่สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง และประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรม

2.3 ศูนย์การเรียนรู้เป็นแหล่งสำหรับพัฒนาทักษะพื้นฐานที่ดีในการรู้หนังสือ (Literacy Development) ได้แก่ ทักษะการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน จากการทำกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้

2.4 ศูนย์การเรียนรู้เป็นวิธีการสำหรับฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม เคารพในสิทธิ และฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

สรุปได้ว่า ศูนย์การเรียนรู้มีความสำคัญต่อผู้สอนในด้านการเป็นแหล่งรวมสื่อการสอน เป็นแหล่งศึกษาที่ช่วยให้ผู้สอนพัฒนาความรู้ใหม่ รวมทั้งเป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้สอนใกล้ชิดกับผู้เรียน และส่งเสริมการเรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียน และมีความสำคัญต่อผู้เรียนในด้านการเป็นแหล่งส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ สร้างประสบการณ์ตรง ส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง พัฒนาทักษะที่ดีในการรู้หนังสือ และเป็นวิธีการสอนที่ช่วยฝึกทำงานเป็นกลุ่ม และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น

5.3 ความเป็นมาของศูนย์การเรียนรู้

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความเป็นมาของศูนย์การเรียนรู้ไว้ดังนี้

ทิววัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2554 : 9) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้เป็นนวัตกรรมหนึ่งในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ แต่เดิมศูนย์การเรียนนิยมจัดเฉพาะในห้องเรียน เพราะง่ายต่อการกำหนดพื้นที่ สะดวกในเรื่องโต๊ะเก้าอี้ สบายใจที่ไม่ต้องห่วงกับสภาพภูมิอากาศและปัญหาอื่นๆ แนวคิดเรื่องศูนย์การเรียนรู้ได้ขยายฐานคิดใหม่ มีการจัดในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เป็นนวัตกรรมเชิงพัฒนามาจากนวัตกรรมที่มีอยู่เดิม โดยมีนักวิชาการกล่าวถึงความเป็นมาของศูนย์การเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่เป็นแหล่งความรู้ และความเป็นมาของศูนย์การเรียนรู้ที่เป็นวิธีการสอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความเป็นมาของศูนย์การเรียนรู้ที่เป็นแหล่งความรู้ นั้น กิดานันท์ มลิทอง (2554 : 120)กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้เป็นรูปแบบการเรียนอันสืบเนื่องมาจากการเคลื่อนไหวของการศึกษาระบบเปิดในกลางทศวรรษ 1960s และ 1970s ที่มีแนวคิดของการจัดด้านกายภาพของสถานที่ในการเรียนการสอน และเพิ่มการควบคุมการเรียนโดยตัวผู้เรียนเอง จึงทำให้มีแนวโน้มในการเปิดศูนย์การเรียนรู้ขึ้นมา โดยมีสิ่งแวดลอมที่ออกแบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล หรือการเรียนรู้เป็นกลุ่มเด็ก แนวคิดดังกล่าวได้เข้ามาในประเทศไทย และเริ่มมีการก่อตั้งศูนย์การเรียนรู้ในลักษณะเป็นส่วนหนึ่งของห้องสมุด และขยายแนวคิดเป็นการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้แบบถาวรเป็นเอกเทศ รวมทั้งมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชื่ออื่นๆ อาทิ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

ส่วนความเป็นมาของศูนย์การเรียนรู้ที่เป็นวิธีการสอนนั้นพัฒนาโดย ศาสตราจารย์ ดร.ชัชยงค์ พรหมวงศ์ เป็นผู้พัฒนาระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา (Chulalongkorn University Plan Multi Media Instruction Package Production) ขึ้นใช้ในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี พ.ศ.2516 (ทิพย์เกสร บุญอ่ำไปพ 2547 : 270) และระบบนี้ได้รับรางวัลจากสภาวิจัยแห่งชาติในปี พ.ศ.2518 โดยขั้นตอนของระบบผลิตชุดการสอนแผนจุฬาต้องมีการจัดห้องเรียนในลักษณะของศูนย์การเรียนรู้ และได้มีการนำระบบนี้ไปทดลองใช้ ณ ห้องศูนย์การเรียนรู้ครุศาสตร์ในเดือนกันยายน พ.ศ.2516 โดยทดลองใช้ชุดการสอน วิชาภาษาไทย ตอนลำหับชมพูกับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม โดยร่วมมือกับนิสิตปริญญาโทซึ่งเรียนวิชา “สื่อการสอนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา” ของแผนกวิชาโสตทัศนศึกษา และได้ทดลองครั้งที่ 2 กับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเดียวกัน ในเดือนตุลาคม 2516 แต่เป็นผู้เรียนคนละกลุ่มกับการทดลอง ซึ่งผลของการทดลองเป็นที่น่าพอใจ สามารถสังเกตพฤติกรรม

ของผู้เรียนในแง่ของการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรับผิดชอบ และการเรียนด้วยตนเองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ศูนย์การเรียนรู้ที่เป็นแหล่งความรู้เกิดขึ้นในต่างประเทศช่วงกลางทศวรรษ 1960s และ 1970s และเข้ามาในประเทศไทยโดยเป็นส่วนหนึ่งของห้องสมุดและเริ่มตั้งเป็นเอกเทศโดยใช้ชื่อต่างๆ ส่วนศูนย์การเรียนรู้ที่เป็นวิธีการสอนเกิดขึ้นในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2516 โดยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์

5.4 ประเภทของศูนย์การเรียนรู้

ประเภทของศูนย์การเรียนรู้มีการจำแนกออกเป็นหลายประเภท โดยมีนักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับประเภทของศูนย์การเรียนรู้แยกเป็นแนวคิดต่างๆ โดยสามารถแบ่งแนวคิดเกี่ยวกับประเภทของศูนย์การเรียนรู้ออกเป็น 4 แนวคิด ได้แก่ (1) ประเภทของศูนย์การเรียนรู้ตามเกณฑ์ของการให้บริการ (2) ประเภทของศูนย์การเรียนรู้ตามเกณฑ์ของการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน (3) ประเภทของศูนย์การเรียนรู้ตามเกณฑ์ด้านการจัดสถานที่ตั้ง (4) ประเภทของศูนย์การเรียนรู้ตามที่มีการใช้งานในสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.4.1 ประเภทของศูนย์การเรียนรู้ตามเกณฑ์ของการให้บริการ

พราเกอร์ (Prager , 1991 : 68) กล่าวว่า การแบ่งศูนย์การเรียนรู้ตามเกณฑ์ของการให้บริการ เป็นการแบ่งประเภทของศูนย์การเรียนรู้โดยพิจารณาจากการให้บริการของผู้เรียนเป็นหลัก ศูนย์การเรียนรู้ประเภทนี้เน้นการจัดสถานที่หรือบริเวณเพื่อการบริการสื่อการสอนและความรู้สำหรับผู้เรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งยังใช้เป็นทรัพยากรสนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อหาความรู้ในบางสาขาวิชาอีกด้วย โดยแบ่งศูนย์การเรียนรู้ออกเป็น 3 ประเภท คือ (1) ศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ (2) ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะสาขา และ (3) ศูนย์เรียนรู้อิสระ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ (Learning Resource/Library-Based) เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่มีลักษณะเหมือนกับห้องสมุดในสถาบันต่างๆ โดยทำหน้าที่ให้การสนับสนุนข้อมูลความรู้ในการเรียนรู้ หรือใช้เป็นแหล่งค้นคว้า อ้างอิง รวมทั้งยังสามารถใช้เป็นห้องปฏิบัติการในการออกแบบหลักสูตร และให้บริการช่วยสอนทั้งในห้องเรียนและการเรียนทางไกลในเนื้อหาวิชาต่างๆ ได้ด้วย

2. ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะสาขา (Discipline-Based Support Centers) เป็นศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งให้บริการสนับสนุนการเรียนของผู้เรียนในสาขาวิชาเฉพาะต่างๆ เช่น ห้องปฏิบัติการทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ฯลฯ โดยเป็นลักษณะของเครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ใช้ในการฝึกหัดและสอนเนื้อหา รวมทั้งใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์ได้ด้วย

3. ศูนย์การเรียนรู้อิสระ (Stand-Alone Learning Centers) เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่เปิดให้บริการแก่ผู้เรียนทั่วไปที่ต้องการเพิ่มพูนความรู้ทักษะของตน เช่น การพัฒนาทดสอบทักษะ การอ่าน การเขียน และให้บริการหลักสูตรทั่วไป โดยใช้สื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อคอมพิวเตอร์ต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถใช้บริการเรียนได้อย่างกว้างขวางตามโอกาสและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน

5.4.2 ประเภทของศูนย์การเรียนรู้ตามเกณฑ์ของการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2554: 78) กล่าวว่า การแบ่งประเภทของศูนย์การเรียนรู้ตามการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนเป็นการแบ่งศูนย์การเรียนรู้โดยเน้นถึงผลลัพธ์ที่ผู้เรียนได้รับแบ่งออกเป็น (1) ศูนย์การเรียนรู้ทักษะ และ (2) ศูนย์การเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ศูนย์การเรียนรู้ทักษะ (Skill Learning Center) เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่จัดตั้งขึ้น เพื่อใช้ในการสอน รวมทั้งปรับปรุงเพิ่มเติมในทักษะและมโนทัศน์ให้แก่ผู้เรียน

2. ศูนย์การเรียนรู้ความรู้ (Information Learning Center) เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการให้ข้อมูลและส่งเสริมในด้านทักษะ และมโนทัศน์ให้แก่ผู้เรียน

5.4.3 ประเภทของศูนย์การเรียนรู้ตามเกณฑ์ด้านการจัดสถานที่ตั้ง

ประหยัด จิระวรพงศ์ (2529 : 30) กล่าวว่า การแบ่งประเภทของศูนย์การเรียนรู้ตามการจัดสถานที่เป็นการแบ่งประเภทของศูนย์โดยคำนึงถึงสถานที่ที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เป็นเกณฑ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) ศูนย์การเรียนรู้ในห้องเรียน และ(2) ศูนย์การเรียนรู้ที่แยกเป็นเอกเทศนอกห้องเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ศูนย์การเรียนรู้ในห้องเรียน คือ ศูนย์การเรียนรู้ที่ใช้ห้องเรียนในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น (1) ศูนย์การเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็นห้องเรียน และ(2) ศูนย์การเรียนรู้ที่ใช้ส่วนหนึ่งของห้องเรียนเป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ศูนย์การเรียนรู้ที่มีลักษณะที่เป็นห้องเรียน คือ การจัดห้องเรียนให้เป็นศูนย์กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ซึ่งแบ่งพื้นที่ในห้องเรียนให้มีจำนวนศูนย์กิจกรรมที่มีเนื้อหาและวัสดุอุปกรณ์ที่แตกต่างกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสหาประสบการณ์จากการเรียนรู้ในแต่ละศูนย์กิจกรรมไปจนครบทุกศูนย์และรายงานผลกิจกรรมตามที่ได้สอนได้กำหนดไว้

1.2 ศูนย์การเรียนรู้ที่ใช้ส่วนหนึ่งของห้องเรียน เป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การใช้เนื้อที่บางส่วนของห้องเรียนจัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ เพื่อจัดให้เป็นศูนย์วิชาการต่างๆ ไว้อ่างผนังห้องเรียน หรือมุมที่มีสื่อการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าได้ด้วยตนเอง

เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ได้ตามความสนใจของตน โดยสามารถแบ่งประเภทของ ศูนย์การเรียนรู้ในห้องเรียนได้ดังนี้ คือ

- 1.2.1 ศูนย์การเรียนรู้ที่ยึดหลักการตามเนื้อหาวิชา
- 1.2.2 ศูนย์การเรียนรู้ที่ยึดหลักการตามสื่อการสอน
- 1.2.3 ศูนย์การเรียนรู้ที่ยึดหลักการตามกิจกรรมของศูนย์

2. ศูนย์การเรียนรู้ที่แยกเป็นเอกเทศนอกห้องเรียน คือ ศูนย์การเรียนรู้ที่จัดเป็น ศูนย์กิจกรรม โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นการจัดให้มีสถานที่ในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน โดยเฉพาะ โดยแบ่ง ออกเป็น (1) ศูนย์การเรียนรู้ที่ใช้เป็นห้องปฏิบัติการ และ(2) ศูนย์ข้อมูลวิชาการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ศูนย์การเรียนรู้ที่ใช้เป็นห้องปฏิบัติการ คือ สถานที่สำหรับฝึก ปฏิบัติการในด้านต่างๆ โดยอาจเป็นการจัดให้ฝึกในสถานที่นั้นๆ หรือไปฝึกในสถานที่อื่นๆ ภายนอกก็ได้ รวมทั้งอาจใช้เป็นสถานที่สำหรับนักศึกษาได้พบปะ ปรึกษาหารือ ค้นคว้าเตรียมงาน ต่างๆ หรือทดลอง โครงการงาน ทั้งนี้ภายในบริเวณศูนย์การเรียนรู้ประกอบไปด้วยชั้นวางหนังสือ ชั้น เก็บอุปกรณ์ และบริเวณที่ผลิตสื่อ

2.2 ศูนย์ข้อมูลวิชาการ คือ ศูนย์การเรียนรู้ที่ได้แยกจัดประสบการณ์ ความรู้เอาไปไว้ต่างหาก โดยมีสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้จัดเตรียมไว้ให้ ได้มีโอกาสค้นคว้า ด้วยตนเองตามความสนใจและความพร้อม ไม่จำกัดวัย และระดับชั้นของผู้เรียน

5.4.4 ประเภทของศูนย์การเรียนรู้ตามที่มีการใช้งานในสถานศึกษา

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2546) กล่าวว่า การแบ่งประเภทของศูนย์การเรียนรู้ตาม ที่มีการใช้งานของสถานศึกษา เป็นการแบ่งประเภทของศูนย์โดยคำนึงถึงการนำไปใช้งานใน สถานศึกษาทั้งที่เป็นสถานที่และเป็นวิธีสอน แบ่งออกเป็น 3 ประเภท (1) ศูนย์การเรียนรู้แบบเอกเทศ (2) ศูนย์การเรียนรู้ในห้องเรียน (3) การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ และ(4) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยมี รายละเอียดดังนี้

1. ศูนย์การเรียนรู้แบบเอกเทศ เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่แยกเป็นอิสระจาก ห้องเรียน มีลักษณะเป็นห้องเอกเทศประกอบด้วย วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมอยู่ ในห้อง

2. ศูนย์การเรียนรู้ในห้องเรียน เป็นการดัดแปลงห้องเรียนธรรมดา โดยการ จัดเป็นศูนย์วิชาต่างๆ ไว้ข้างผนังห้องเรียนหรือมุมห้อง โดยมีสื่อการสอนหรือกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้ ศึกษา ค้นคว้าตามความสนใจ เช่น ศูนย์ศิลปะ ศูนย์วิทยาศาสตร์ ศูนย์สังคม เป็นต้น ผู้เรียนจะหา

ความรู้จากศูนย์เหล่านี้ได้ในเวลาว่าง ศูนย์การเรียนรู้ในห้องเรียนนี้ต่อมาได้พัฒนาเป็นห้องเรียนแบบเปิดหรือห้องเรียนรายบุคคล

3. การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ เป็นเปลี่ยนแปลงห้องเรียนแบบธรรมดา มาเป็นศูนย์กิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันภายในศูนย์และสามารถประเมินผลงานของตนได้ตามประสบการณ์ และเนื้อหาที่ผู้สอนได้กำหนดไว้ให้ การจัดห้องเรียนแบบนี้อาศัยพื้นฐานจากทฤษฎีการใช้สื่อประสม และกระบวนการกลุ่ม เป็นบูรณาการใช้สื่อการสอนชนิดต่างๆ และกลุ่มกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีชีวิตชีวา และฝึกฝนพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนให้มากที่สุด

4. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นสถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคคลทุกวัยเข้าศึกษาความรู้ได้ การเรียนอาจจะเรียนจากโปรแกรมการสอนที่จัดไว้ในรูปของชุดการสอนรายบุคคลตามหมวดหมู่ของเนื้อหาและประสบการณ์ต่างๆ หรือการจัดกิจกรรมอื่นๆ ที่ศูนย์จะเป็นผู้จัดให้ โดยมีผู้สอนเป็นผู้ประสานงานและที่ปรึกษา การเรียนในศูนย์การเรียนรู้ประเภทนี้จะไม่มีการกำหนดเวลาและระดับชั้นของผู้เรียน

สรุปได้ว่า ประเภทของศูนย์การเรียนรู้แบ่งออกเป็น 4 แนวคิด คือ การแบ่งประเภทของศูนย์การเรียนรู้ตามเกณฑ์ของการให้บริการ ตามเกณฑ์ของการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามเกณฑ์ด้านการจัดสถานที่ตั้ง และตามเกณฑ์ที่มีการใช้งานในสถานศึกษา

5.5 บทบาทของศูนย์การเรียนรู้

นักการศึกษาได้กล่าวถึงบทบาทของศูนย์การเรียนรู้ไว้ดังนี้

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2554 : 15) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้เป็นแหล่งความรู้ที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบัน เนื่องจากการเรียนรู้ในห้องเรียนไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้ทั้งหมด ดังนั้น ศูนย์การเรียนรู้จึงเป็นแหล่งเสริมความรู้ให้กับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ใช้แสวงหาความรู้เพิ่มเติม รวมทั้งผู้สอนสามารถใช้ศูนย์การเรียนรู้ประกอบการสอนและมอบหมายงานให้ผู้เรียนได้สืบค้น และค้นคว้าข้อมูลประกอบการเรียน โดยสามารถสรุปบทบาทของศูนย์การเรียนรู้ได้ ดังนี้

1. ศูนย์การเรียนรู้มีบทบาทในการเป็นแหล่งวิชาการ สำหรับใช้ประกอบการสอนในชั้นเรียน และการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมตามที่คุณเรียนสนใจ กล่าวคือ ศูนย์การเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแหล่งที่ผู้สอนสามารถมอบหมายให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาความรู้ ประสบการณ์สอนของตนเอง และใช้เป็นสถานที่ที่ผู้เรียนสามารถเข้าไปแสวงหาความรู้เพิ่มเติม นอกเหนือจากความรู้ที่ผู้เรียนได้รับในชั้นเรียน

2. ศูนย์การเรียนรู้มีบทบาทในการเป็นแหล่งรวมเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และนวัตกรรม สำหรับใช้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง กล่าวคือ การจัดการเรียนการสอนควรเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และจัดการเรียนที่ตอบสนองต่อความต้องการ ระดับความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน ดังนั้น ศูนย์การเรียนรู้ที่มีสื่อการสอนไว้ให้บริการย่อมส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ศึกษาค้นคว้าตามที่ตนเองสนใจได้เป็นอย่างดี

3. ศูนย์การเรียนรู้มีบทบาทในการเป็นแหล่งส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน กล่าวคือ ศูนย์การเรียนรู้ที่มีสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อการสอนต่างๆ ไว้ให้บริการย่อมสามารถส่งเสริมทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตลอดจนเป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านการรับผิดชอบของผู้เรียน การกำกับตนเองในการเรียนด้วยตนเองของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

4. ศูนย์การเรียนรู้มีบทบาทในการเป็นแหล่งให้บริการสื่อสารการสอนประเภทต่างๆ กล่าวคือ ปัจจุบันมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา อาทิ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนขึ้น ทำให้ผู้เรียนและประชาชนในชุมชนสามารถเข้าถึงสื่อการสอน เพื่อการเรียนรู้ได้มากขึ้น โดยไม่ต้องจัดซื้อด้วยตนเอง

5. ศูนย์การเรียนรู้มีบทบาทเป็นศูนย์ประสานงานความร่วมมือทางการศึกษา กล่าวคือ ศูนย์การเรียนรู้สามารถร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพื่อบริการ ฝึกอบรม ให้กับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการประสานงานกับชุมชน หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่ส่งเสริมเผยแพร่ให้เกิดกิจกรรมทางด้านบริการความรู้ข้อมูลข่าวสารแก่ชุมชน

6. ศูนย์การเรียนรู้มีบทบาทเป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กล่าวคือ ศูนย์การเรียนรู้จัดเป็นวิธีการสอนประเภทหนึ่งให้ผู้สอนสามารถเลือกใช้กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม โดยผู้เรียนได้รับความรู้ ควบคู่กับปลูกฝังการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

สรุปได้ว่า ศูนย์การเรียนรู้มีบทบาทเป็นแหล่งวิชาการสำหรับใช้ประกอบการสอนในชั้นเรียน และการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมตาม que ผู้เรียนสนใจ เป็นแหล่งรวมเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาและนวัตกรรมสำหรับใช้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นแหล่งส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน เป็นแหล่งให้บริการสื่อการสอนประเภทต่างๆ เป็นศูนย์ประสานงานความร่วมมือทางการศึกษา และเป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

5.6 ปัญหาและอุปสรรคของศูนย์การเรียนรู้

นักการศึกษาได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของศูนย์การเรียนรู้ไว้ดังนี้

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2554 : 16) กล่าวว่า ปัจจุบันการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีจำนวนมากขึ้น ทั้งศูนย์การเรียนรู้ที่จัดตั้งในสถานศึกษา การดำเนินงานที่

ผ่านมามีทั้งที่ประสบความสำเร็จ และประสบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ โดยสามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคของศูนย์การเรียนรู้ออกเป็น 7 ประเด็น คือ (1) ปัญหาด้านการจัดกิจกรรม (2) ปัญหาด้านการบริหารของศูนย์การเรียนรู้ไม่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ (3) ปัญหาด้านความทันสมัยของสื่อการสอนที่ให้บริการ (4) ปัญหาด้านจำนวนของศูนย์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูง (5) ปัญหาด้านงบประมาณ (6) ปัญหาด้านการสร้างเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ (7) ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ปัญหาด้านการจัดกิจกรรม กล่าวคือ ศูนย์การเรียนรู้ที่จัดตั้งขึ้นส่วนมาก เน้นการจัดหา จัดเตรียมสื่อการสอน เพื่อให้บริการ โดยคาดหวังว่าผู้เรียนจะเข้ามาศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ อย่างไรก็ตาม ความคาดหวังที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามที่กำหนด เนื่องจากที่ผู้เรียนใช้เวลาส่วนมากในการเข้าชั้นเรียน ทำกิจกรรม และงานที่ผู้สอนมอบหมาย รวมทั้งมีการเรียนเสริมความรู้ในช่วงวันหยุด ทำให้เวลาสำหรับการเข้าศึกษาด้วยตนเองมีน้อยลง เมื่อศูนย์การเรียนรู้ไม่มีกิจกรรมที่ดึงดูดความสนใจ หรือจัดกิจกรรมพิเศษที่มีความสำคัญกับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงทำให้จำนวนผู้เข้าใช้ศูนย์การเรียนรู้มีจำนวนไม่มากเท่าที่ควร

2. ปัญหาด้านการบริการของศูนย์การเรียนรู้ไม่สนองตอบความต้องการของผู้ใช้บริการ กล่าวคือ ศูนย์การเรียนรู้ที่จัดตั้งขึ้นส่วนมากจัดตั้งขึ้นตามแนวคิดเดิม ที่เน้นการจัดเตรียมสื่อการสอนสำหรับให้บริการแบบภาพรวม คือ การให้บริการสื่อการสอนครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่เด็ก วัยรุ่น และประชาชนทั่วไป การจัดสถานที่เน้นความเป็นระเบียบ มีกฎ ระเบียบที่เข้มงวด ซึ่งไม่สอดคล้องกับพัฒนาการของวัยรุ่นซึ่งเป็นผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ปัญหาด้านความทันสมัยของสื่อการสอนที่ให้บริการ กล่าวคือ ศูนย์การเรียนรู้ส่วนมากจัดเตรียมสื่อการสอนสำหรับให้บริการ โดยมีการจัดหาสื่อการสอนใหม่ๆ ตามงบประมาณที่ได้รับ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสื่อการสอนและนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ๆ มีราคาแพงทำให้การจัดหาสื่อการสอนสำหรับศูนย์การเรียนรู้ไม่สามารถทำได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ทำให้สื่อการสอนที่ให้บริการเป็นสื่อการสอนเดิมที่ล้าสมัย ชำรุด ทำให้ไม่เร้าความสนใจของผู้เรียน และผู้ให้บริการ ทำให้กระทบต่อจำนวนผู้เข้าใช้ของศูนย์การเรียนรู้ด้วย

4. ปัญหาด้านจำนวนของศูนย์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงมีจำนวนน้อย กล่าวคือ ศูนย์การเรียนรู้ที่มีในปัจจุบันอาจมีจำนวนมากครอบคลุมทุกเขตพื้นที่การศึกษา แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะศูนย์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูง มีสื่อการสอน และการให้บริการที่มีประสิทธิภาพยังมีจำนวนน้อย จำกัดแต่ในเฉพาะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดใหญ่ และครอบคลุมในเขตจังหวัดใหญ่ที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ผู้เรียนในสถานที่ห่างไกลขาดโอกาสการเข้าถึงศูนย์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูง

5. ปัญหาด้านงบประมาณ กล่าวคือ ปัจจุบันมีประเภทของแล่งเรียนรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย เพื่อสนองตอบความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น งบประมาณที่ภาครัฐจัดสรรจึงเน้นไปที่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ระดับชาติที่ทันสมัย การให้บริการด้วยเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และมีผู้เข้าใช้บริการจำนวนมาก ดังนั้นศูนย์การเรียนรู้ขนาดเล็กต่างสถานศึกษา และชุมชนท้องถิ่นที่เน้นการบริการสื่อสิ่งพิมพ์ และ โสตทัศนศึกษาได้รับงบประมาณจำนวนจำกัด

6. ปัญหาด้านการสร้างเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ กล่าวคือ ศูนย์การเรียนรู้ส่วนใหญ่ทั้งในสถาน ศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน และศูนย์การเรียนรู้ระดับชาติเน้นการบริหาร และการจัดการแบบเอกเทศ ไม่มีการประสานความร่วมมือระหว่างศูนย์การเรียนรู้เพื่อแลกเปลี่ยนสื่อการสอน การจัดกิจกรรม และแลกเปลี่ยนทรัพยากรการเรียนรู้ ทำให้ภาครัฐใช้งบประมาณจำนวนมากในการ จัดซื้อสื่อการสอนประเภทเดียวกันในแต่ละศูนย์การเรียนรู้ หากมีการประสานความร่วมมือกันยอม เป็นการประหยัดทรัพยากรและมีการแลกเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาที่มี ประสิทธิภาพ

7. ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ กล่าวคือ ศูนย์การเรียนรู้ที่ให้บริการในท้องถิ่น ส่วนมากเป็นศูนย์ขนาดเล็ก การให้บริการเป็นแบบตั้งรับ จำนวนเจ้าหน้าที่มีจำนวนจำกัด เมื่อมีการ จัดกิจกรรมขึ้นจึงขาดการประชาสัมพันธ์ให้กับกลุ่มเป้าหมายและประชาชนในท้องถิ่นทราบ ส่งผล ต่อจำนวนของผู้ใช้บริการของศูนย์การเรียนรู้

สรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคของศูนย์การเรียนรู้ มี 7 ประการ คือ ปัญหาด้านการ จัดกิจกรรม ปัญหาด้านการบริการของศูนย์การเรียนรู้ไม่สนองตอบความต้องการของผู้ใช้บริการ ปัญหาด้านความทันสมัยของสื่อการเรียนการสอนที่ให้บริการ ปัญหาด้านจำนวนของศูนย์การเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพสูง ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านการสร้างเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ และ ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์

5.7 แนวโน้มของศูนย์การเรียนรู้

นักการศึกษาได้กล่าวถึงแนวโน้มของศูนย์การเรียนรู้ไว้ดังนี้

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2554 : 18) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้มีพัฒนาการจาก ต่างประเทศตั้งแต่ยุค 1960s ถึง 1970s (พ.ศ.2503-2513) โดยมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดตั้งศูนย์ การเรียนมาอย่างต่อเนื่อง จากยุคที่เน้นสื่อสิ่งพิมพ์ มาเป็นยุคที่ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ ในศูนย์การเรียนรู้ แนวโน้มของศูนย์การเรียนรู้ของประเทศไทย จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย (1) แนวโน้มด้านรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ (2) แนวโน้มด้านการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เฉพาะด้าน และ (3)แนวโน้มด้านกลุ่มเป้าหมาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวโน้มด้านรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ กล่าวคือ ศูนย์การเรียนรู้ที่เป็นสถานที่จะมีจำนวนลดลง แต่ปรับเปลี่ยนเป็นศูนย์การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ผู้เข้าใช้งานสามารถสืบค้นได้ทุกสถานที่และทุกเวลา โดยเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีความเร็วสูงเข้าถึงในทุกภูมิภาค ส่งผลให้การสืบค้นข้อมูล และการศึกษาเนื้อหาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีความรวดเร็ว ผู้เรียนสามารถศึกษาความรู้ได้โดยผ่านเว็บไซต์ของศูนย์การเรียนรู้

2. แนวโน้มด้านการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เฉพาะทาง กล่าวคือ ศูนย์การเรียนรู้ที่จัดตั้งขึ้นมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งชัดเจน และเจาะลึกเพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาทิ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก ศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กพิเศษ โดยศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นจะเน้นให้บริการกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ส่วนผู้เรียนทั่วไปจะเน้นการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นหลัก

3. แนวโน้มด้านกลุ่มเป้าหมาย กล่าวคือ ศูนย์การเรียนรู้จะมีการจัดสื่อการสอนและกิจกรรมที่เน้นการศึกษาเป็นรายบุคคล การศึกษามวลชน และการศึกษาเพื่อคนด้อยโอกาสมากขึ้น นโยบายของภาครัฐจะให้ความสำคัญกับการศึกษารายบุคคล การศึกษามวลชน และการศึกษาเพื่อคนด้อยโอกาสมากขึ้น มีการจัดเตรียมสื่อการสอนและบริการที่เข้าถึงความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น เน้นความหลากหลายของสื่อการสอนที่สนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคล อาทิ การจัดเตรียมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การจัดเตรียมวีดิทัศน์สำหรับผู้พิการทางการฟัง การจัดเตรียมสื่อการสอนสำหรับผู้พิการทางสายตา เป็นต้น โดยถือเป็นนโยบายพื้นฐานที่ทุกศูนย์การเรียนรู้ต้องให้บริการกับบุคคลกลุ่มนี้

สรุปได้ว่า แนวโน้มของศูนย์การเรียนรู้ของประเทศไทย มีจำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย (1) แนวโน้มด้านรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ (2) แนวโน้มด้านการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เฉพาะด้าน และ(3)แนวโน้มด้านกลุ่มเป้าหมาย

6. แนวความคิดเกี่ยวกับห้องสมุดมีชีวิต

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิดเกี่ยวกับห้องสมุดมีชีวิตผู้วิจัยรวบรวมวรรณกรรมครอบคลุม (1) ความหมายของคำว่า ห้องสมุดมีชีวิต (2) ส่วนประกอบของห้องสมุดมีชีวิตและ (3) รูปแบบของห้องสมุดมีชีวิต

6.1 ความหมายของคำว่า ห้องสมุดมีชีวิต

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า ห้องสมุดมีชีวิตไว้ดังนี้

สัมพันธ์ พลันสังเกต (2546 :16 - 17) กล่าวว่า ห้องสมุดมีชีวิต น่าจะเป็นคำที่

นำมาใช้เป็นครั้งแรกในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ.2540 เป็นต้นมา ซึ่งพอสรุปได้ว่า ห้องสมุดมีชีวิต เกิดแล้วโต ไม่ใช่ห้องสมุดที่เกิดแล้วตาย โดยซื้อหนังสือไปเก็บแล้วไม่มีคนเข้าไปอ่าน อยากเห็นเด็กไทยรักการอ่าน โดยพัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดที่มีชีวิต ซึ่งนอกจากมีหนังสือแล้วต้องมีเครื่องมืออุปกรณ์เทคโนโลยีต่างๆ รวมทั้งห้องสมุดจะต้องเปิดให้ประชาชนมาได้เข้ามาใช้บริการได้ตลอดเวลาหรือห้องสมุดที่มีชีวิตจะต้อง เป็นห้องสมุดที่เล็กๆ เข้าไปอยู่แล้วมีความสุข มีความสนุก มีอาหารการกิน มีเครื่องเล่นที่สร้างสรรค์ เครื่องเล่นที่เหมาะสมกับเด็กในแต่ละวัย มีหนังสือที่เปลี่ยนแปลงเสมอ มีหนังสือแปลกๆ ใหม่ๆ ให้เด็กๆ ได้ค้นคว้ามีหนังสือหลากหลายประเภท และที่แน่นอนต้องมีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตให้เด็กๆ ได้เรียนรู้

ห้องสมุดมีชีวิต คือห้องสมุดที่ยังสามารถดำเนินงาน และให้บริการสมาชิกได้ตลอด 24 ชั่วโมง เสมือนห้องสมุดยังไม่ตาย สมาชิกสามารถสืบค้นและเรียกใช้ข้อมูลได้ถึงแม้จะไม่มีเจ้าหน้าที่อยู่ หรือเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอกับปริมาณสมาชิกที่เข้ามาใช้บริการ ก็ยังคงสามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ห้องสมุดมีชีวิตเป็นห้องสมุดที่จัดให้บริการแล้วทำให้ผู้ใช้มีชีวิตชีวา มีความสุข มีความสนุก และได้รับประโยชน์จากการที่มาศึกษาค้นคว้า

6.2 ส่วนประกอบของห้องสมุดมีชีวิต

นักการศึกษาได้กล่าวถึงส่วนประกอบของห้องสมุดมีชีวิตไว้ดังนี้

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2547 : 89 - 90) กล่าวว่า ห้องสมุดมีชีวิตมีส่วนประกอบสำคัญ ดังนี้

1. คน ประกอบด้วยผู้ให้บริการ และผู้ใช้บริการ
2. สิ่งของ ประกอบด้วย อาคารสถานที่ รวมถึงบรรยากาศและการออกแบบ ทรัพยากร สารนิเทศ และเทคโนโลยีซึ่งรวมถึงระบบงาน

ในส่วนของคน ประกอบด้วย คนที่ให้บริการ และคนที่ใช้บริการห้องสมุด ถ้าการสื่อสารระหว่าง 2 กลุ่มนี้ผสมผสานกันได้แล้ว ห้องสมุดมีชีวิตย่อมเกิดขึ้นเช่นเดียวกับสังคมที่มีชีวิต คนเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ทำให้สังคมมีการตื่นตัวและก้าวหน้า ห้องสมุดที่ไม่มีคนเข้าใช้บริการอาจหมายถึง การที่ห้องสมุดไม่มีอะไรให้ใช้ คือไม่มีทรัพยากรสารนิเทศให้ใช้เพียงพอตามที่ผู้ใช้ต้องการ หรือผู้ใช้อาจมีแหล่งความรู้อื่นที่น่าสนใจยิ่งกว่าห้องสมุด วิธีการแก้ปัญหา คือจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่คนในชุมชนนั้น ต้องการ หากบรรยากาศ หรือสถานที่ไม่มีชีวิตชีวา ก็ต้องสร้างบรรยากาศ และออกแบบห้องสมุดให้น่าเข้าไปใช้ทรัพยากรสารสนเทศ หากความไม่มีชีวิตชีวาอยู่ที่คนให้บริการต้องกำหนดคุณสมบัติ การรับสมัครคนทำงานในห้องสมุด ให้รับคนที่มีความมีชีวิตชีวาเข้ามาทำงานด้านบริการในห้องสมุด โดยอาจรับคนที่จบสาขาอื่นมาทำหน้าที่

บริการ หากผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพห้องสมุดไม่สามารถให้บริการอย่างมีชีวิตชีวาได้ หรือกำหนดมาตรฐานการบริการในห้องสมุดให้เป็นไปตามข้อตกลง เช่น ต้องยืมด้วยอัยาศัยไมตรีในการให้บริการ หากทรัพยากรสารสนเทศจัดแล้ว สถานที่ก็มีบรรยากาศน่าอภิรมย์ ผู้ให้บริการก็มีอัยาศัยไมตรีแล้ว เทคโนโลยีก็ทันสมัยแล้ว กิจกรรมส่งเสริมการอ่านก็ต้องมีอย่างต่อเนื่องเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ใช้บริการ

หากผู้ให้บริการได้ปรับปรุงตนเองในทุกๆ ด้านแล้วจึงมาพิจารณาองค์ประกอบของผู้ใช้บริการที่ต้องพัฒนาตนเองให้มีชีวิตชีวาในการแสวงหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ สังคมไทยเราจึงจะเป็นสังคมความรู้ และเกิดองค์การการเรียนรู้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ผู้ให้บริการยังมีหน้าที่ในการกระตุ้นให้มีการใช้สารสนเทศ และส่งเสริมการอ่าน

ห้องสมุดจะมีชีวิตชีวาได้ เมื่อทั้งผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการทำให้มีชีวิตโดยต้องร่วมมือกันเป็นคณะทำงานร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน น้ำใจและไมตรีจิตที่มีให้กันเป็นพลังขับเคลื่อนความสำเร็จในสังคมความรู้ที่เราต้องการ เพื่อพัฒนาสมองของชาติทั้งในปัจจุบัน และอนาคต ความไม่มีชีวิตของห้องสมุดจึงเป็นปัญหาของทุกคนในสังคม รวมถึงวิธีการเรียนรู้ และระบบการศึกษาวิธีพัฒนาห้องสมุดให้มีชีวิตจึงต้องปรับปรุงทั้งส่วนของคนและส่วนประกอบอื่นๆ

สรุปได้ว่า ห้องสมุดมีชีวิตประกอบด้วย คนและสิ่งของ

6.3 รูปแบบของห้องสมุดมีชีวิต

นักการศึกษาได้กล่าวถึงรูปแบบของห้องสมุดมีชีวิตไว้ดังนี้

สัมพันธ์ พลันสังเกต (2546:18) กล่าวว่า รูปแบบของห้องสมุดมีชีวิตจะเป็นไปตามสถานภาพของห้องสมุดแต่ละแห่ง เพราะความพร้อมไม่เท่ากัน การปรับปรุงเพื่อให้เกิดห้องสมุด ที่มีชีวิตควรเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละห้องสมุด ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ส่วน

1. การให้บริการข้อมูลสารสนเทศในระบบออนไลน์แก่ประชาชน ซึ่งต้องใช้งบประมาณสูง เพื่อปรับปรุงระบบเทคโนโลยี
2. การปรับปรุงห้องสมุดเดิมให้กลายเป็นห้องสมุดที่มีชีวิต โดยเป้าหมายหลักตามนโยบายของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ที่ว่า เป็นห้องสมุดที่ผู้มีความพอใจ และมีความสุขในการเข้าใช้บริการ วิธีการที่ จะปรับเปลี่ยนเป็นห้องสมุดที่มีชีวิตอาจทำได้ดังนี้

- 2.1 ต้องรู้สถานภาพตนเอง

- 2.2 ผู้ที่มาใช้บริการเป็นใคร เขาพอใจแล้วหรือยัง ทำอย่างไรให้เขาพอใจเพิ่มมากขึ้น

- 2.3 ชักจูงคนให้เข้ามาใช้บริการเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ บุคคลภายนอก คือเด็ก และเยาวชน ประชาชนทั่วไป ลองสำรวจดูว่าทำไมเขาจึงไม่เข้ามาใช้ห้องสมุดของมหาวิทยาลัย

2.4 พยายามให้คนอยู่ในห้องสมุดนานเท่าที่จะนานได้ ขั้นตอนที่เป็นขั้นตอนเสริม สุข คือ มีวารสารและหนังสือที่หลากหลาย มีบริการอาหารเครื่องดื่ม มีกิจกรรมความบันเทิงสำหรับพักผ่อนหย่อนใจไปในตัวบุคลากรของห้องสมุด เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของห้องสมุด หากบุคลากรห้องสมุดขาดจิตสำนึกในการให้บริการแล้วห้องสมุดใดก็ตามจะเป็นห้องสมุดมีชีวิตไม่ได้ ความมีน้ำใจความเอื้ออารีต่อผู้ใช้บริการ เป็นปัจจัยหลักในการดึงดูดให้คนเข้ามาใช้ห้องสมุด ห้องสมุดมีชีวิตแบ่งพื้นที่หลักเป็น 4 โซน ได้แก่

2.4.1 โซนห้องสมุดมีชีวิต หรือมุมน้่าน เป็นพื้นที่ให้อ่าน ฟัง คิด ถาม ได้เต็มที่ จะมีหนังสือที่ได้รับการคัดเลือกเนื้อหาจากคณะกรรมการพิจารณาหนังสือ

2.4.2 โซนพื้นที่อเนกประสงค์ หรือลานอเนกประสงค์ เป็นเวทีสำหรับการแสดงออกที่ไม่จำกัดความคิด ลานเสวนา ร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์เรียนรู้และนำเสนอได้ตามความสนใจ ทั้งยังสามารถพักผ่อนหย่อนใจ

2.4.3 โซนห้องฉายภาพยนตร์มิติใหม่ หรือมุมมินิเธียเตอร์เปิดฉายภาพยนตร์ใหม่ๆ ตามสไตล์วัยรุ่น สนุกกับการเรียนรู้ควบคู่ความบันเทิง

2.4.4 โซนร้านขายของที่ระลึก หรือร้านทีเคสโตร์เป็นร้านขายของที่ระลึกเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน เช่น หนังสือ ที่คั่นหนังสือ รวมถึงการประกวดสิ่งประดิษฐ์ของที่ระลึก โดยจะเชิญชวนให้กลุ่มเยาวชนเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมฝึกฝนเป็นเจ้าแกนน้อยจากมีอาชีพ เชิญชวนสถานศึกษานำสิ่งประดิษฐ์ของนักเรียนมาจำหน่าย

สรุปได้ว่า รูปแบบห้องสมุดมีชีวิตประกอบด้วย 2 รูปแบบ คือ (1) การให้บริการข้อมูลสารสนเทศในระบบออนไลน์แก่ประชาชน (2) การปรับปรุงห้องสมุดเดิมให้กลายเป็นห้องสมุดที่มีชีวิต

7. อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชผู้วิจัยรวบรวมวรรณกรรมครอบคลุม (1) วัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง (2) สถานที่ตั้ง (3) การบริหารจัดการ และ (4) การให้บริการ

อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช (2555 : ออนไลน์) อุทยานการเรียนรู้โครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาส ทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี หรืออุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช (City Learning Park ชื่อย่อ CLP) เป็นโครงการสร้างแหล่งเรียนรู้ที่สร้างสรรค์และทันสมัยสำหรับเยาวชนโดยเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่

บนที่ดินของราชพัสดุ บริเวณทิศตะวันตกเฉียงใต้ของสนามหน้าเมือง ริมคลองหน้าเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช เปิดทดลองให้บริการในเดือนกันยายน พ.ศ.2549

อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช คือ แหล่งเรียนรู้ในทางสร้างสรรค์ของเยาวชน มุ่งเน้นการเรียนรู้สมัยใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ในการเชื่อมโยงเครือข่ายและกระจายความรู้ที่สะดวกต่อการเข้าถึงและการใช้งาน เป็นแหล่งเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ ประวัติศาสตร์ ดนตรี กีฬา ผ่านสื่อเทคโนโลยีมัลติมีเดีย เช่น อินเทอร์เน็ต (Internet) วีซีดี (VCD) ซีดี (CD) ภาพเคลื่อนไหวและภาพสามมิติ (Animation 3D Technology) การสร้างภาพเสมือนจริง (Virtual Reality) ระบบห้องสมุดดิจิทัล (Digital Library) การประชุมอบรมผ่านเว็บ (Web Conference) แผนที่ความรู้ (Knowledge Map)

7.1 วัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง

7.1.1 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของเยาวชนผ่านสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและหลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจของเยาวชนให้เข้าไปสัมผัสและเรียนรู้อย่างสนุกสนาน

7.1.2 เพื่อสนับสนุนเยาวชนในการเรียนรู้เพื่อค้นหาความชอบและความถนัดของตน นำไปสู่การพัฒนาศักยภาพทางปัญญาของบุคคลและสังคมต่อไป

7.1.3 เพื่อเป็นแหล่งพบปะของเยาวชนแห่งใหม่ที่ทันสมัยและสร้างสรรค์ หลีกเลี่ยงการใช้เวลาในอบายมุข

7.2 สถานที่ตั้ง

อยู่บริเวณสนามหน้าเมืองซึ่งเป็นสวนสาธารณะขนาดใหญ่ใจกลางเมือง การคมนาคมสะดวกและปลอดภัย เยาวชนสามารถเดินทางมาได้ด้วยรถโดยสารประจำทาง รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน และการเดินเท้า ลักษณะอาคารเป็นอาคารสองชั้น พื้นที่ใช้สอยกว่า 2,000 ตารางเมตร มีคาดฟ้าเป็นลานโล่ง ผนังส่วนใหญ่เป็นกระจกใส มองจากภายนอกเห็นผู้เข้าใช้บริการและกิจกรรมภายในที่กำลังดำเนินอยู่อย่างชัดเจน สื่อถึงความทันสมัย มีชีวิตชีวา ปลอดภัย และตรงไปตรงมา การตกแต่งภายในอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชได้รับแรงบันดาลใจจากเยาวชนรุ่นใหม่ในท้องถิ่นซึ่งมาร่วมกันระดมความคิดเห็นเพื่อช่วยกันสร้างให้เป็นพื้นที่ของเยาวชนอย่างแท้จริง โดยได้บทสรุปว่าอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชหรือ CLP เป็นบรรยากาศของ "สวนแห่งความรู้" ออกแบบภายในให้เชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมภายนอกคือสวนสาธารณะที่มีต้นไม้ใหญ่จำนวนมาก การตกแต่งภายในประกอบด้วยสื่ออันหลากหลายบริเวณผนังแต่ละพื้นที่และการจัดแสงสว่างที่เหมาะสมเพื่อสร้างความรู้สึกรอบกายและผ่อนคลายเมื่อสัมผัสโดยรวม มีการเน้นสีสดด้วยเฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ตกแต่งต่าง ๆ ที่มีรูปแบบทันสมัยเพื่อสร้าง

ความรู้สึกมีชีวิตชีวา สร้างบรรยากาศการตื่นตัว กระตือรือร้นเพื่อเรียนรู้ พื้นที่ภายในแบ่งเป็นสองลักษณะ คือ พื้นที่ที่สอดคล้องกับลักษณะกิจกรรมเฉพาะต่างๆ ที่มีการแยกส่วนอย่างชัดเจน และพื้นที่เอนกประสงค์สำหรับทำกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ มีเฟอร์นิเจอร์ที่สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบและเคลื่อนย้ายได้ง่าย

7.3 การบริหารจัดการ

มุ่งเน้นการประสานความร่วมมือกันจากหลากหลายสาขาอาชีพ ได้แก่ เครือข่าย วิทยุและเด็ก นักวิชาการ ประชาชนท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่างๆจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในท้องถิ่น จากส่วนกลาง รวมถึงจากต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นเพื่อส่งเสริมจินตนาการ และสนองตอบการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งของเยาวชน ทีมบริหารจัดการและเจ้าหน้าที่ประจำอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชมีความตั้งใจและทุ่มเท ดูแลเอาใจใส่เยาวชนที่มาใช้บริการอย่างเต็มใจและมีความสุข มีความรู้พร้อมจะตอบคำถามและให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี สามารถดึงดูดให้ประชาชนได้เข้าใช้บริการอย่างคึกคัก สร้างให้เป็นแหล่งพบปะที่สร้างสรรค์ทันสมัยและได้ใจวัยรุ่น การบริหารจัดการมีทิศทางมุ่งพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ เป็นนักสร้างสรรค์ นักผลิตสิ่งใหม่ที่คึกคัก อันจะส่งผลสู่การพัฒนาด้านปัญญาของสังคมต่อไป

7.4 การให้บริการ

อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชเปิดทดลองให้บริการตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2549 เปิดบริการทุกวัน ตั้งแต่เวลา 10.00- 19.00 น. การให้บริการได้แบ่งออกเป็นศูนย์ต่างๆ ดังนี้

7.4.1 ศูนย์การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย โซนตะลอนเน็ตค้นคว้าหาความรู้ในโลกไร้พรมแดน โซนมหาวิทยาลัยไซเบอร์เรียนรู้ทุกศาสตร์จากสื่อมัลติมีเดีย โซนเอทีเอ็มความรู้คลังความรู้สามารถเรียนรู้ได้ 24 ชั่วโมง ห้องสมาธิไอทีเรียนรู้ทุกอย่างเกี่ยวกับไอที

7.4.2 ศูนย์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย ห้องเรียนขาลุยปฏิบัติการ ประเทืองปัญญา ลานแสดงพลังภายใน ลานแสดงพลังภายนอก โซนปัญญามาโชว์เป็นการโชว์ผลงานทุกรูปแบบ

7.4.3 ศูนย์การเรียนรู้ผ่านอักษร ประกอบด้วย ห้องสี่ต้นอักษร ห้องพายุสมอง

7.4.4 ศูนย์การเรียนรู้ผ่านจอ ประกอบด้วย ห้องวิกิวิบับ โซนเรียนรู้ร้อยช่องมีการถ่ายทอดสาระความรู้ผ่านทางจอพลาสมา

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช มีผู้ทำการศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

บุญเรือน เดชเพิ่มสุข (2540) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดอุทยานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพด้านขั้นการเตรียมการ ผู้บริหาร ครูไม่ได้รับการอบรมการจัดอุทยานการศึกษาปัญหา ได้แก่ นโยบายการจัดไม่ชัดเจนแน่นอน บุคลากรไม่มีความรู้เรื่องการจัดอุทยานการศึกษาไม่มีการจัดสรรงบประมาณ สภาพด้านขั้นการดำเนินงาน มีการจัดกิจกรรมโดยพิจารณาความพร้อม หรือความเหมาะสม มีการถ่ายโอนทรัพยากร เน้นการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นแหล่งวิชาการและแหล่งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม มีการปรับแต่งต้นไม้ที่มีอยู่เดิมให้สวยงาม ร่มรื่น สะอาด เปิดให้ประชาชนเข้าพักผ่อนหย่อนใจ เรียนรู้ชื่อพันธุ์ไม้จากป้ายไม่เสียค่าเข้าบริการ ใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่สื่อกลางในการจัดกิจกรรมวิชาการ มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่เหมาะสมโดยการอบรมและนั่งสมาธิ สอนให้รู้จักการอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโดยจัดทำเอกสารแผ่นพับ ปัญหาได้แก่ ขาดคู่มือ ขาดงบประมาณ ไม่มีเวลาประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ขาดบุคลากรในการอำนวยความสะดวกและให้ความรู้แก่ประชาชน ขาดผู้เชี่ยวชาญในแหล่งวิชาการที่มีอยู่ในและใกล้เคียงบริเวณโรงเรียน ครูขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียนโดยใช้อุทยานการศึกษา สภาพด้านขั้นการประเมินติดตามผล ใช้วิธีการประชุมครู ปัญหาได้แก่ ขาดการประเมินติดตามผล และรวบรวมการรายงานผลอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานต้นสังกัด

สกุล จันดี (2551) ได้ทำวิจัยเรื่อง การใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายประเภท เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประเภทศิลปวัฒนธรรมและจารีตประเพณี อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือประเภทอาคารสถานที่ และสิ่งก่อสร้าง อยู่ในระดับปานกลาง และประเภทสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายประเภทเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก

มากไปหาน้อย ได้แก่ ประเภทสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี อยู่ในระดับน้อย รองลงมาคือ ประเภทบุคคลและองค์กรในชุมชน อยู่ในระดับน้อย และประเภทศิลปวัฒนธรรมและจารีตประเพณี อยู่ในระดับน้อย

พรทิพย์ ตรีกรบุตร (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของอุทยานการเรียนรู้เทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของอุทยานการเรียนรู้เทศบาลเมืองพะเยา โดยภาพรวมประชาชนหรือผู้ใช้บริการเห็นว่ามีความคุณภาพการให้บริการในระดับปานกลาง สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านสถานที่ที่ให้บริการ รองลงมา ได้แก่ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ประชาชน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการให้บริการอุทยานการเรียนรู้เทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ประชาชนหรือผู้ใช้บริการพบปัญหาและอุปสรรคดังนี้ ปัญหาอาคารพื้นที่ใช้สอย สถานที่จอดรถ และห้องน้ำไม่เพียงพอต่อการให้บริการ จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอรวมทั้งขาดความรู้และขาดการแนะนำที่ดีพอ จุดให้บริการน้ำดื่มสะอาดไม่เพียงพอ จุดให้บริการโทรศัพท์สาธารณะมีไม่เพียงพอ และขาดแคลนสื่อมัลติมีเดียที่มีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้คือ กำหนดประชากร สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เข้ามาใช้บริการในช่วงเดือน มีนาคม พ.ศ.2557 ตามสถิติการใช้บริการของอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช จำนวน 3,000 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ จำนวน 353 คน ตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ความเชื่อมั่น 95 %

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช จำนวน 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการให้บริการเป็นคำถามปลายเปิด มีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

ขั้น 1 กำหนดสิ่งต้องประเมิน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริการและกิจกรรมต่างๆ ของอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านที่ 1 สื่อการเรียนรู้ ด้านที่ 2 การให้บริการของเจ้าหน้าที่ ด้านที่ 3 การประชาสัมพันธ์ ด้านที่ 4 กระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ และด้านที่ 5 สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

ขั้น 2 ศึกษาทฤษฎีหลักการต่างๆ จากตำรา แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

ขั้น 3 กำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม ประกอบด้วย (1) แบบสอบถามแบบมาตรวัด
ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีระดับคะแนนดังนี้

ระดับคะแนน	แปลความหมาย
5	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
4	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
3	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
2	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

และ (2) แบบสอบถามปลายเปิด

ขั้น 4 สร้างแบบสอบถาม โดยการประมวลเนื้อหาสาระให้ครอบคลุมขอบข่ายที่
เกี่ยวกับอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1
เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม
ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมือง
นครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ด้านสื่อการเรียนรู้ มีข้อคำถาม จำนวน 42 ข้อ
ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับ โซนอินเทอร์เน็ต จำนวน 6 ข้อ โซนสื่อมัลติมีเดีย จำนวน 8 ข้อ
ห้องสัมมนา จำนวน 5 ข้อ โรงภาพยนตร์ จำนวน 7 ข้อ ห้องสมุด จำนวน 10 ข้อ หอศิลป์ร่วมสมัย
เมืองคอน จำนวน 6 ข้อ ด้านที่ 2 การให้บริการของเจ้าหน้าที่ มีข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ ด้านที่ 3
การประชาสัมพันธ์ มีข้อคำถาม 5 ข้อ ด้านที่ 4 กระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ มีข้อคำถาม 7
ข้อ ด้านที่ 5 สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก มีข้อคำถาม 13 ข้อ รวมจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 71
ข้อ โดยจัดทำเป็นแบบสอบถามมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการ
ให้บริการเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม
นอกเหนือจากข้อคำถามที่กำหนดไว้

ขั้น 5 ตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างให้อาจารย์ที่
ปรึกษาทำการตรวจสอบ และนำมาแก้ไข จำนวน 2 ครั้ง โดยส่งทางไปรษณีย์

ขั้น 6 ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า
5 ระดับที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญท่านตรวจสอบ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา
จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) (รายนามผู้เชี่ยวชาญแสดง
ในภาคผนวก ก หน้า 99) โดยผู้เชี่ยวชาญจะตรวจข้อคำถามให้ตรงตามวัตถุประสงค์ รวมทั้ง
ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ต้องการวัด และตรวจสอบข้อคำถามทุกข้อให้มีความถูกต้องตามหลัก
วิชาการ ภาษาที่ใช้ชัดเจนแจ่มแจ้ง เข้าใจตรงกัน และผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม

อยู่ในระดับดีมาก 2 ท่าน ระดับดี 1 ท่าน โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.33 – 1.00 (แบบประเมินคุณภาพแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญในภาคผนวก ก หน้า 110)

เกณฑ์การให้คะแนนการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผู้วิจัยนำข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) แล้วหาค่าเฉลี่ยซึ่งกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

+ 1	ถ้าแน่ใจว่า	รายการสอบถามมีความเหมาะสม
≥ .62	ถ้าไม่แน่ใจว่า	รายการสอบถามมีความเหมาะสม
- 1	ถ้าแน่ใจว่า	รายการสอบถามไม่มีความเหมาะสม

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับข้อคำถามจากการพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC .50 แสดงว่าเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องเชิงเนื้อหาทั้ง 5 ด้าน ซึ่งผลพบว่าข้อคำถามรายข้อมีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.60 – 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกข้อ (ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม แสดงในภาคผนวก ง หน้า 138)

ขั้นที่ 7 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบข้อคำถามให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ข้อคำถามมีความชัดเจนและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามโดยมีการปรับปรุงแบบสอบถามดังนี้

- 7.1 ได้ปรับปรุงข้อคำถามให้กระชับ ชัดเจน
- 7.2 ขยายความในข้อคำถามให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
- 7.3 จัดรูปแบบตารางของแบบสอบถามให้สวยงาม

ขั้นที่ 8 ทดลองใช้แบบสอบถาม หลังจากการปรับปรุงแบบสอบถามตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอแนะ โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับ ปวช.1-3 วิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในงานวิจัยในช่วงระหว่างวันที่ 4 – 8 กุมภาพันธ์ 2557 ผลการทดลองพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจภาษาที่ใช้และเข้าใจข้อคำถามแต่ละหัวข้อเป็นอย่างดี โดยในแบบสอบถามได้ให้กลุ่มตัวอย่างทำเครื่องหมายลงในตารางซึ่งมีให้เลือก 2 ช่อง คือ เข้าใจ/ไม่เข้าใจ ในคำถาม หลังจากทดลองใช้พบว่ากลุ่มตัวอย่างตอบว่า “เข้าใจ” ในคำถามทุกข้อ

ขั้น 9 หลังจากการปรับปรุงแบบสอบถาม ตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอแนะ จึงดำเนินการจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำมาใช้สอบถามความต้องการกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย หน้า 101) แบบสอบถามสมบูรณ์ มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช เป็นแบบสอบถามมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 สื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. โชนอินเทอร์เน็ต	มีข้อคำถามย่อย	6	ข้อ
2. โชนสื่อมัลติมีเดีย	มีข้อคำถามย่อย	8	ข้อ
3. ห้องสัมมนา	มีข้อคำถามย่อย	5	ข้อ
4. โรงภาพยนตร์	มีข้อคำถามย่อย	7	ข้อ
5. ห้องสมุด	ข้อคำถามย่อย	10	ข้อ
6. หอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน	มีข้อคำถามย่อย	6	ข้อ
ด้านที่ 2 การให้บริการของเจ้าหน้าที่	มีข้อคำถามย่อย	10	ข้อ
ด้านที่ 3 การประชาสัมพันธ์	มีข้อคำถามย่อย	5	ข้อ
ด้านที่ 4 กระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ	มีข้อคำถามย่อย	7	ข้อ
ด้านที่ 5 สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	มีข้อคำถามย่อย	13	ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้การให้บริการ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3. การรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอน
ดังนี้

- 3.1 ขอความร่วมมือจากอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช
- 3.2 วัน เวลา ในการแจกและรับแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลระหว่างเดือน
กุมภาพันธ์ 2557 – เดือนเมษายน 2557
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกและรับแบบสอบถามคืน
ด้วยตนเอง จำนวน 353 ฉบับ
- 3.4 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน พบว่า แบบสอบถามจำนวน 360 ฉบับ ได้รับคืน
353 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.06 และมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตรดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}} \times 100$$

4.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชโดยใช้สูตรค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อกำหนดให้ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
 N แทน จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อคำถาม

การวิเคราะห์แบบสอบถาม กำหนดช่วงของค่าเฉลี่ยตามแนวของ จอห์น ดับบลิว เบสท์ และเจมส์ วี คาน์ (Best John W. and Kahn James V. 1993 : 181-182) ดังนี้

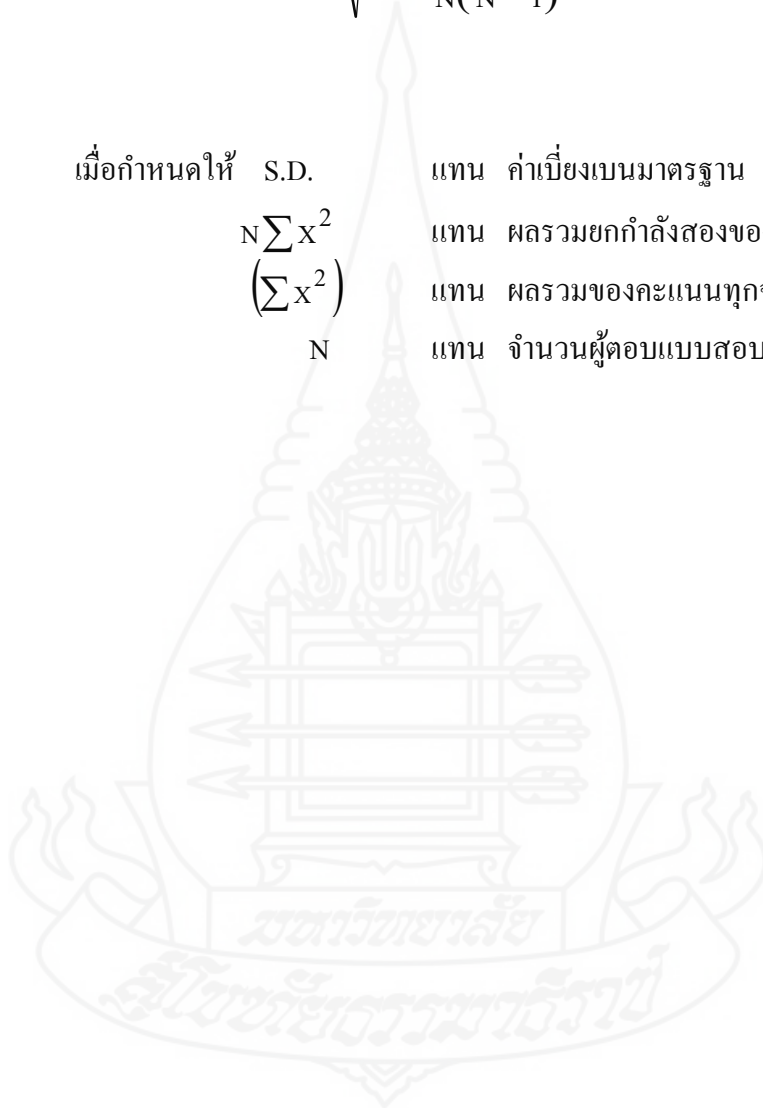
ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 - 5.00	มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	มีความคิดเห็นในระดับมาก
2.50 - 3.49	มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	มีความคิดเห็นในระดับน้อย
1.00 - 1.49	มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

4.3 สูตรค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation-S.D.) (Lafferty Petteer and Rowe

Julain 1995: 561-562)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อกำหนดให้ S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$N\sum X^2$	แทน	ผลรวมยกกำลังสองของคะแนนทุกจำนวน
$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทุกจำนวนยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการให้บริการ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามครอบคลุม เพศ ระดับชั้น การเข้าใช้บริการ ที่ครั้ง/สัปดาห์ เวลาที่เข้าใช้บริการต่อครั้ง จุดประสงค์ในการเข้าใช้บริการ และประทับใจบริการตรงไหนมากที่สุด

ตารางที่ 4.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 353)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1 เพศ	ชาย	180	51.00
	หญิง	173	49.00
2 ระดับชั้น	มัธยมศึกษาปีที่ 1	82	23.20
	มัธยมศึกษาปีที่ 2	51	14.40
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	44	12.50
	มัธยมศึกษาปีที่ 4	17	4.80
	มัธยมศึกษาปีที่ 5	90	25.50
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	69	19.50

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3 เข้าใช้บริการกี่ครั้ง/สัปดาห์		
1-2 ครั้ง/สัปดาห์	202	57.20
3-4 ครั้ง/สัปดาห์	21	5.90
5-6 ครั้ง/สัปดาห์	107	30.30
ทุกวัน	23	6.50
4 เวลาที่ใช้บริการต่อครั้ง		
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	49	13.90
ครั้งละ 1-2 ชั่วโมง	65	18.40
ครั้งละ 3-4 ชั่วโมง	235	66.60
ครั้งละ 5-6 ชั่วโมง	3	0.8
อื่นๆ	1	0.3
5 จุดประสงค์ในการเข้าใช้บริการ		
อ่านหนังสือ	77	21.80
ยืม/คืนหนังสือ	11	3.10
คู่มือมัดติมีเดีย	22	6.20
พักผ่อน	51	14.40
ชมนิทรรศการหอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน	33	9.30
ใช้บริการอินเทอร์เน็ต	118	33.40
อบรมโปรแกรมต่างๆ	5	1.40
ค้นคว้าหาความรู้สำหรับทำรายงาน	20	5.70
ดูภาพยนตร์	16	4.50
6 ประทับใจบริการตรงไหนมากที่สุด		
โซนอินเทอร์เน็ต	135	38.20
โซนคู่มือมัดติมีเดีย	22	6.20
ห้องสัมมนา	7	2.00
โรงภาพยนตร์	45	12.70

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ห้องสมุด	95	26.90
หอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน	49	13.90

ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 49 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.50 รองลงมาก็คือมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 23.20 จำนวนที่เข้าใช้บริการก็ครั้ง/สัปดาห์ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.20 รองลงมาก็คือ 5-6 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 30.30 เวลาที่เข้าใช้บริการต่อครั้ง ครั้งละ 3-4 ชั่วโมงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.60 รองลงมาก็คือน้อยกว่า 1-2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 18.40 จุดประสงค์ในการเข้าใช้บริการ ใช้บริการอินเทอร์เน็ตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.40 รองลงมาก็คืออ่านหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 21.80 ประทับใจบริการตรงไหนมากที่สุด โชนอินเทอร์เน็ตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.20 รองลงมาก็คือห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 26.90

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

2.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม

ตารางที่ 4.2 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม (n = 353)

ด้านที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	ด้านสื่อการเรียนรู้	3.95	.43	มาก
2	ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่	3.83	.63	มาก
3	ด้านการประชาสัมพันธ์	3.97	.60	มาก
4	ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ	3.94	.60	มาก
5	ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	4.02	.54	มาก
	รวม	3.94	.49	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$, S.D.=.49) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X}=4.02$, S.D.=.54) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ($\bar{X}=3.83$, S.D.=.63)

2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช เป็นรายข้อ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.3 - 4.13

2.2.1 ด้านสื่อการเรียนรู้

ตารางที่ 4.3 คิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ด้านสื่อการเรียนรู้ (n = 353)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	โซนอินเตอร์เน็ต	3.87	.51	มาก
2	โซนสื่อมัลติมีเดีย	3.91	.49	มาก
3	ห้องสัมมนา	3.96	.56	มาก
4	โรงภาพยนตร์	3.90	.53	มาก
5	ห้องสมุด	4.00	.52	มาก
6	หอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน	4.03	.58	มาก
รวม		3.94	.44	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ด้านสื่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = .44) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ หอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = .58) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ โซนอินเตอร์เน็ต ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = .51)

1) โชนอินเทอร์เน็ต

ตารางที่ 4.4 คิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมือง นครศรีธรรมราช เกี่ยวกับโชนอินเทอร์เน็ต (n = 353)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอต่อผู้รับบริการ	3.90	.66	มาก
2	ความเร็วของ อินเทอร์เน็ต มีความเหมาะสม	3.77	.76	มาก
3	ความพร้อมของเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อการใช้งาน/ การเรียนรู้ (ฮาร์ดแวร์)	3.90	.77	มาก
4	ความพร้อมของการใช้งานของโปรแกรม คอมพิวเตอร์ที่ให้บริการ (ซอฟต์แวร์)	3.86	.72	มาก
5	ความสะดวกในการเข้าใช้บริการ	3.94	.77	มาก
6	เวลาในการให้บริการ (ต่อครั้ง)	3.81	.81	มาก
รวม		3.87	.51	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช เกี่ยวกับโชนอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$, S.D.=.51) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือความสะดวกในการเข้าใช้บริการ ($\bar{X}=3.94$, S.D.=.77) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือความเร็วของ อินเทอร์เน็ต มีความเหมาะสม ($\bar{X}=3.77$, S.D.=.76)

2) โชนสื่อมวลชน

ตารางที่ 4.5 ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช
เกี่ยวกับ โชนสื่อมวลชน (n = 353)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	สื่อมวลชนมีจำนวนเพียงพอต่อผู้รับบริการ	3.91	.73	มาก
2	สื่อมวลชนมีประสิทธิภาพ	3.91	.73	มาก
3	สื่อมวลชนมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	3.94	.74	มาก
4	สื่อมวลชนมีความทันสมัย	3.91	.82	มาก
5	มีสื่อมวลชนตรงตามความต้องการของนักเรียน	3.81	.74	มาก
6	ความหลากหลายของสื่อมวลชน	3.97	.64	มาก
7	สื่อมวลชนมีความเหมาะสมต่อนักเรียน	3.99	.69	มาก
8	สื่อมวลชนมีความพร้อมใช้งานอยู่เสมอ	3.81	.73	มาก
รวม		3.91	.49	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช เกี่ยวกับ โชนสื่อมวลชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$, S.D.=.49) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ สื่อมวลชนมีความเหมาะสมต่อนักเรียน ($\bar{X}=3.99$, S.D.=.69) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดมี 2 ข้อ คือ มีสื่อมวลชนตรงตามความต้องการของนักเรียน ($\bar{X}=3.81$, S.D.=.74) และสื่อมวลชนมีความพร้อมใช้งานอยู่เสมอ ($\bar{X}=3.81$, S.D.=.73)

3) ห้องสัมมนา

ตารางที่ 4.6 คิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมือง นครศรีธรรมราช เกี่ยวกับห้องสัมมนา (n = 353)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	ขนาดห้องสัมมนาเหมาะสมกับจำนวนผู้ใช้บริการ	3.93	.75	มาก
2	ความพร้อมของอุปกรณ์/เครื่องมือ ที่ให้บริการ	3.92	.75	มาก
3	แสงสว่างในห้องสัมมนาเหมาะสม	4.01	.74	มาก
4	ความเงียบสงบ ปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก	3.87	.86	มาก
5	ความเหมาะสมของสถานที่ให้บริการ	4.07	.76	มาก
	รวม	3.96	.56	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมือง นครศรีธรรมราช เกี่ยวกับห้องสัมมนาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$, S.D.=.56) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ความเหมาะสมของสถานที่ให้บริการ ($\bar{X}=4.07$, S.D.=.76) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ความเงียบสงบ ปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก ($\bar{X}=3.87$, S.D.=.86)

4) โรงภาพยนตร์

ตารางที่ 4.7 คิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมือง นครศรีธรรมราช เกี่ยวกับโรงภาพยนตร์ (n = 353)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	ขนาดโรงภาพยนตร์เหมาะสมกับจำนวนผู้ใช้บริการ	4.02	.74	มาก
2	ความพร้อมของอุปกรณ์/เครื่องมือ ที่ให้บริการ	3.96	.72	มาก
3	ป้ายแสดงโปรแกรมหนังทุกวัน	3.93	.77	มาก
4	หนังสือฉายมีประโยชน์แก่ผู้ใช้บริการ	3.99	.75	มาก
5	แสงสว่างในโรงภาพยนตร์เหมาะสม	3.86	.78	มาก
6	อุณหภูมิในโรงภาพยนตร์เหมาะสม	3.89	.81	มาก
7	เสียงดังรบกวนจากภายนอก	3.62	1	มาก
	รวม	3.90	.53	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช เกี่ยวกับโรงภาพยนตร์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, S.D.=.53) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ขนาดของโรงภาพยนตร์เหมาะสมกับจำนวนผู้ใช้บริการ ($\bar{X}=4.02$, S.D.=.74) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ เสียงดังรบกวนจากภายนอก ($\bar{X}=3.62$, S.D.=1)

5) ห้องสมุด

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมือง นครศรีธรรมราช เกี่ยวกับห้องสมุด (n = 353)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	มีการแยกประเภทหนังสือเป็นหมวดหมู่	4.16	.79	มาก
2	จัดหนังสือเป็นระเบียบเรียบร้อย	4.03	.79	มาก
3	ความหลากหลายของหนังสือ/ตำรา/วารสาร/โสตวัสดุ	4.13	.77	มาก
4	หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ มีความทันสมัยอยู่เสมอ	4.10	.75	มาก
5	คู่มือ/เอกสาร/ป้ายแนะนำการใช้ทรัพยากรห้องสมุด ช่วยให้ท่านทราบและเข้าถึงข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศและบริการของห้องสมุด	4.00	.76	มาก
6	มีสื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ในห้องสมุด	4.00	.76	มาก
7	มีความสะดวกและรวดเร็วของบริการ ยืม-คืน หนังสือ/วารสาร/ตำรา/โสตวัสดุ	3.92	.78	มาก
8	ระยะเวลาการยืมหนังสือ/วารสารต่างๆ จากห้องสมุด มีความเหมาะสม	3.85	.78	มาก
9	มีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นภายในห้องสมุด	4.01	.75	มาก
10	มีโต๊ะ-เก้าอี้เพียงพอสำหรับนั่งอ่านหนังสือ	3.82	.79	มาก
รวม		4.00	.52	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช เกี่ยวกับห้องสมุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, S.D.=.52) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ มีการแยกประเภทหนังสือเป็นหมวดหมู่ ($\bar{X}=4.10$, S.D.=.79) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีโต๊ะ-เก้าอี้เพียงพอสำหรับนั่งอ่านหนังสือ ($\bar{X}=3.82$, S.D.=.79)

6) หอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน

ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช เกี่ยวกับหอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน (n = 353)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	ความน่าสนใจของนิทรรศการ	4.04	.80	มาก
2	ความหลากหลายของนิทรรศการ	4.02	.77	มาก
3	ประโยชน์ที่ได้รับจากนิทรรศการ	4.12	.74	มาก
4	บรรยากาศและความสวยงามของสถานที่	4.05	.78	มาก
5	ที่ตั้งและความเหมาะสมของสถานที่	3.95	.83	มาก
6	การส่งเสริมแลกเปลี่ยนความรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรม	4.01	.79	มาก
รวม		4.03	.58	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช เกี่ยวกับหอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$, S.D.=.58) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือประโยชน์ที่ได้รับจากนิทรรศการ ($\bar{X}=4.12$, S.D.=.74) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ที่ตั้งและความเหมาะสมของสถานที่ ($\bar{X}=3.95$, S.D.=.83)

2.2.2 ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่

ตารางที่ 4.10 คิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมือง นครศรีธรรมราช ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ (n = 353)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความ
1	เจ้าหน้าที่มีจำนวนเพียงพอกับผู้ใช้บริการ	3.81	.84	มาก
2	เจ้าหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดยกด้วยถ้อยคำและน้ำเสียง สุภาพ	3.75	.89	มาก
3	เจ้าหน้าที่เอาใจใส่ กระตือรือร้น และมีความพร้อมใน การให้บริการ	3.70	.87	มาก
4	เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสะดวกรวดเร็ว	3.70	.87	มาก
5	เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถในการให้บริการ เช่น สามารถตอบคำถาม ชี้แจงข้อสงสัย ให้คำแนะนำ ช่วย แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง น่าเชื่อถือ	3.85	.83	มาก
6	เจ้าหน้าที่มีความตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบใน การปฏิบัติหน้าที่	3.80	.89	มาก
7	เจ้าหน้าที่การให้บริการเหมือนกันทุกรายโดยไม่เลือก ปฏิบัติ	3.86	.84	มาก
8	เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานตลอดช่วงการให้บริการ	3.88	.81	มาก
9	เจ้าหน้าที่แต่งกายสุภาพ	3.99	.83	มาก
10	เจ้าหน้าที่ใช้อุปกรณ์เครื่องมือทันสมัยในการให้บริการ	3.95	.82	มาก
	รวม	3.83	.63	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$, S.D.=.63) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือเจ้าหน้าที่แต่งกายสุภาพ ($\bar{X}=3.99$, S.D.=.83) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดมี 2 ข้อ คือ เจ้าหน้าที่เอาใจใส่ กระตือรือร้น และมีความพร้อมในการให้บริการ ($\bar{X}=3.70$, S.D.=.87) และเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสะดวกรวดเร็ว ($\bar{X}=3.70$, S.D.=.87)

2.2.3 ด้านการประชาสัมพันธ์

ตารางที่ 4.11 คิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมือง นครศรีธรรมราช ด้านการประชาสัมพันธ์ (n = 353)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์มีความรวดเร็ว	3.99	.81	มาก
2	ข้อมูลข่าวสารถูกต้อง ตรง	3.94	.80	มาก
3	ข้อมูลข่าวสารมีประโยชน์ น่าสนใจ	4.06	.78	มาก
4	ช่องทางการประชาสัมพันธ์เหมาะสม	3.94	.81	มาก
5	ช่องทางการประชาสัมพันธ์มีความหลากหลาย	3.92	.78	มาก
	รวม	3.97	.60	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$, S.D.=.60) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อมูลข่าวสารมีประโยชน์ น่าสนใจ ($\bar{X}=4.06$, S.D.=.78) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ช่องทางการประชาสัมพันธ์มีความหลากหลาย ($\bar{X}=3.92$, S.D.=.78)

2.2.4 ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ

ตารางที่ 4.12 คิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมือง นครศรีธรรมราช ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ (n = 353)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	บริการมีระบบไม่ยุ่งยาก ชับช้อน	4.05	.73	มาก
2	ความสะดวกในการติดต่อขอใช้บริการ	3.98	.76	มาก
3	ความรวดเร็วในการให้บริการ	3.92	.81	มาก
4	บริการด้วยความครบถ้วน ถูกต้อง	3.91	.78	มาก
5	ความชัดเจนในการอธิบาย ชี้แจง และแนะนำขั้นตอนในการให้บริการด้วยสื่อต่างๆ	4.00	.77	มาก
6	บริการด้วยความเสมอภาคตามลำดับก่อน-หลัง	3.85	.85	มาก
7	การสมัครสมาชิก	3.88	.88	มาก
	รวม	3.94	.60	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$, S.D =.60) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ บริการมีระบบไม่ยุ่งยาก ชับช้อน ($\bar{X}=4.05$, S.D.=.73) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ บริการด้วยความเสมอภาคตามลำดับก่อน-หลัง ($\bar{X}=3.85$, S.D.=.85)

2.2.5 ด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก

ตารางที่ 4.13 คิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมือง นครศรีธรรมราช ด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก (n = 353)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	สถานที่ให้บริการมีความสะอาด	4.04	.82	มาก
2	การจัดสถานที่ที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	4.12	.75	มาก
3	สถานที่ที่มีการระบายอากาศดี	4.17	.77	มาก
4	แสงสว่างมีความเหมาะสม	4.09	.80	มาก
5	สถานที่ของห้องสมุดมีขนาดกว้างพอสำหรับรองรับผู้ใช้บริการ	3.96	.76	มาก
6	จำนวน โต๊ะ- เก้าอี้ ให้บริการเพียงพอต่อผู้ใช้บริการ	3.88	.79	มาก
7	ความเงียบสงบเหมาะแก่การศึกษาค้นคว้า	4.00	.82	มาก
8	สถานที่ให้บริการแต่ละจุดมีความสะดวก	4.02	.77	มาก
9	มุมพักผ่อนของผู้มารับบริการ	4.03	.83	มาก
10	ความปลอดภัย	4.03	.83	มาก
11	อุณหภูมิภายในห้อง	4.06	.77	มาก
12	ผู้แสดงความคิดเห็นชัดเจนและมีอุปกรณ์ ได้แก่ กระดาษ และปากกา	3.97	.83	มาก
13	ห้องน้ำสะอาด และอยู่ในบริเวณที่เหมาะสม	3.94	.84	มาก
	รวม	4.02	.54	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, S.D.=.54) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ สถานที่ที่มีการระบายอากาศดี ($\bar{X}=4.12$, S.D.=.75) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ จำนวน โต๊ะ- เก้าอี้ ให้บริการเพียงพอต่อผู้ใช้บริการ ($\bar{X}=3.88$, S.D.=.79)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการให้บริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการให้บริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ด้านสื่อการเรียนรู้

- 3.1.1 ควรเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้มากกว่านี้ (จำนวน 150 คน)
- 3.1.2 ควรเพิ่มความเร็วของอินเทอร์เน็ต (จำนวน 145 คน)
- 3.1.3 ควรมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทันสมัย (จำนวน 100 คน)
- 3.1.4 ควรเพิ่มหนังสือเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การลดความอ้วน และชีวิต (จำนวน 58 คน)

3.2 ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่

- 3.2.1 ควรแสดงสีน้ำให้อุ้มแอมแจ่มใส (จำนวน 109 คน)
- 3.2.2 ควรพูดจาให้สุภาพมากกว่านี้ (จำนวน 98 คน)
- 3.2.3 บางโซนไม่มีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการ (จำนวน 75 คน)
- 3.2.4 เจ้าหน้าที่บริการซ้ำ ไม่มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ เลือกปฏิบัติเฉพาะผู้ใช้บริการบางราย (จำนวน 53 คน)

3.3 ด้านการประชาสัมพันธ์

- 3.3.1 ควรประชาสัมพันธ์ให้เสียงดัง ฟังชัด พูดไม่เร็วจนเกินไป (จำนวน 76 คน)
- 3.3.2 การประชาสัมพันธ์ควรทั่วถึงทุกจุด (จำนวน 62 คน)
- 3.3.3 ควรมีการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายรูปแบบ (จำนวน 45 คน)
- 3.3.4 ควรมีการประชาสัมพันธ์อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชตามโรงเรียนต่างๆ เพื่อจะได้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย และมีผู้เข้ามาใช้บริการมากยิ่งขึ้น (จำนวน 23 คน)

3.4 ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ

- 3.4.1 ไม่มีความเสมอภาคในการให้บริการตามลำดับก่อนหลัง เช่น ให้บริการผู้ใหญ่ก่อนเด็ก ทุ้งๆที่เด็กมาก่อน (จำนวน 75 คน)

3.5 ด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก

- 3.5.1 ควรเพิ่มจำนวนโต๊ะ และเก้าอี้ ให้เพียงพอแก่ผู้มาใช้บริการ (จำนวน 99 คน)
- 3.5.2 ควรเพิ่มจำนวนห้องน้ำให้มากขึ้น (จำนวน 15 คน)
- 3.5.3 ควรปรับแสงสว่างให้เหมาะสมในแต่ละโซน (จำนวน 8 คน)

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 รูปแบบการวิจัย การวิจัยเชิงสำรวจ

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1.2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

1.2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

- 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นด้านสื่อการเรียนรู้อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช
- 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่อุทยานการเรียนรู้เมือง นครศรีธรรมราช
- 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นด้านการประชาสัมพันธ์อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรี ธรรมราช
- 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช
- 5) เพื่อศึกษาความคิดเห็นด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกอุทยานการเรียนรู้ เมืองนครศรีธรรมราช

1.3 การดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากร/กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เข้ามาใช้บริการในช่วงเดือน มีนาคม พ.ศ.2557 ตามสถิติการใช้บริการของอุทยานการเรียนรู้เมือง

นครศรีธรรมราช จำนวน 3,000 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษา โดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ จำนวน 353 คน ตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ความเชื่อมั่น 95 %

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช จำนวน 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการให้บริการ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองไปยังประชากรและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง แบบสอบถามจำนวน 360 ฉบับ ได้รับคืน 353 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.06 และมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ช่วงเวลาการเก็บข้อมูลระหว่าง เดือนมีนาคม 2557 – เดือนพฤษภาคม 2557

1.3.4 วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.4.1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากที่สุด ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวนที่เข้าใช้บริการ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ เวลาที่เข้าใช้บริการครั้งละ 3-4 ชั่วโมง จุดประสงค์ในการเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ต ประทับใจโซนอินเทอร์เน็ต

1.4.2 ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก รองลงมาคือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ รายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

1) ด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อการบริการอยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1) โซนอินเทอร์เน็ต พบว่ามีความสะดวกในการเข้าใช้บริการ

1.2) โซนสื่อมัลติมีเดีย พบว่าสื่อมัลติมีเดียมีความเหมาะสม และตรง

ต่อความต้องการของผู้เรียน

- 1.3) ห้องสัมมนา พบว่ามีความเหมาะสมของสถานที่ให้บริการ
- 1.4) โรงภาพยนตร์ พบว่าขนาดของโรงภาพยนตร์เหมาะสมกับจำนวน
ผู้ใช้บริการ
- 1.5) ห้องสมุด พบว่ามีการแยกประเภทหนังสือเป็นหมวดหมู่
- 1.6) หอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน พบว่าได้รับชมนิทรรศการที่มี
ประโยชน์
- 2) ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ พบว่าเจ้าหน้าที่แต่งการสุภาพ
- 3) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่าข้อมูล ข่าวสาร มีประโยชน์ น่าสนใจ
- 4) ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ พบว่าการบริการมีระบบ
ไม่ยุ่งยากซับซ้อน
- 5) ด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่าสถานที่มีการระบาย
อากาศดี

2. อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 ด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ด้านสื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน ทั้งนี้เนื่องจากเนื่องจากผู้ที่เข้าใช้บริการหอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในเรื่องศิลปะเป็นพื้นฐาน และชื่นชอบงานจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ ภาพถ่าย สื่อประสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลวรรณ จันทวร (2555) พบว่าความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการส่วนใหญ่ของผู้มาใช้บริการมีความพึงพอใจในด้านการจัดนิทรรศการแสดงผลงานศิลปะมากที่สุด และมีความพึงพอใจในด้านการประชาสัมพันธ์น้อยที่สุด ผู้มาใช้บริการมีความคิดเห็นว่า การที่ประชาชนเข้าไม่ถึงวงการศิลปะและไม่เข้าใจศิลปะร่วมสมัย เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด

2.2 ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เจ้าหน้าที่แต่งกายสุภาพ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ใช้บริการเป็นนักเรียน นักศึกษา ทางอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชจึงสังเกตเห็น

ความสำคัญในเรื่องการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน นักศึกษา และที่สำคัญเจ้าหน้าที่ทุกคนจะต้องให้บริการด้วยความรวดเร็ว แสดงสีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส พุดจาสุภาพ คอยให้บริการด้วยความกระตือรือร้น ไม่เลือกปฏิบัติเฉพาะผู้ใช้บริการบางราย และควรประจำในแต่ละโซนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมล กิจไพศาลรัตนา (2545) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่องการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อบริการของห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าจำนวนผู้ใช้บริการมีเพียงพอ ความรับผิดชอบของผู้ให้บริการ ความกระตือรือร้น ความเต็มใจในการให้บริการ เมื่อผู้ใช้บริการต้องการความช่วยเหลือ ความสามารถของผู้ให้บริการที่มีความรู้ และสามารถช่วยเหลือตอบคำถามได้อย่างเหมาะสมหรือให้คำแนะนำ ผู้ใช้บริการเพื่อเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ต้องการ ได้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ มีบุคลิกภาพเป็นมิตร สุภาพอ่อนน้อม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นองค์ประกอบสำคัญที่แสดงถึงหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ให้บริการ

2.3 ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ด้านการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อมูล ข่าวสาร มีประโยชน์น่าสนใจ ทั้งนี้เนื่องจากการส่งเสริมแนะนำบริการ การประชาสัมพันธ์ ผู้ดำเนินการจะต้องให้ข้อมูลข่าวสารในเชิงบวกแก่ ผู้รับบริการ หรือผู้ใช้ทั้งในด้านคุณภาพการบริการ และภาพลักษณ์ของการบริการ ผ่านทางสื่อต่างๆ เพื่อให้ผู้รับบริการ หรือผู้ใช้ได้นำข้อมูลเหล่านี้ไปช่วยประเมินเพื่อตัดสินใจในการบริการต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพพร เพียรพิกุล (2547) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการในห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าการสื่อสารประชาสัมพันธ์มีความรวดเร็ว มีป้ายประชาสัมพันธ์ บอร์ดข่าวสารต่างๆ และเอกสารแผ่นพับแนะนำการใช้บริการ ห้องสมุดก็มีความสำคัญอย่างมากในการส่งเสริม และการประชาสัมพันธ์การใช้ห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.4 ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บริการมีระบบไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่จะต้องมีการจัดลำดับขั้นตอนให้เป็นระบบมีการเรียงลำดับก่อนหลังมีการจัดลำดับก่อน ให้มีความเสมอภาคในทุกเพศทุกวัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรณา พิทยาภรณ์ศิลป์ และคณะ (2548) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ที่มีต่อการบริการของกองห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ พบว่าในด้านความพึงพอใจต่อกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการของบุคลากรผู้ให้บริการห้องสมุดมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อ ได้แก่ การให้บริการตามลำดับก่อนหลัง ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือและสามารถให้คำตอบที่ต้องการได้ ความรวดเร็วของบริการที่ได้รับ การอยู่ประจำของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ จำนวนเจ้าหน้าที่เพียงพอต่อการให้บริการ และเจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ

2.5 ด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานที่มีการระบายอากาศดี ทั้งนี้เนื่องจากอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชมีผู้มาใช้บริการจำนวนมาก การระบายอากาศและความสะอาดจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อผู้มาใช้บริการ ในแต่ละโซนรวมถึงห้องน้ำจะต้องมีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ และนอกจากนี้จำนวนโต๊ะและเก้าอี้จะต้องมีจำนวนเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมรัตน์ อนวัช (2550) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่องการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อบริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่าผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อความสะอาดและความเป็นระเบียบภายในห้องสมุดมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าห้องสมุดมีการทำความสะอาดอยู่เสมอ จึงทำให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นไปตามคุณลักษณะที่ดีของห้องสมุดดังที่ ทองอยู่ แก้วไทรสะ (2543) ได้กล่าวว่าบรรยากาศภายในห้องสมุดเป็นสิ่งสำคัญในการดึงดูดให้คนเข้ามาใช้บริการ ดังนั้นห้องสมุดควรจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้ใช้บริการอยากเข้ามาศึกษาค้นคว้า และใช้เวลาในห้องสมุด เช่น การมีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ มีการจัดแต่งมุมต่างๆ ให้น่าสนใจ เช่น มุมอ่านหนังสือ มุมนิทรรศการ มุมโสตทัศนูปกรณ์ มุมสำหรับค้นคว้าวิจัย หรือทำงานกลุ่ม มีการทำความสะอาดภายในบริเวณต่างๆ อย่างสม่ำเสมอรวมถึงตัวอาคาร พื้นที่ทางเดิน ห้องน้ำ และมีมาตรการในการป้องกันการส่งเสียงรบกวนผู้อื่น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชด้านสื่อการเรียนรู้ ในส่วนของโซนอินเทอร์เน็ต ระดับน้อยที่สุด ดังนั้นทางอุทยานฯ จึงควรเพิ่มความเร็วของระบบอินเทอร์เน็ตให้เร็วยิ่งขึ้น

3.1.2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ในส่วนของเจ้าหน้าที่เอาใจ

ไล่ กระตือรือร้น และมีความพร้อมในการให้บริการ และเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความรวดเร็ว ระดับน้อยที่สุด ดังนั้นเจ้าหน้าที่จะต้องบริการด้วยความรวดเร็ว แสดงสีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส พุดจาด้วยน้ำเสียงที่สุภาพ ประจำอยู่ในโซนที่ตนรับผิดชอบอยู่เสมอ ผู้บริหารควรจัดโครงการอบรมเจ้าหน้าที่ของอุทยานฯ หรือจัดโครงการทัศนศึกษาดูงาน ณ อุทยานการเรียนรู้อื่นที่ได้รับการประเมินมาตรฐานแล้ว

3.1.3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชด้านการประชาสัมพันธ์ ในส่วนของช่องทางบริการประชาสัมพันธ์มีความหลากหลาย ระดับน้อยที่สุด ดังนั้นในการประชาสัมพันธ์แต่ละวันควรสร้างตารางกิจกรรมให้ชัดเจน และมีข้อมูลที่หลากหลายก่อนจะทำการประชาสัมพันธ์

3.1.4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ ในส่วนของบริการด้วยความเสมอภาคตามลำดับก่อน-หลัง ระดับน้อยที่สุด ดังนั้นเจ้าหน้าที่ควรมีความเสมอภาคในการให้บริการตามลำดับก่อนหลัง มีการจัดเรียงลำดับการให้บริการที่เป็นระบบ ควรจัดลำดับว่าใครมาก่อน ใครมาหลังแล้วบริการตามลำดับ

3.1.5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก ในส่วนของจำนวนโต๊ะ-เก้าอี้ ให้บริการเพียงพอต่อผู้ใช้บริการ ระดับน้อยที่สุด ดังนั้นทางอุทยานฯ ควรจัดสรรงบประมาณ เพื่อมาจัดซื้อโต๊ะ-เก้าอี้ให้เพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่น้อยที่สุด จึงควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาความพึงพอใจการให้บริการของเจ้าหน้าที่อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ จันทวร (2555) การบริหารจัดการหอศิลป์ของรัฐ สาขาวิชาทัศนศิลป์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
- กิดานันท์ มลิทอง (2544) สื่อการสอนและฝึกอบรม จากสื่อพื้นฐานถึงสื่อดิจิทัล กรุงเทพมหานคร
อรุณการพิมพ์
- เกศินี โชติกเสถียร (2533) เอกสารประกอบการสอน เทคโนโลยี 320 การใช้เทคโนโลยีการสอนใน
ห้องเรียน ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒประสานมิตร
- โกวิท วรพิพัฒน์ (2536) “อุทยานการศึกษา” สยามรัฐ 17 หน้า 3
- กระทรวงศึกษาธิการ (2542) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กรุงเทพมหานคร
คุรุสภาลาดพร้าว
- _____. (2545) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2545 กรุงเทพมหานคร องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- _____. (2545) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554 กรุงเทพมหานคร
คุรุสภาลาดพร้าว
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2535) แนวทางการดำเนิน โครงการจัดอุทยานการศึกษา
กรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ
- _____. (2537) โครงสร้างบทบาทหน้าที่และภารกิจของหน่วยงานสังกัดกรมการศึกษานอก
โรงเรียน กรุงเทพมหานคร : บริษัท ประชาชน จำกัด
- _____. (2540) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรุงเทพมหานคร
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- กรมป่าไม้ (2535) รายงานประจำปีกรมป่าไม้ 2534 กรุงเทพมหานคร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- กรมวิชาการ (2526) คู่มือการบริหารการใช้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524
กรุงเทพมหานคร คุรุสภา
- จรรยา เรืองมาลัย และคณะ (2533) การประยุกต์วัฒนธรรมและเทคโนโลยีการสอน ระดับ
ประถมศึกษา เอกสารสัมมนาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน (2543) *การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด*
กรุงเทพมหานคร คุรุสภาลาดพร้าว
- ชนิดา วิษะมิตนันท์ (2541) *การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน หน่วยงานนิเทศก์กรมสามัญ*
ศึกษา สงขลา เขตการศึกษา 3
_____. (2541) *การใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น หน่วยงานนิเทศก์กรมสามัญศึกษา สงขลา*
เขตการศึกษา 3
- โชติ เอกศศิธร (2536) “อุทยานการศึกษา” ลานพ่อย 11
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2526) *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*
พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ยูนิเน็ตโปรดักชั่น
_____. (2546) *การผลิตชุดการเรียนรู้ทางอิเล็กทรอนิกส์ กรุงเทพมหานคร เอ็มพันธ์*
- ชัยพจน์ รักราม (2542) “แหล่งการเรียนรู้” วารสารวิชาการ 2,12 (กันยายน): 19-21
- เขาวี โรจนแสง (2542) *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารการตลาด นนทบุรี มหาวิทยาลัย*
มหาวิทาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ดวงใจ ไตรถาวรทรัพย์ (2549) *อุทยานการเรียนรู้สำหรับคนรุ่นใหม่ วิเคราะห์กรณีศึกษาที่เคปาร์ค*
กรุงเทพมหานคร อุทยานการเรียนรู้ TK Park
- ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2554) “ศูนย์การเรียนรู้และแหล่งความรู้สำหรับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน” ใน
เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยที่ 7 นนทบุรี
มหาวิทาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ทิพย์เกสร บุญอุไร (2547) “ระบบการสอนร่วมสมัย” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีการ*
สอน หน่วยที่ 5 นนทบุรี มหาวิทาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ทิสนา แคมมณี (2550) *วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทาลัย*
- ทองอยู่ แก้วไทรชะ (2543) *การจัดการบริหาร และการบริการของห้องสมุด เพื่อดำเนินการตาม*
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ห้องสมุด
- เชียรชัย เอี่ยมวรเมธ (2536) *พจนานุกรมภาษาอังกฤษ-ไทย (ฉบับใหม่) พิมพ์ครั้งที่ 3*
กรุงเทพมหานคร รวมสานต์
- นฤมล ดันธสุเรศรัษฐ์ (2533) *เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาและการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน*
หน่วยที่ 1-7 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- นฤมล กิจไพศาลรัตนนา (2545) *รายงานการวิจัยเรื่องการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มี*
ต่อบริการของห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทาลัย ข่าวสารห้องสมุดใน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทาลัย

- นิพนธ์ สุขปรีดี (2538) *โสตทัศนศึกษา* กรุงเทพมหานคร แพร่วิทยา
- นพพร เพียรพิกุล (2547) “ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการในห้องสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่” *วารสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่* 10: 112-120. /
- น้ำทิพย์ วิภาวิน (2547) *ห้องสมุดมีชีวิต พิมพ์ครั้งที่ 2* นนทบุรี รุ่งโรจน์อินเตอร์กรุ๊ป
- บุญเกื้อ ควรหาเวช (2542) *นวัตกรรมการศึกษา* นนทบุรี ภาควิชาเทคโนโลยี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- บุญถิ่น โยระไชยสาร (2536) “ห้องสมุดในอุทยานการศึกษาเกาหลี” *มติชน* (11 เมษายน 2536) หน้า 11
- บุญเรือน เดชเพิ่มสุข (2540) “การศึกษาสภาพปัญหาการจัดอุทยานการศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- บุญเลิศ มาแสง (2532) *นอกรั้วโรงเรียน กระบวนการ การศึกษานอกโรงเรียนเข้าไปหล่อหลอม ตนเองและสังคม* กรุงเทพมหานคร การศาสนา
- ประยอม แสงสว่าง (2539) *การบริหารการศึกษาเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 4* กรุงเทพมหานคร ประยูรวงศ์
- ประหยัด จิระวรพงศ์ (2529) *หลักการและทฤษฎีเทคโนโลยีทางการศึกษา* กรุงเทพมหานคร ศิลปาบรรณาการ
- _____. (2535) *เทคโนโลยี 30 เทคโนโลยีทางการสอน* นครสวรรค์ แสงศิลป์การพิมพ์
- ปรีชา นิพนธ์พิทยา (2535) *การประถมศึกษากับการพัฒนา พิมพ์ครั้งที่ 3* กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครการพิมพ์
- พรรณี ชุติวัดนชาดา (2555) “การบริการดี เป็นอย่างไร” จาก <http://sabaisabai.20m.com/sabai-goodservice.html>
- พิชา พิทยจรูดี (2537) “สวนสาธารณะที่พักผ่อนในเมือง” *เอกสารประกอบการสัมมนาชุดที่ 1 สัมมนาหัวหน้าอุทยานแห่งชาติครั้งที่ 1* กรมป่าไม้ 23-30 กรกฎาคม 2537
- พุทธทาสภิกขุ (2536) *ชีวิต ผลงาน หลักธรรมพุทธทาสภิกขุ* กรุงเทพมหานคร ธรรมสภา
- พรทิพย์ ธรรมบุตร (2553) “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของอุทยานการเรียนรู้เทศบาลเมืองพะเยา” *วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลักราชภัฏเชียงราย*

- ราชบัณฑิตยสถาน (2546) *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร
 นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์
- ลัดดา สุขปรีดี (2534) *โศดท์ศนศึกษา* กรุงเทพมหานคร แพรววิทยา
- วิจิตร ศรีสอาน และนิพนธ์ สุขปรีดี (2530) “อุทยานการศึกษา” ใน *เอกสารประกอบชุดวิชาการ
 พัฒนาและการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน* หน่วยที่ 13 นนทบุรี
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- วรลักษณ์ รัตติกาลชาลากร (2535) “การใช้แหล่งชุมชนประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา
 ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
 ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- วิชัย ราษฎร์ศิริ (2534) *หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
 ไทยวัฒนาพานิช
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2546) *การบริหารการตลาดยุคใหม่* กรุงเทพมหานคร ชรรมสาร
- ศุภนิษฐ์ โชครัตนชัย (2546) *การตลาดสำหรับบริการ* กรุงเทพมหานคร วิญญูชน
- สมิต สัจฉกร (2542) *การต้อนรับและบริการที่เป็นเลิศ* กรุงเทพมหานคร วิญญูชน
- สกุล จันดี (2551) “การใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาชัยภูมิ เขต 1” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันจิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ*
- สัมพันธ์ พลันสังเกต (2546) “ห้องสมุดที่มีชีวิต” *วารสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ* 1:
 16-19
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539) *คู่มือประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อน
 ประถมศึกษา* กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2533) *คู่มือนักศึกษา* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุทิน เนียมพลับ (2532) *การประถมศึกษาและการประมประชาบาล* พิมพ์ครั้งที่ 9 ราชบุรี
 วิศวกรรมพิมพ์
- สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2545) *วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และ
 การเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ภาพพิมพ์
- สมมิตร สรรพอาไพ (2541) “ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน เฉลิมราชกุมารี ใน
 ภาควิชาวันออกเฉียงเหนือ” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*

- อัมรัตน์ อนวัช (2550) รายงานการวิจัยเรื่องการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อบริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- อุดมการ สมานประชาธรรม (2536) “ทำอุทยานการศึกษาในมัธยมได้หรือ” สารพัฒนาหลักสูตร 12 (เมษายน-พฤษภาคม): 83
- อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช (2555) “อุทยานการเรียนรู้โครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖0 ปี” จาก http://www.marclp.com/mainpage.php?file=main_about.php
- อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2545) ยอดกลยุทธ์การจัดการกับชั้นเรียน กรุงเทพมหานคร เอ็กซ์เปอร์เน็ทบุ๊กส์
- อรศรี งามวิทยาพงศ์ และคณะ (2553) ปัจจัยที่เอื้อและที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน :กรณีศึกษาแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน กรุงเทพมหานคร สถาบันการจัดการแบบองค์รวมสนับสนุนโดยแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
- อรณา พิทยาภรณ์ศิลป์ และคณะ (2548) รายงานการวิจัยเรื่องความพึงพอใจที่มีต่อการบริการของห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ กองสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร (2541) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยศูนย์การเรียนรู้คอมพิวเตอร์สำหรับเด็กอนุบาล กรุงเทพมหานคร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Best, John w., and James V Kahn. (1993). *Research in Education*. New Jersey: Prentice Hall.
- Don A. Welty and Dorothy R. Welty. (1976). *The Teacher Aide in the Instruction Team*. Glencoe: Mcgraw-Hill
- Good, C. V. (1993). *Dictionary of Education*. New York: Mc Graw-Hill.
- Jarolimck, J. (1997). *Teaching and Learning in Elementary school Columbers*: Ohio Prentice-Hell.
- Kenworthy, Leonard S. (1992). *Guide to Social Studies Teaching in Secondary Schoo*. Belmont California: woodwarth.
- Kotler. (2000). *Marketing Managememt*. (6 th ed). Englewood N.J: Prentice-Hall.
- Lafferty, Peter, and Julian Rowe, (1993). *The Dictionary of Science*. New York: Simon & Schuster
- Michaclis, John U (1992) *Social Studies For Children in a Democracy Recent Trends and Development Englewood Cliffs*. New Jersey: Prentic-Hall.

Olsen, Edward G. (1992). *School and Community*. New Jersey: Prentice-Hill.

Prager,C. (1991). “Learning Centers for the 1991’s” [Online] 1991 Available from :
<http://eric.gov>[1 July 2007]

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม**เรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้
เมืองนครศรีธรรมราช****คำชี้แจง**

1. การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

3. ความคิดเห็นของท่านและข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ จะเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านเพื่อใช้ประโยชน์เฉพาะงานวิจัยเท่านั้น

4. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านสื่อการเรียนรู้
2. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่
3. ด้านการประชาสัมพันธ์
4. ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ
5. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการให้บริการ

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ธีระพงศ์ แก้วทอง

ผู้วิจัย

แบบสอบถาม

ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้
เมืองนครศรีธรรมราช

*****

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด เพื่อความคิดเห็นของนักเรียนจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการพัฒนา ปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อพัฒนาด้านการให้บริการของอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชต่อไป

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ท่านศึกษาในระดับใด

มัธยมศึกษาปีที่ 1

มัธยมศึกษาปีที่ 4

มัธยมศึกษาปีที่ 2

มัธยมศึกษาปีที่ 5

มัธยมศึกษาปีที่ 3

มัธยมศึกษาปีที่ 6

3. ท่านเข้าใช้บริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชกี่ครั้ง/สัปดาห์

1 – 2 ครั้ง/สัปดาห์

3 – 4 ครั้ง/สัปดาห์

5 – 6 ครั้ง/สัปดาห์

ทุกวัน

4. เวลาที่ท่านในการเข้าใช้บริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชต่อครั้ง

น้อยกว่า 1 ชั่วโมง

ครั้งละ 1-2 ชั่วโมง

ครั้งละ 3-4 ชั่วโมง

ครั้งละ 5-6 ชั่วโมง

อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. ท่านมีจุดประสงค์ใดในการเข้าใช้บริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช (ได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ อ่านหนังสือ	☐ ใช้บริการอินเทอร์เน็ต
☐ ยืม/คืนหนังสือ	☐ อบรมโปรแกรมต่างๆ
☐ คู่มือมัลติมีเดีย	☐ ค้นคว้าหาความรู้สำหรับทำรายงาน
☐ พักผ่อน	☐ ดูภาพยนตร์
☐ ชมนิทรรศการหรือศิลปะร่วมสมัยเมืองคอน	

6. ท่านชอบและประทับใจบริการของอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชตรงไหนมากที่สุด

☐ โซนอินเทอร์เน็ต	☐ โรงภาพยนตร์
☐ โซนสื่อมัลติมีเดีย	☐ ห้องสมุด
☐ ห้องสัมมนา	☐ หอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับประเมินที่ตรงกับความคิดเห็นที่มีต่อการให้บริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช โดยแปลความหมายระดับความคิดเห็นจากค่าน้ำหนักดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ด้านสื่อการเรียนรู้					
1.1 โซนอินเทอร์เน็ต					
1.1.1 มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอต่อผู้รับบริการ					
1.1.2 ความเร็วของ อินเทอร์เน็ต มีความเหมาะสม					
1.1.3 ความพร้อมของเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อการใช้งาน/ การเรียนรู้ (ฮาร์ดแวร์)					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.1.4 ความพร้อมของการใช้งานของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการ (ซอฟต์แวร์)					
1.1.5 ความสะดวกในการเข้าใช้บริการ					
1.1.6 เวลาในการให้บริการ (ต่อครั้ง)					
1.2 โชนสื่อมัลติมีเดีย					
1.2.1 มัลติมีเดียมีจำนวนเพียงพอต่อผู้รับบริการ					
1.2.2 สื่อมัลติมีเดียมีประสิทธิภาพ					
1.2.3 สื่อมัลติมีเดียมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย					
1.2.4 สื่อมัลติมีเดียมีความทันสมัย					
1.2.5 มีสื่อมัลติมีเดียตรงตามความต้องการของนักเรียน					
1.2.6 ความหลากหลายของสื่อมัลติมีเดีย					
1.2.7 สื่อมัลติมีเดียมีความเหมาะสมต่อนักเรียน					
1.2.8 สื่อมัลติมีเดียมีความพร้อมใช้งานอยู่เสมอ					
1.3 ห้องสัมมนา					
1.3.1 ขนาดห้องสัมมนาเหมาะสมกับจำนวนผู้ให้บริการ					
1.3.2 ความพร้อมของอุปกรณ์/เครื่องมือ ที่ให้บริการ					
1.3.3 แสงสว่างในห้องสัมมนาเหมาะสม					
1.3.4 ความเงียบสงบ ปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก					
1.3.5 ความเหมาะสมของสถานที่ให้บริการ					
1.4 โรงภาพยนตร์					
1.4.1 ขนาดโรงภาพยนตร์เหมาะสมกับจำนวนผู้ให้บริการ					
1.4.2 ความพร้อมของอุปกรณ์/เครื่องมือ ที่ให้บริการ					
1.4.3 ป้ายแสดงโปรแกรมหนังทุกวัน					
1.4.4 หนังสือขายมีประโยชน์แก่ผู้ให้บริการ					
1.4.5 แสงสว่างในโรงภาพยนตร์เหมาะสม					
1.4.6 อุณหภูมิในโรงภาพยนตร์เหมาะสม					
1.4.7 เสียงดังรบกวนจากภายนอก					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.5 ห้องสมุด					
1.5.1 มีการแยกประเภทเป็นหมวดหมู่					
1.5.2 จัดหนังสือเป็นระเบียบเรียบร้อย					
1.5.3 ความหลากหลายของหนังสือ/ตำรา/วารสาร/โสตวัสดุ					
1.5.4 หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ มีความทันสมัยอยู่เสมอ					
1.5.5 คู่มือ/เอกสาร/ป้ายแนะนำการใช้ทรัพยากรห้องสมุด ช่วยให้ท่านทราบและเข้าถึงข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศและบริการของห้องสมุด					
1.5.6 มีสื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ในห้องสมุด					
1.5.7 มีความสะดวกและรวดเร็วของบริการ ยืม-คืน หนังสือ/วารสาร/ตำรา/โสตวัสดุ					
1.5.8 ระยะเวลาการยืมหนังสือ/วารสารต่างๆ จากห้องสมุดมีความเหมาะสม					
1.5.9 มีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นภายในห้องสมุด					
1.5.10 มีโต๊ะ-เก้าอี้เพียงพอสำหรับนั่งอ่านหนังสือ					
1.6 หอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน					
1.6.1 ความน่าสนใจของนิทรรศการ					
1.6.2 ความหลากหลายของนิทรรศการ					
1.6.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากนิทรรศการ					
1.6.4 บรรยากาศและความสวยงามของสถานที่					
1.6.5 ที่ตั้งและความเหมาะสมของสถานที่					
1.6.6 การส่งเสริมแลกเปลี่ยนความรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรม					
2. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่					
2.1 เจ้าหน้าที่มีจำนวนเพียงพอกับผู้ใช้บริการ					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2.2 เจ้าหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดยาด้วยถ้อยคำและน้ำเสียงสุภาพ					
2.3 เจ้าหน้าที่เอาใจใส่ กระตือรือร้น และมีความพร้อมในการให้บริการ					
2.4 เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสะดวกรวดเร็ว					
2.5 เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถในการให้บริการ เช่น สามารถตอบคำถาม ชี้แจงข้อสงสัย ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง น่าเชื่อถือ					
2.6 เจ้าหน้าที่มีความตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่					
2.7 เจ้าหน้าที่การให้บริการเหมือนกันทุกรายโดยไม่เลือกปฏิบัติ					
2.8 เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานตลอดช่วงการให้บริการ					
2.9 เจ้าหน้าที่แต่งกายสุภาพ					
2.10 เจ้าหน้าที่ใช้อุปกรณ์เครื่องมือทันสมัยในการให้บริการ					
3. ด้านการประชาสัมพันธ์					
3.1 การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์มีความรวดเร็ว					
3.2 ข้อมูลข่าวสารถูกต้องเที่ยงตรง					
3.3 ข้อมูลข่าวสารมีประโยชน์ น่าสนใจ					
3.4 ช่องทางการประชาสัมพันธ์เหมาะสม					
3.5 ช่องทางการประชาสัมพันธ์มีความหลากหลาย					
4. ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ					
4.1 บริการมีระบบไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน					
4.2 ความสะดวกในการติดต่อขอใช้บริการ					
4.3 ความรวดเร็วในการให้บริการ					
4.4 บริการด้วยความครบถ้วน ถูกต้อง					
4.5 ความชัดเจนในการอธิบาย ชี้แจง และแนะนำขั้นตอนในการให้บริการด้วยสื่อต่างๆ					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
4.6 บริการด้วยความเสมอภาคตามลำดับก่อน-หลัง					
4.7 การสมัครสมาชิก					
5. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก					
5.1 สถานที่ให้บริการมีความสะอาด					
5.2 การจัดสถานที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
5.3 สถานที่มีการระบายอากาศดี					
5.4 แสงสว่างมีความเหมาะสม					
5.5 สถานที่ของห้องสมุดมีขนาดกว้างพอสำหรับรอง ผู้ใช้บริการ					
5.6 จำนวน โต๊ะ- เก้าอี้ ให้บริการเพียงพอต่อผู้ใช้บริการ					
5.7 ความเงียบสงบเหมาะแก่การศึกษาค้นคว้า					
5.8 สถานที่ให้บริการแต่ละจุดมีความสะดวก					
5.9 มุมพักผ่อนของผู้มารับบริการ					
5.10 ความปลอดภัย					
5.11 อุณหภูมิภายในห้อง					
5.12 ผู้แสดงความคิดเห็นชัดเจนและมีอุปกรณ์ ได้แก่ กระดาษและปากกา					
5.13 ห้องน้ำสะอาด และอยู่ในบริเวณที่เหมาะสม					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการให้บริการ

1. ด้านสื่อการเรียนรู้

.....
.....
.....

2. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่

.....
.....
.....

3. ด้านการประชาสัมพันธ์

.....
.....
.....

4. ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ

.....
.....
.....

5. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

.....
.....
.....

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
ธีระพงศ์ แก้วทอง
ผู้วิจัย

ภาคผนวก ค

ผลการประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม

แบบประเมินความสอดคล้อง

เรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้
เมืองนครศรีธรรมราช

เรียน ดร.จุฬารัตน์ บุษบงก์
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ตามที่ ดร.จุฬารัตน์ บุษบงก์ ได้ให้ความเมตตาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความสอดคล้องของ
แบบสอบถามประกอบการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยาน
การเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช นั้น

กระผมขอส่งแบบประเมินมาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาประเมินแบบสอบถามฉบับนี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นายธีระพงศ์ แก้วทอง

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้ให้ท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาข้อความสำหรับการวิจัย

แต่ละข้อความมีความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระในการวิจัยหรือไม่โดย

1. ถ้าเห็นว่าสอดคล้อง   โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง + 1
2. ถ้าไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง   โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 0
3. ถ้าไม่เห็นว่าเป็นหรือไม่สอดคล้อง   โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง - 1

และโปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี)

แบบสอบถาม
เรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้
เมืองนครศรีธรรมราช

ผู้ศึกษา : นายธีระพงศ์ แก้วทอง
 แขนงวิชา : เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
 สาขาวิชา : ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

คำชี้แจง

1. การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช
3. ความคิดเห็นของท่านและข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ จะเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านเพื่อใช้ประโยชน์เฉพาะงานวิจัยเท่านั้น
4. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านสื่อการเรียนรู้
2. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่
3. ด้านการประชาสัมพันธ์
4. ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ
5. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการให้บริการ

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
 ธีระพงศ์ แก้วทอง
 ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป

1. เพศ

 ชาย

 หญิง

2. ท่านศึกษาในระดับใด

 มัธยมศึกษาปีที่ 1

 มัธยมศึกษาปีที่ 4

 มัธยมศึกษาปีที่ 2

 มัธยมศึกษาปีที่ 5

 มัธยมศึกษาปีที่ 3

 มัธยมศึกษาปีที่ 6

3. ท่านเข้าใช้บริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชกี่ครั้ง/สัปดาห์

 1-2 ครั้ง/สัปดาห์

 3-4 ครั้ง/สัปดาห์

 5-6 ครั้ง/สัปดาห์

 ทุกวัน

4. เวลาที่ท่านในการเข้าใช้บริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชต่อครั้ง

 น้อยกว่า 1 ชั่วโมง

 ครั้งละ 1-2 ชั่วโมง

 ครั้งละ 3-4 ชั่วโมง

 ครั้งละ 5-6 ชั่วโมง

 อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. ท่านมีจุดประสงค์ใดในการเข้าใช้บริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช (ได้มากกว่า 1 ข้อ)

 อ่านหนังสือ

 ใช้บริการอินเทอร์เน็ต

 ยืม/คืนหนังสือ

 อบรมโปรแกรมต่างๆ

 คู่มือมัลติมีเดีย

 ค้นหาหาความรู้สำหรับทำรายงาน

 พักผ่อน

 ดูภาพยนตร์

 ชมนิทรรศการหอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน

6. ท่านชอบและประทับใจบริการของอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชตรงไหนมากที่สุด

 โซนอินเทอร์เน็ต

 โรงภาพยนตร์

 โซนคู่มือมัลติมีเดีย

 ห้องสมุด

 ห้องสัมมนา

 หอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้
เมืองนครศรีธรรมราช

รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านสื่อการเรียนรู้				
1.1 โชนอินเทอร์เน็ต				
1.1.1 มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอต่อผู้รับบริการ	✓			
1.1.2 ความเร็วของ อินเทอร์เน็ต มีความเหมาะสม	✓			
1.1.3 ความพร้อมของเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อการใช้งาน/การเรียนรู้ (ฮาร์ดแวร์)	✓			
1.1.4 ความพร้อมของการใช้งานของ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการ (ซอฟต์แวร์)	✓			
1.1.5 ความสะดวกในการเข้าใช้บริการ	✓			
1.1.6 เวลาในการให้บริการ (ต่อครั้ง)	✓			
1.2 โชนสื่อมัลติมีเดีย				
1.2.1 มัลติมีเดียมีจำนวนเพียงพอต่อผู้รับบริการ	✓			
1.2.2 สื่อมัลติมีเดียมีประสิทธิภาพ	✓			
1.2.3 สื่อมัลติมีเดียมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	✓			
1.2.4 สื่อมัลติมีเดียมีความทันสมัย	✓			
1.2.5 มีสื่อมัลติมีเดียตรงตามความต้องการของนักเรียน	✓			
1.2.6 ความหลากหลายของสื่อมัลติมีเดีย	✓			
1.2.7 สื่อมัลติมีเดียมีความเหมาะสมต่อนักเรียน	✓			
1.2.8 สื่อมัลติมีเดียมีความพร้อมใช้งานอยู่เสมอ	✓			
1.3 ห้องสัมมนา				
1.3.1 ขนาดห้องสัมมนาเหมาะสมกับจำนวนผู้ให้บริการ	✓			
1.3.2 ความพร้อมของอุปกรณ์/เครื่องมือ ที่ให้บริการ	✓			
1.3.3 แสงสว่างในห้องสัมมนาเหมาะสม	✓			
1.3.4 ความเงียบสงบ ปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก	✓			
1.3.5 ความเหมาะสมของสถานที่ให้บริการ	✓			
1.4 โรงภาพยนตร์				
1.4.1 ขนาดโรงภาพยนตร์เหมาะสมกับจำนวนผู้ให้บริการ	✓			

รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1.4.2 ความพร้อมของอุปกรณ์/เครื่องมือ ที่ให้บริการ	✓			
1.4.3 ป้ายแสดงโปรแกรมหนังสือ	✓			
1.4.4 หนังสือที่มีประโยชน์แก่ผู้ใช้บริการ	✓			
1.4.5 แสงสว่างในโรงภาพยนตร์เหมาะสม	✓			
1.4.6 อุณหภูมิในโรงภาพยนตร์เหมาะสม	✓			
1.4.7 เสียงดังรบกวนจากภายนอก	✓			
1.5 ห้องสมุด				
1.5.1 มีการแยกประเภทเป็นหมวดหมู่	✓			
1.5.2 จัดหนังสือเป็นระเบียบเรียบร้อย	✓			
1.5.3 ความหลากหลายของหนังสือ/ตำรา/วารสาร/โสตวัสดุ	✓			
1.5.4 หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ มีความทันสมัยอยู่เสมอ	✓			
1.5.5 คู่มือ/เอกสาร/ป้ายแนะนำการใช้ทรัพยากรห้องสมุดช่วยให้ท่านทราบและเข้าถึงข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศและบริการของห้องสมุด	✓			
1.5.6 มีสื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ในห้องสมุด	✓			
1.5.7 มีความสะดวกและรวดเร็วของบริการ ยืม-คืนหนังสือ/วารสาร/ตำรา/โสตวัสดุ	✓			
1.5.8 ระยะเวลาการยืมหนังสือ/วารสารต่างๆ จากห้องสมุดมีความเหมาะสม	✓			
1.5.9 มีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นภายในห้องสมุด	✓			
1.5.10 มีโต๊ะ-เก้าอี้เพียงพอสำหรับนั่งอ่านหนังสือ	✓			
1.6 ทอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน				
1.6.1 ความน่าสนใจของนิทรรศการ	✓			
1.6.2 ความหลากหลายของนิทรรศการ	✓			
1.6.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากนิทรรศการ	✓			
1.6.4 บรรยากาศและความสวยงามของสถานที่	✓			
1.6.5 ที่ตั้งและความเหมาะสมของสถานที่	✓			
1.6.6 การส่งเสริมแลกเปลี่ยนความรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรม	✓			
การมีส่วนร่วมของชุมชน				

รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
2. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่				
2.1 เจ้าหน้าที่มีจำนวนเพียงพอกับผู้ใช้บริการ	✓			
2.2 เจ้าหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดยาด้วยถ้อยคำและน้ำเสียงสุภาพ	✓			
2.3 เจ้าหน้าที่เอาใจใส่ กระตือรือร้น และมีความพร้อมในการให้บริการ	✓			
2.4 เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสะดวกรวดเร็ว	✓			
2.5 เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถในการให้บริการ เช่น สามารถตอบคำถาม ชี้แจงข้อสงสัย ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง น่าเชื่อถือ	✓			
2.6 เจ้าหน้าที่มีความตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่	✓			
2.7 เจ้าหน้าที่การให้บริการเหมือนกันทุกรายโดยไม่เลือกปฏิบัติ	✓			
2.8 เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานตลอดช่วงการให้บริการ	✓			
2.9 เจ้าหน้าที่แต่งกายสุภาพ	✓			
2.10 เจ้าหน้าที่ใช้อุปกรณ์เครื่องมือทันสมัยในการให้บริการ	✓			
3. ด้านการประชาสัมพันธ์				
3.1 การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์มีความรวดเร็ว	✓			
3.2 ข้อมูลข่าวสารถูกต้องเที่ยงตรง	✓			
3.3 ข้อมูลข่าวสารมีประโยชน์ น่าสนใจ	✓			
3.4 ช่องทางการประชาสัมพันธ์เหมาะสม	✓			
3.5 ช่องทางการประชาสัมพันธ์มีความหลากหลาย	✓			
4. ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ				
4.1 บริการมีระบบไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน	✓			
4.2 ความสะดวกในการติดต่อขอใช้บริการ	✓			
4.3 ความรวดเร็วในการให้บริการ	✓			
4.4 บริการด้วยความครบถ้วน ถูกต้อง	✓			
4.5 ความชัดเจนในการอธิบาย ชี้แจง และแนะนำขั้นตอนในการให้บริการด้วยสื่อต่างๆ	✓			
4.6 บริการด้วยความเสมอภาคตามลำดับก่อน-หลัง	✓			
4.7 การสมัครสมาชิก	✓			

รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
5. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก				
5.1 สถานที่ให้บริการมีความสะอาด	✓			
5.2 การจัดสถานที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	✓			
5.3 สถานที่มีการระบายอากาศดี	✓			
5.4 แสงสว่างมีความเหมาะสม	✓			
5.5 สถานที่ของห้องสมุดมีขนาดกว้างพอสำหรับรองรับผู้ใช้บริการ	✓			
5.6 จำนวน โต๊ะ- เก้าอี้ ให้บริการเพียงพอต่อผู้ใช้บริการ	✓			
5.7 ความเงียบสงบเหมาะแก่การศึกษาค้นคว้า	✓			
5.8 สถานที่ให้บริการแต่ละจุดมีความสะดวก	✓			
5.9 มุมพักผ่อนของผู้มารับบริการ	✓			
5.10 ความปลอดภัย	✓			
5.11 อุณหภูมิภายในห้องมีความเหมาะสม	✓			
5.12 ผู้แสดงความคิดเห็นชัดเจนและมีอุปกรณ์ ได้แก่ กระจก และปากกา	✓			
5.13 ห้องน้ำสะอาด และอยู่ในบริเวณที่เหมาะสม	✓			

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการให้บริการ

1. ด้านสื่อการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการประชาสัมพันธ์

.....

.....

.....

.....

4. ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ

.....

.....

.....

.....

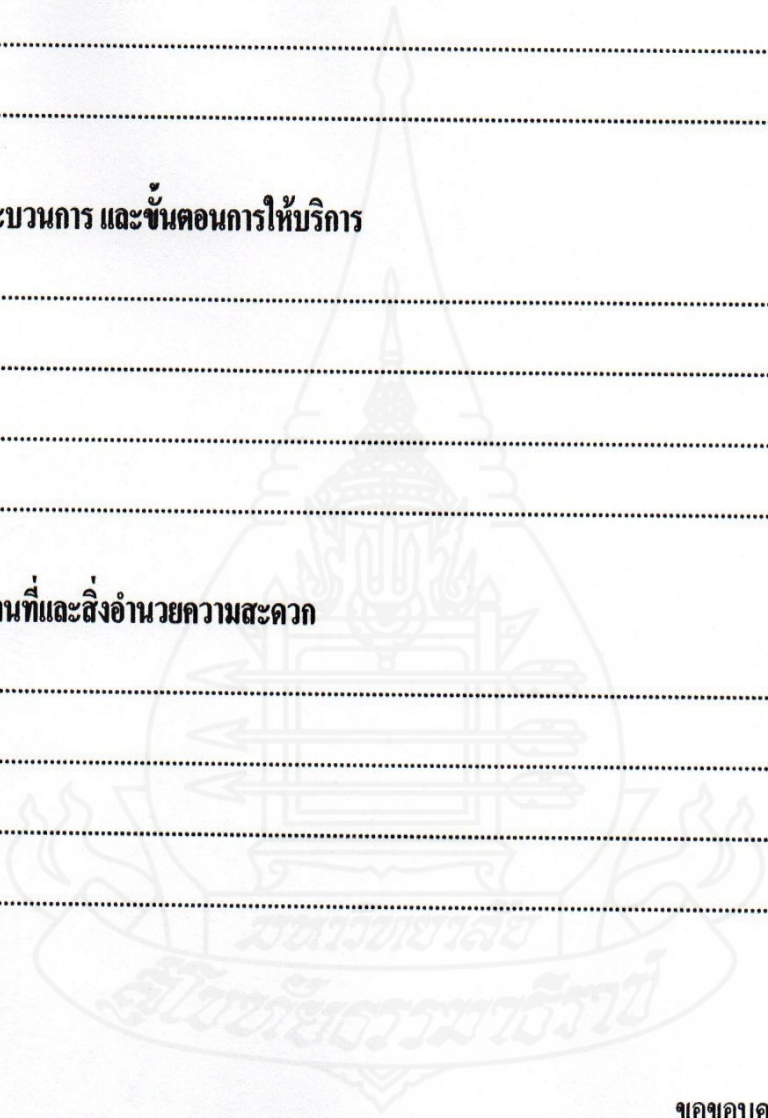
5. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
ธีระพงศ์ แก้วทอง
ผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ควรเพิ่มหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านด้วยนะคะ

.....

.....

.....

.....

.....

โดยภาพรวมท่านมีความคิดเห็นว่า แบบประเมินนี้มีความเหมาะสมในระดับใด

✓ ดีมาก

ดี

พอใช้

ควรปรับปรุง

ขอขอบคุณท่านที่กรุณาตอบแบบคำถาม

ลงชื่อ

(ดร.จุฬารัตน์ นุชบงก์)

ผู้ประเมิน

แบบประเมินความสอดคล้อง
เรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้
เมืองนครศรีธรรมราช

เรียน ดร.กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกรุงเทพมหานคร

ตามที่ ดร.กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์ได้ให้ความเมตตาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามประกอบการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชนั้น

กระผมขอส่งแบบประเมินมาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาประเมินแบบสอบถามฉบับนี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นายธีระพงษ์ แก้วทอง

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้ให้ท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาข้อความคำถามสำหรับการวิจัย

แต่ละข้อความมีความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระในการวิจัยหรือไม่โดย

1. ถ้าเห็นว่าสอดคล้อง   โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง + 1
2. ถ้าไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง   โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 0
3. ถ้าไม่เห็นว่าไม่สอดคล้อง   โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง - 1

และโปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี)

แบบสอบถาม
เรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้
เมืองนครศรีธรรมราช

ผู้ศึกษา : นายธีระพงศ์ แก้วทอง
 แขนงวิชา : เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
 สาขาวิชา : ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

คำชี้แจง

1. การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช
3. ความคิดเห็นของท่านและข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ จะเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านเพื่อใช้ประโยชน์เฉพาะงานวิจัยเท่านั้น
4. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านสื่อการเรียนรู้
2. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่
3. ด้านการประชาสัมพันธ์
4. ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ
5. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการให้บริการ

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
 ธีระพงศ์ แก้วทอง
 ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป

1. เพศ

 ชาย

 หญิง

2. ท่านศึกษาในระดับใด

 มัธยมศึกษาปีที่ 1

 มัธยมศึกษาปีที่ 4

 มัธยมศึกษาปีที่ 2

 มัธยมศึกษาปีที่ 5

 มัธยมศึกษาปีที่ 3

 มัธยมศึกษาปีที่ 6

3. ท่านเข้าใช้บริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชกี่ครั้ง/สัปดาห์

 1-2 ครั้ง/สัปดาห์

 3-4 ครั้ง/สัปดาห์

 5-6 ครั้ง/สัปดาห์

 ทุกวัน

4. เวลาที่ท่านในการเข้าใช้บริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชต่อครั้ง

 น้อยกว่า 1 ชั่วโมง

 ครั้งละ 1-2 ชั่วโมง

 ครั้งละ 3-4 ชั่วโมง

 ครั้งละ 5-6 ชั่วโมง

 อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. ท่านมีจุดประสงค์ใดในการเข้าใช้บริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช (ได้มากกว่า 1 ข้อ)

 อ่านหนังสือ

 ใช้บริการอินเทอร์เน็ต

 ยืม/คืนหนังสือ

 อบรมโปรแกรมต่างๆ

 คู่มือมัลติมีเดีย

 ค้นคว้าหาความรู้สำหรับทำรายงาน

 พักผ่อน

 ถ่ายภาพยนตร์

 ชมนิทรรศการหอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน

6. ท่านชอบและประทับใจบริการของอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชตรงไหนมากที่สุด

 โซนอินเทอร์เน็ต

 โรงภาพยนตร์

 โซนคู่มือมัลติมีเดีย

 ห้องสมุด

 ห้องสัมมนา

 หอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน

**ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้
เมืองนครศรีธรรมราช**

รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านสื่อการเรียนรู้				
1.1 โชนอินเทอร์เน็ต				
1.1.1 มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอต่อผู้รับบริการ	✓			
1.1.2 ความเร็วของ อินเทอร์เน็ต มีความเหมาะสม	✓			
1.1.3 ความพร้อมของเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อการใช้งาน/การ เรียนรู้ (ฮาร์ดแวร์)	✓			
1.1.4 ความพร้อมของการใช้งานของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ ให้บริการ (ซอฟต์แวร์)	✓			
1.1.5 ความสะดวกในการเข้าใช้บริการ	✓			
1.1.6 เวลาในการให้บริการ (ต่อครั้ง)	✓			
1.2 โชนสื่อมัลติมีเดีย				
1.2.1 มัลติมีเดียมีจำนวนเพียงพอต่อผู้รับบริการ	✓			
1.2.2 สื่อมัลติมีเดียมีประสิทธิภาพ	✓			
1.2.3 สื่อมัลติมีเดียมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	✓			
1.2.4 สื่อมัลติมีเดียมีความทันสมัย	✓			
1.2.5 มีสื่อมัลติมีเดียตรงตามความต้องการของนักเรียน	✓			
1.2.6 ความหลากหลายของสื่อมัลติมีเดีย	✓			
1.2.7 สื่อมัลติมีเดียมีความเหมาะสมต่อนักเรียน	✓			
1.2.8 สื่อมัลติมีเดียมีความพร้อมใช้งานอยู่เสมอ	✓			
1.3 ห้องสัมมนา				
1.3.1 ขนาดห้องสัมมนาเหมาะสมกับจำนวนผู้ให้บริการ	✓			
1.3.2 ความพร้อมของอุปกรณ์/เครื่องมือ ที่ให้บริการ	✓			
1.3.3 แสงสว่างในห้องสัมมนาเหมาะสม	✓			
1.3.4 ความเงียบสงบ ปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก	✓			
1.3.5 ความเหมาะสมของสถานที่ให้บริการ	✓			
1.4 โรงภาพยนตร์				
1.4.1 ขนาดโรงภาพยนตร์เหมาะสมกับจำนวนผู้ให้บริการ	✓			

รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1.4.2 ความพร้อมของอุปกรณ์/เครื่องมือ ที่ให้บริการ	✓			
1.4.3 ป้ายแสดงโปรแกรมหนังสือวัน	✓			
1.4.4 หนังสือที่มีประโยชน์แก่ผู้ใช้บริการ	✓			
1.4.5 แสงสว่างในโรงภาพยนตร์เหมาะสม	✓			
1.4.6 อุณหภูมิในโรงภาพยนตร์เหมาะสม	✓			
1.4.7 เสียงดังรบกวนจากภายนอก	✓			
1.5 ห้องสมุด				
1.5.1 มีการแยกประเภทเป็นหมวดหมู่	✓			
1.5.2 จัดหนังสือเป็นระเบียบเรียบร้อย	✓			
1.5.3 ความหลากหลายของหนังสือ/ตำรา/วารสาร/โสตวัสดุ	✓			
1.5.4 หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ มีความทันสมัยอยู่เสมอ	✓			
1.5.5 คู่มือ/เอกสาร/ป้ายแนะนำการใช้ทรัพยากรห้องสมุดช่วยให้ท่านทราบและเข้าถึงข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศและบริการของห้องสมุด	✓			
1.5.6 มีสื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ในห้องสมุด	✓			
1.5.7 มีความสะดวกและรวดเร็วของบริการ ยืม-คืนหนังสือ/วารสาร/ตำรา/โสตวัสดุ	✓			
1.5.8 ระยะเวลาการยืมหนังสือ/วารสารต่างๆ จากห้องสมุดมีความเหมาะสม	✓			
1.5.9 มีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นภายในห้องสมุด	✓			
1.5.10 มีโต๊ะ-เก้าอี้เพียงพอสำหรับนั่งอ่านหนังสือ	✓			
1.6 ทหคิดปรั่วมสมัยเมืองคอน				
1.6.1 ความน่าสนใจของนิทรรศการ	✓			
1.6.2 ความหลากหลายของนิทรรศการ	✓			
1.6.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากนิทรรศการ	✓			
1.6.4 บรรยากาศและความสวยงามของสถานที่	✓			
1.6.5 ที่ตั้งและความเหมาะสมของสถานที่	✓			
1.6.6 การส่งเสริมแลกเปลี่ยนความรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรม	✓			
การมีส่วนร่วมของชุมชน				

รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
2. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่				
2.1 เจ้าหน้าที่มีจำนวนเพียงพอกับผู้ใช้บริการ	✓			
2.2 เจ้าหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดยกย่องคำและน้ำเสียงสุภาพ	✓			
2.3 เจ้าหน้าที่เอาใจใส่ กระตือรือร้น และมีความพร้อมในการให้บริการ	✓			
2.4 เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสะดวกรวดเร็ว	✓			
2.5 เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถในการให้บริการ เช่น สามารถตอบคำถาม ชี้แจงข้อสงสัย ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง น่าเชื่อถือ	✓			
2.6 เจ้าหน้าที่มีความตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่	✓			
2.7 เจ้าหน้าที่การให้บริการเหมือนกันทุกรายโดยไม่เลือกปฏิบัติ	✓			
2.8 เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานตลอดช่วงการให้บริการ	✓			
2.9 เจ้าหน้าที่แต่งกายสุภาพ	✓			
2.10 เจ้าหน้าที่ใช้อุปกรณ์เครื่องมือทันสมัยในการให้บริการ	✓			
3. ด้านการประชาสัมพันธ์				
3.1 การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์มีความรวดเร็ว	✓			
3.2 ข้อมูลข่าวสารถูกต้องเที่ยงตรง	✓			
3.3 ข้อมูลข่าวสารมีประโยชน์ น่าสนใจ	✓			
3.4 ช่องทางการประชาสัมพันธ์เหมาะสม	✓			
3.5 ช่องทางการประชาสัมพันธ์มีความหลากหลาย	✓			
4. ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ				
4.1 บริการมีระบบไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน	✓			
4.2 ความสะดวกในการติดต่อขอใช้บริการ	✓			
4.3 ความรวดเร็วในการให้บริการ	✓			
4.4 บริการด้วยความครบถ้วน ถูกต้อง	✓			
4.5 ความชัดเจนในการอธิบาย ชี้แจง และแนะนำขั้นตอนในการให้บริการด้วยสื่อต่างๆ	✓			
4.6 บริการด้วยความเสมอภาคตามลำดับก่อน-หลัง	✓			
4.7 การสมัครสมาชิก	✓			

รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
5. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก				
5.1 สถานที่ให้บริการมีความสะอาด	✓			
5.2 การจัดสถานที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	✓			
5.3 สถานที่ที่มีการระบายอากาศดี	✓			
5.4 แสงสว่างมีความเหมาะสม	✓			
5.5 สถานที่ของห้องสมุดมีขนาดกว้างพอสำหรับรองรับผู้ใช้บริการ	✓			
5.6 จำนวน โต๊ะ- เก้าอี้ ให้บริการเพียงพอต่อผู้ใช้บริการ	✓			
5.7 ความเงียบสงบเหมาะแก่การศึกษาค้นคว้า	✓			
5.8 สถานที่ให้บริการแต่ละจุดมีความสะดวก	✓			
5.9 มุมพักผ่อนของผู้มารับบริการ	✓			
5.10 ความปลอดภัย	✓			
5.11 อุณหภูมิภายในห้องมีความเหมาะสม	✓			
5.12 ผู้แสดงความคิดเห็นชัดเจนและมีอุปกรณ์ ได้แก่ กระดาษ และปากกา	✓			
5.13 ห้องน้ำสะอาด และอยู่ในบริเวณที่เหมาะสม	✓			

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการให้บริการ

1. ด้านสื่อการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการประชาสัมพันธ์

.....

.....

.....

.....

4. ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ

.....

.....

.....

.....

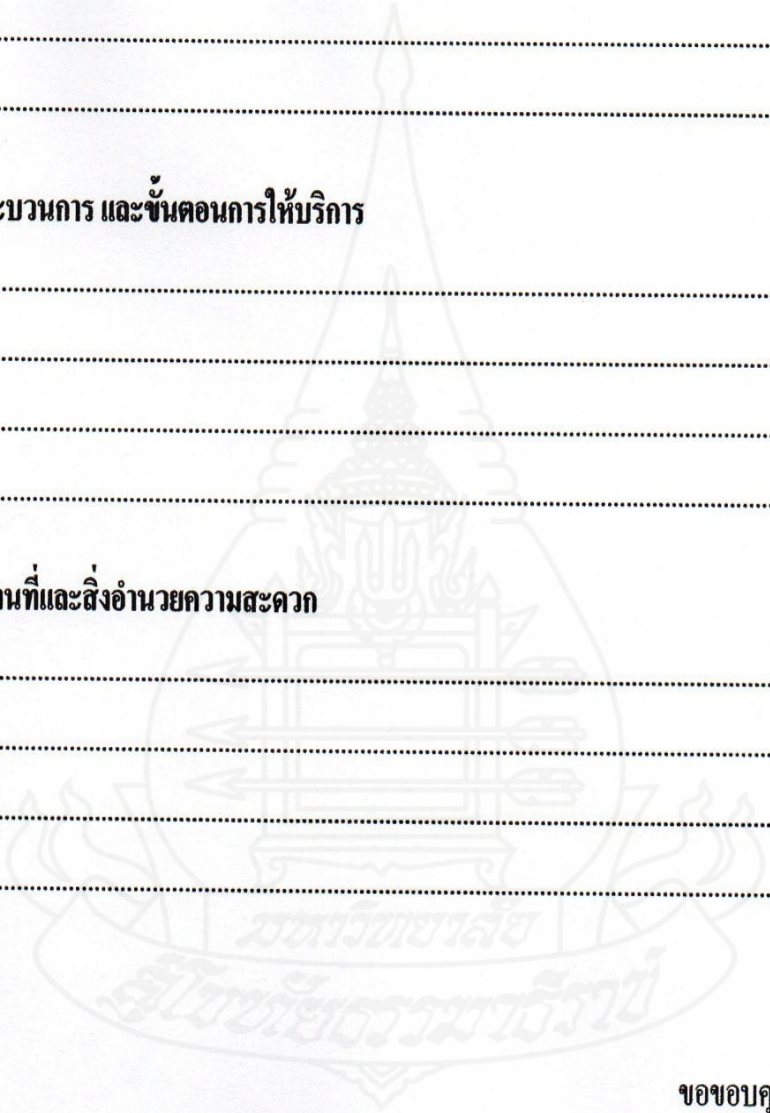
5. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
ธีระพงศ์ แก้วทอง
ผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

โดยภาพรวมท่านมีความคิดเห็นว่า แบบประเมินนี้มีความเหมาะสมในระดับใด

ดีมาก   ดี   พอใช้   ควรปรับปรุง

ขอขอบคุณท่านที่กรุณาตอบแบบคำถาม

ลงชื่อ   กนกพร   ชื่นทานรุ่งภักดิ์
(ดร.กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์)
ผู้ประเมิน

แบบประเมินความสอดคล้อง
เรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้
เมืองนครศรีธรรมราช

เรียน ผ.ศ.ดร.อรรจน์ บัณฑิตย์
 มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ตามที่ ผ.ศ.ดร.อรรจน์ บัณฑิตย์ ได้ให้ความเมตตาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามประกอบการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช นั้น

กระผมขอส่งแบบประเมินมาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาประเมินแบบสอบถามฉบับนี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นายธีระพงศ์ แก้วทอง

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้ให้ท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาข้อคำถามสำหรับการวิจัย

แต่ละข้อว่ามีความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระในการวิจัยหรือไม่โดย

1. ถ้าเห็นว่าสอดคล้อง	โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง + 1
2. ถ้าไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง	โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 0
3. ถ้าไม่เห็นว่าไม่สอดคล้อง	โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง - 1

และโปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี)

แบบสอบถาม
เรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้
เมืองนครศรีธรรมราช

ผู้ศึกษา : นายธีระพงศ์ แก้วทอง
 แขนงวิชา : เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
 สาขาวิชา : ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

คำชี้แจง

1. การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช
3. ความคิดเห็นของท่านและข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ จะเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านเพื่อใช้ประโยชน์เฉพาะงานวิจัยเท่านั้น
4. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่
    1. ด้านสื่อการเรียนรู้
    2. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่
    3. ด้านการประชาสัมพันธ์
    4. ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ
    5. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก
  - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการให้บริการ

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
 ธีระพงศ์ แก้วทอง
 ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป

1. เพศ

 ชาย

 หญิง

2. ท่านศึกษาในระดับใด

 มัธยมศึกษาปีที่ 1

 มัธยมศึกษาปีที่ 4

 มัธยมศึกษาปีที่ 2

 มัธยมศึกษาปีที่ 5

 มัธยมศึกษาปีที่ 3

 มัธยมศึกษาปีที่ 6

3. ท่านเข้าใช้บริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชกี่ครั้ง/สัปดาห์

 1-2 ครั้ง/สัปดาห์

 3-4 ครั้ง/สัปดาห์

 5-6 ครั้ง/สัปดาห์

 ทุกวัน

4. เวลาที่ท่านในการเข้าใช้บริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชต่อครั้ง

 น้อยกว่า 1 ชั่วโมง

 ครั้งละ 1-2 ชั่วโมง

 ครั้งละ 3-4 ชั่วโมง

 ครั้งละ 5-6 ชั่วโมง

 อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. ท่านมีจุดประสงค์ใดในการเข้าใช้บริการอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช (ได้มากกว่า 1 ข้อ)

 อ่านหนังสือ

 ใช้บริการอินเทอร์เน็ต

 ยืม/คืนหนังสือ

 อบรมโปรแกรมต่างๆ

 คู่มือมัลติมีเดีย

 ค้นคว้าหาความรู้สำหรับทำรายงาน

 พักผ่อน

 ถ่ายภาพยนต์

 ชมนิทรรศการหอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน

6. ท่านชอบและประทับใจบริการของอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราชตรงไหนมากที่สุด

 โซนอินเทอร์เน็ต

 โรงภาพยนตร์

 โซนคู่มือมัลติมีเดีย

 ห้องสมุด

 ห้องสัมมนา

 หอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้
เมืองนครศรีธรรมราช

รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านสื่อการเรียนรู้				
1.1 โชนอินเทอร์เน็ต				
1.1.1 มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอต่อผู้รับบริการ	✓			
1.1.2 ความเร็วของ อินเทอร์เน็ต มีความเหมาะสม	✓			
1.1.3 ความพร้อมของเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อการใช้งาน/การเรียนรู้ (ฮาร์ดแวร์)	✓			
1.1.4 ความพร้อมของการใช้งานของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการ (ซอฟต์แวร์)	✓			
1.1.5 ความสะดวกในการเข้าใช้บริการ	✓			
1.1.6 เวลาในการให้บริการ (ต่อครั้ง)	✓			
1.2 โชนสื่อมัลติมีเดีย <i>คือ มีคำอธิบายบนหน้าจอหรือไม่? เป็น CD-ROM หรือ DVD</i>				
1.2.1 <u>สื่อมัลติมีเดียมีจำนวนเพียงพอต่อผู้รับบริการ</u>	✓			
1.2.2 สื่อมัลติมีเดียมีประสิทธิภาพ	✓			
1.2.3 สื่อมัลติมีเดียมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	✓			
1.2.4 <u>สื่อมัลติมีเดียมีความทันสมัย</u>	✓			
1.2.5 มีสื่อมัลติมีเดียตรงตามความต้องการของนักเรียน			✓	<i>แก้ไขความ</i>
1.2.6 ความหลากหลายของสื่อมัลติมีเดีย <i>มีกี่ชนิด? 1% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%</i>	✓			
1.2.7 <u>สื่อมัลติมีเดียมีความเหมาะสมต่อนักเรียน</u> <i>ขอ ราก หรือ ป.๖</i>			✓	<i>กำหนด 18+</i>
1.2.8 สื่อมัลติมีเดียมีความพร้อมใช้งานอยู่เสมอ	✓			
1.3 ห้องสัมมนา <i>จำนวน และ ความเหมาะสมของ ขนาด ของ ห้อง สัมมนา</i>				
1.3.1 ขนาดห้องสัมมนาเหมาะสมกับจำนวนผู้ให้บริการ	✓			
1.3.2 ความพร้อมของอุปกรณ์/เครื่องมือ ที่ให้บริการ	✓			
1.3.3 แสงสว่างในห้องสัมมนาเหมาะสม	✓			
1.3.4 ความเงียบสงบ ปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก	✓			
1.3.5 ความเหมาะสมของสถานที่ให้บริการ	✓			
1.4 โรงภาพยนตร์				
1.4.1 ขนาดโรงภาพยนตร์เหมาะสมกับจำนวนผู้ให้บริการ	✓			

รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1.4.2 ความพร้อมของอุปกรณ์/เครื่องมือ ที่ให้บริการ	✓			
1.4.3 ป้ายแสดงโปรแกรมประจำวัน	✓			
1.4.4 หนังสือที่มีประโยชน์แก่ผู้ใช้บริการ	✓			
1.4.5 แสงสว่างในโรงพยาบาลนตรีเหมาะสม	✓			
1.4.6 อุณหภูมิในโรงพยาบาลนตรีเหมาะสม	✓			
1.4.7 เสียงดังรบกวนจากภายนอก	✓			
1.5 ห้องสมุด				
1.5.1 มีการแยกประเภทเป็นหมวดหมู่		✓		
1.5.2 จัดหนังสือเป็นระเบียบเรียบร้อย	✓			
1.5.3 ความหลากหลายของหนังสือ/ตำรา/วารสาร/โสตวัสดุ	✓			
1.5.4 หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ มีความทันสมัยอยู่เสมอ	✓			
1.5.5 คู่มือ/เอกสาร/ป้ายแนะนำการใช้ทรัพยากรห้องสมุดช่วยให้ท่านทราบและเข้าถึงข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศและบริการของห้องสมุด	✓			
1.5.6 มีสื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ในห้องสมุด	✓			
1.5.7 มีความสะดวกและรวดเร็วของบริการ ชิม-คืนหนังสือ/วารสาร/ตำรา/โสตวัสดุ	✓			
1.5.8 ระยะเวลาการืมหนังสือ/วารสารต่างๆ จากห้องสมุดมีความเหมาะสม	✓			
1.5.9 มีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นภายในห้องสมุด	✓			
1.5.10 มีโต๊ะ-เก้าอี้เพียงพอสำหรับนั่งอ่านหนังสือ	✓			
1.6 หอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน				
1.6.1 ความน่าสนใจของนิทรรศการ	✓			
1.6.2 ความหลากหลายของนิทรรศการ	✓			
1.6.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากนิทรรศการ	✓			
1.6.4 บรรยากาศและความสวยงามของสถานที่	✓			
1.6.5 ที่ตั้งและความเหมาะสมของสถานที่	✓			
1.6.6 การส่งเสริมแลกเปลี่ยนความรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรม	✓			

รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
2. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่				
2.1 เจ้าหน้าที่มีจำนวนเพียงพอกับผู้ใช้บริการ	✓			
2.2 เจ้าหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส พุดจาด้วยถ้อยคำและน้ำเสียงสุภาพ	✓			
2.3 เจ้าหน้าที่เอาใจใส่ กระตือรือร้น และมีความพร้อมในการให้บริการ	✓			
2.4 เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสะดวกรวดเร็ว	✓			
2.5 เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถในการให้บริการ เช่น สามารถตอบคำถาม ชี้แจงข้อสงสัย ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง น่าเชื่อถือ	✓			
2.6 เจ้าหน้าที่มีความตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่	✓			
2.7 เจ้าหน้าที่การให้บริการเหมือนกันทุกรายโดยไม่เลือกปฏิบัติ		✓		
2.8 เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานตลอดช่วงการให้บริการ	✓			
2.9 เจ้าหน้าที่แต่งกายสุภาพ	✓			
2.10 เจ้าหน้าที่ใช้อุปกรณ์เครื่องมือทันสมัยในการให้บริการ	✓			
3. ด้านการประชาสัมพันธ์				
3.1 การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์มีความรวดเร็ว	✓			
3.2 ข้อมูลข่าวสารถูกต้องเที่ยงตรง	✓			
3.3 ข้อมูลข่าวสารมีประโยชน์ น่าสนใจ	✓			
3.4 ช่องทางการประชาสัมพันธ์เหมาะสม	✓			
3.5 ช่องทางการประชาสัมพันธ์มีความหลากหลาย	✓			
4. ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ				
4.1 บริการมีระบบไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน	✓			
4.2 ความสะดวกในการติดต่อขอใช้บริการ	✓			
4.3 ความรวดเร็วในการให้บริการ	✓			
4.4 บริการด้วยความครบถ้วน ถูกต้อง	✓			
4.5 ความชัดเจนในการอธิบาย ชี้แจง และแนะนำขั้นตอนในการให้บริการด้วยสื่อต่างๆ	✓			
4.6 บริการด้วยความเสมอภาคตามลำดับก่อน-หลัง	✓			
4.7 การสมัครสมาชิก	✓			

รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
5. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก				
5.1 สถานที่ให้บริการมีความสะอาด	✓			
5.2 การจัดสถานที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	✓			
5.3 สถานที่มีการระบายอากาศดี	✓			
5.4 แสงสว่างมีความเหมาะสม	✓			
5.5 สถานที่ของห้องสมุดมีขนาดกว้างพอสำหรับรองรับผู้ใช้บริการ	✓			
5.6 จำนวน โต๊ะ- เก้าอี้ ให้บริการเพียงพอต่อผู้ใช้บริการ	✓			
5.7 ความเงียบสงบเหมาะแก่การศึกษาค้นคว้า	✓			
5.8 สถานที่ให้บริการแต่ละจุดมีความสะดวก	✓			
5.9 มุมพักผ่อนของผู้มารับบริการ	✓			
5.10 ความปลอดภัย	✓			
5.11 อุณหภูมิภายในห้อง	✓			
5.12 ผู้แสดงความคิดเห็นชัดเจนและมีอุปกรณ์ ได้แก่ กระดาษ และปากกา	✓			
5.13 ห้องน้ำสะอาด และอยู่ในบริเวณที่เหมาะสม	✓			

โปรดดูการให้บริการจากไฟล์ 19306 ด้านการดำเนินงาน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการให้บริการ

1. ด้านสื่อการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการประชาสัมพันธ์

.....

.....

.....

.....

4. ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ

.....

.....

.....

.....

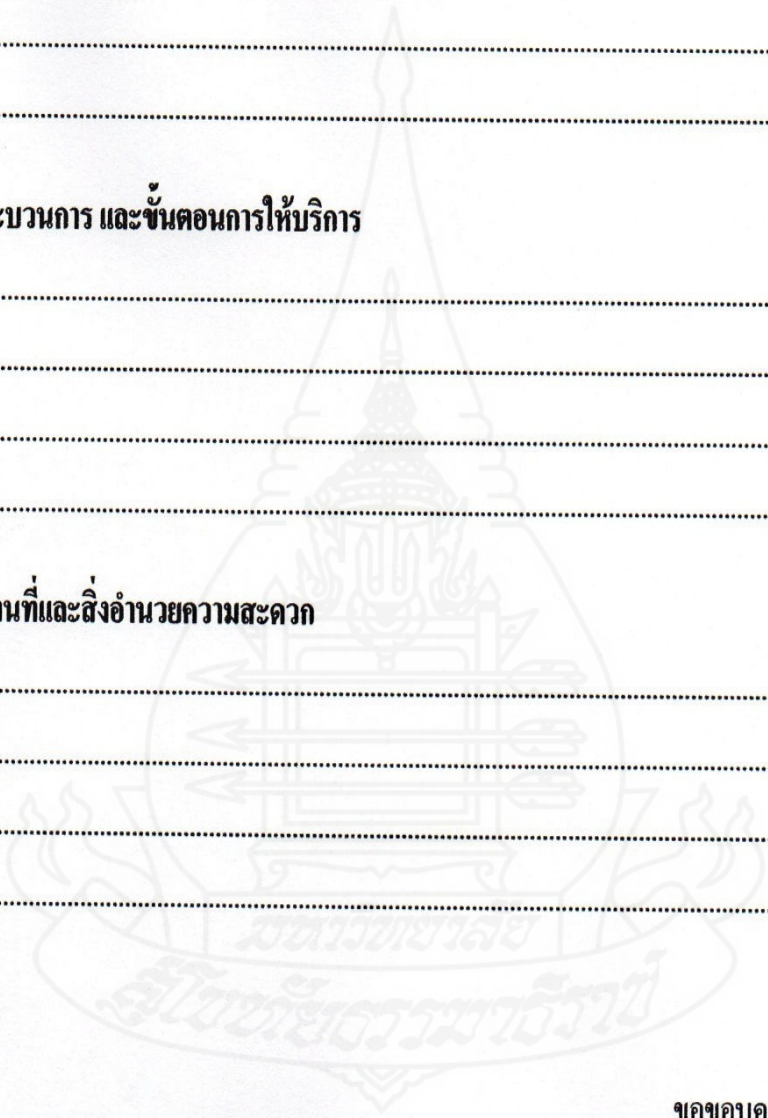
5. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
ธีระพงศ์ แก้วทอง
ผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- คำจำกัดความในบางคำต่อ ผู้ตีพิมพ์
- ใช้คำให้เสมอ กันตลอดทั้งเล่ม
- คำศัพท์ในบางคำยังเป็นประโยคบอกเล่าไม่ชัดเจน
- ตารางของรวมข้อมูลภาพรวมของงาน และ ตารางสรุป
ให้ละเอียดด้วย

โดยภาพรวมท่านมีความคิดเห็นว่า แบบประเมินนี้มีความเหมาะสมในระดับใด

ดีมาก
  ดี
  พอใช้
  ควรปรับปรุง

ขอขอบคุณท่านที่กรุณาตอบแบบคำถาม

ลงชื่อ.....

(ผ.ศ.ดร.อรรจน์ บัณฑิตย์)

ผู้ประเมิน

ภาคผนวก ง

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

แบบประเมินความสอดคล้อง

เรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการบริการอุทยานการเรียนรู้

เมืองนครศรีธรรมราช

ผู้วิจัย นายธีระพงศ์ แก้วทอง

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้ให้ท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาข้อความสำหรับการวิจัย แต่ละข้อว่ามีความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระในการวิจัยหรือไม่ โดย

1. ถ้าเห็นว่าสอดคล้อง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง +1
2. ถ้าไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 0
3. ถ้าเห็นว่าไม่สอดคล้อง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง -1

และโปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี)

รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	คมที่ 1	คมที่ 2	คมที่ 3	ค่าเฉลี่ย
1. ด้านสื่อการเรียนรู้				
1.1 โชนอินเทอร์เน็ต				
1.1.1 มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอต่อผู้รับบริการ	+1	+1	+1	1
1.1.2 ความเร็วของ อินเทอร์เน็ต มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	1
1.1.3 ความพร้อมของเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อการใช้งาน/การเรียนรู้ (ฮาร์ดแวร์)	+1	+1	+1	1
1.1.4 ความพร้อมของการใช้งานของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการ (ซอฟต์แวร์)	+1	+1	+1	1
1.1.5 ความสะดวกในการเข้าใช้บริการ	+1	+1	+1	1
1.1.6 เวลาในการให้บริการ (ต่อครั้ง)	+1	+1	+1	1
1.2 โชนสื่อมัลติมีเดีย				
1.2.1 มัลติมีเดียมีจำนวนเพียงพอต่อผู้รับบริการ	+1	+1	+1	1
1.2.2 สื่อมัลติมีเดียมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1
1.2.3 สื่อมัลติมีเดียมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	1
1.2.4 สื่อมัลติมีเดียมีความทันสมัย	+1	+1	+1	1

รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	คมที่ 1	คมที่ 2	คมที่ 3	ค่าเฉลี่ย
1.2.5 มีสื่อมัลติมีเดียตรงตามความต้องการของนักเรียน	+1	+1	-1	0.33
1.2.6 ความหลากหลายของสื่อมัลติมีเดีย	+1	+1	+1	1
1.2.7 สื่อมัลติมีเดียมีความเหมาะสมต่อนักเรียน	+1	+1	0	0.66
1.2.8 สื่อมัลติมีเดียมีความพร้อมใช้งานอยู่เสมอ	+1	+1	+1	1
1.3 ห้องสัมมนา				
1.3.1 ขนาดห้องสัมมนาเหมาะสมกับจำนวนผู้ใช้บริการ	+1	+1	+1	1
1.3.2 ความพร้อมของอุปกรณ์/เครื่องมือ ที่ให้บริการ	+1	+1	+1	1
1.3.3 แสงสว่างในห้องสัมมนาเหมาะสม	+1	+1	+1	1
1.3.4 ความเงียบสงบ ปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก	+1	+1	+1	1
1.3.5 ความเหมาะสมของสถานที่ให้บริการ	+1	+1	+1	1
1.4 โรงภาพยนตร์				
1.4.1 ขนาดโรงภาพยนตร์เหมาะสมกับจำนวนผู้ใช้บริการ	+1	+1	+1	1
1.4.2 ความพร้อมของอุปกรณ์/เครื่องมือ ที่ให้บริการ	+1	+1	+1	1
1.4.3 ป้ายแสดงโปรแกรมหนังทุกวัน	+1	+1	+1	1
1.4.4 หนังสือฉายมีประโยชน์แก่ผู้ใช้บริการ	+1	+1	+1	1
1.4.5 แสงสว่างในโรงภาพยนตร์เหมาะสม	+1	+1	+1	1
1.4.6 อุณหภูมิในโรงภาพยนตร์เหมาะสม	+1	+1	+1	1
1.4.7 เสียงดังรบกวนจากภายนอก	+1	+1	+1	1
1.5 ห้องสมุด				
1.5.1 มีการแยกประเภทเป็นหมวดหมู่	+1	+1	0	0.66
1.5.2 จัดหนังสือเป็นระเบียบเรียบร้อย	+1	+1	+1	1

รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	คมที่ 1	คมที่ 2	คมที่ 3	ค่าเฉลี่ย
1.5.3 ความหลากหลายของหนังสือ/ตำรา/วารสาร/โสตวัสดุ	+1	+1	+1	1
1.5.4 หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ มีความทันสมัยอยู่เสมอ	+1	+1	+1	1
1.5.5 คู่มือ/เอกสาร/ป้ายแนะนำการใช้ทรัพยากรห้องสมุดช่วยให้ท่านทราบและเข้าถึงข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศและบริการของห้องสมุด	+1	+1	+1	1
1.5.6 มีสื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ในห้องสมุด	+1	+1	+1	1
1.5.7 มีความสะดวกและรวดเร็วของบริการยืม-คืนหนังสือ/วารสาร/ตำรา/โสตวัสดุ	+1	+1	+1	1
1.5.8 ระยะเวลาการยืมหนังสือ/วารสารต่างๆ จากห้องสมุดมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	1
1.5.9 มีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นภายในห้องสมุด	+1	+1	+1	1
1.5.10 มีโต๊ะ-เก้าอี้เพียงพอสำหรับนั่งอ่านหนังสือ	+1	+1	+1	1
1.6 หอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน				
1.6.1 ความน่าสนใจของนิทรรศการ	+1	+1	+1	1
1.6.2 ความหลากหลายของนิทรรศการ	+1	+1	+1	1
1.6.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากนิทรรศการ	+1	+1	+1	1
1.6.4 บรรยากาศและความสวยงามของสถานที่	+1	+1	+1	1
1.6.5 ที่ตั้งและความเหมาะสมของสถานที่	+1	+1	+1	1
1.6.6 การส่งเสริมแลกเปลี่ยนความรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรม	+1	+1	+1	1
2. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่				
2.1 เจ้าหน้าที่มีจำนวนเพียงพอกับผู้ใช้บริการ	+1	+1	+1	1

รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	ค่าเฉลี่ย
2.2 เจ้าหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดยาด้วยถ้อยคำและน้ำเสียงสุภาพ	+1	+1	+1	1
2.3 เจ้าหน้าที่เอาใจใส่ กระตือรือร้น และมีความพร้อมในการให้บริการ	+1	+1	+1	1
2.4 เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสะดวกรวดเร็ว	+1	+1	+1	1
2.5 เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถในการให้บริการ เช่น สามารถตอบคำถาม ชี้แจงข้อสงสัย ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง น่าเชื่อถือ	+1	+1	+1	1
2.6 เจ้าหน้าที่มีความตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่	+1	+1	+1	1
2.7 เจ้าหน้าที่การให้บริการเหมือนกันทุกรายโดยไม่เลือกปฏิบัติ	+1	+1	0	0.66
2.8 เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานตลอดช่วงการให้บริการ	+1	+1	+1	1
2.9 เจ้าหน้าที่แต่งกายสุภาพ	+1	+1	+1	1
2.10 เจ้าหน้าที่ใช้อุปกรณ์เครื่องมือทันสมัยในการให้บริการ	+1	+1	+1	1
3. ด้านการประชาสัมพันธ์				
3.1 การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์มีความรวดเร็ว	+1	+1	+1	1
3.2 ข้อมูลข่าวสารถูกต้องเที่ยงตรง	+1	+1	+1	1
3.3 ข้อมูลข่าวสารมีประโยชน์ น่าสนใจ	+1	+1	+1	1
3.4 ช่องทางการประชาสัมพันธ์เหมาะสม	+1	+1	+1	1
3.5 ช่องทางการประชาสัมพันธ์มีความหลากหลาย	+1	+1	+1	1
4. ด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการ				
4.1 บริการมีระบบไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน	+1	+1	+1	1
4.2 ความสะดวกในการติดต่อขอใช้บริการ	+1	+1	+1	1
4.3 ความรวดเร็วในการให้บริการ	+1	+1	+1	1

รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	คมที่ 1	คมที่ 2	คมที่ 3	ค่าเฉลี่ย
4.4 บริการด้วยความครบถ้วน ถูกต้อง	+1	+1	+1	1
4.5 ความชัดเจนในการอธิบาย ชี้แจง และแนะนำ ขั้นตอนในการให้บริการด้วยสื่อต่างๆ	+1	+1	+1	1
4.6 บริการด้วยความเสมอภาคตามลำดับก่อน-หลัง	+1	+1	+1	1
4.7 การสมัครสมาชิก	+1	+1	+1	1
5. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก				
5.1 สถานที่ให้บริการมีความสะอาด	+1	+1	+1	1
5.2 การจัดสถานที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	+1	+1	+1	1
5.3 สถานที่มีการระบายอากาศดี	+1	+1	+1	1
5.4 แสงสว่างมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	1
5.5 สถานที่ของห้องสมุดมีขนาดกว้างพอสำหรับ รองผู้ให้บริการ	+1	+1	+1	1
5.6 จำนวน โต๊ะ- เก้าอี้ ให้บริการเพียงพอต่อ ผู้ให้บริการ	+1	+1	+1	1
5.7 ความเงียบสงบเหมาะแก่การศึกษาค้นคว้า	+1	+1	+1	1
5.8 สถานที่ให้บริการแต่ละจุดมีความสะดวก	+1	+1	+1	1
5.9 มุมพักผ่อนของผู้มารับบริการ	+1	+1	+1	1
5.10 ความปลอดภัย	+1	+1	+1	1
5.11 อุณหภูมิภายในห้อง	+1	+1	+1	1
5.12 ผู้แสดงความคิดเห็นชัดเจนและมีอุปกรณ์ ได้แก่ กระดาษ และปากกา	+1	+1	+1	1
5.13 ห้องน้ำสะอาด และอยู่ในบริเวณที่เหมาะสม	+1	+1	+1	1

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นายธีระพงศ์ แก้วทอง

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ-สกุล	นายธีระพงศ์ แก้วทอง
วัน เดือน ปีเกิด	16 เมษายน 2530
สถานที่เกิด	อำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อุตสาหกรรม) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช
ตำแหน่ง	ครูผู้สอน แผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

